

REFERAT |KRS| Helse- og sosialstyret (2007-2011) d. 24-05-2011

Mødedato Tirsdag d. 24. maj 2011 kl. 14:00

Mødested

Indholdsfortegnelse

Helse- og sosialstyrets protokoll fra møtet 12. april til godkjenning.....	3
Styrke i muligheter - kommuneplan for Kristiansand 2011-2022.....	5
Høring - NOU 2010:13 - Arbeid for helse, sykefravær og utstøting i helse- og omsorgssektoren.....	43
Høringsuttalelse - strategiplan for Sørlandet sykehus HF for perioden 2012 - 2014.....	49
1. tertialrapport helse- og sosialsektoren.....	56

Punkt 32/11: Helse- og sosialstyrets protokoll fra møtet 12. april til godkjenning

Bilag

PRO-120411

Dato: 13.05.11
Saksnr.: 201101092-11
Arkivkode E: 033
Saksbehandler: Carol Reinertsen

Saksgang
Helse- og sosialstyret

Møtedato
24.05.2011

Helse- og sosialstyrets protokoll fra møtet 12. april til godkjenning

Forslag til vedtak:

Helse- og sosialstyrets protokoll fra møtet 12. april godkjennes.

Geir Sandvik
leder

Carol Reinertsen
hovedutvalgsekretær

Trykte vedlegg: helse- og sosialstyrets protokoll fra møtet 12. april

Punkt 33/11: Styrke i muligheter - kommuneplan for Kristiansand 2011-2022

Bilag

Saksprotokoll

dltmp66.Doc

dltmp76.Doc

komplanbakside12.1.2011.pdf

KommuneplanKristiansand_trykk.pdf

Kommuneplan 2011 Januar rgb.pdf

Nytt forslag til vedtak som ivaretar meklingsprotokoll og tar ut doble pkt i vedtak

Oversendelse av endelig meklingsprotokoll for kommuneplanen for Kristiansand

Kommuneplan- tilleggsnotat til bystyret

Vedlegg - Forslag til endringer i planbeskrivelse og plankart

Vedlegg - Forslag til bestemmelser oppdatert 24052011

vedlegg - oppsummering høring

Dato: 11.05.2011
Saksnr.: 201101721-273
Arkivkode E: 140
Saksbehandler: Marit Eik

Saksgang	Møtedato
Helse- og sosialstyret	24.05.2011
Oppvekststyret	31.05.2011
Byutviklingsstyret	26.05.2011
Kulturstyret	25.05.2011
Kommunalutvalget	24.05.2011
Formannskapet	01.06.2011
Bystyret	22.06.2011

Styrke i muligheter - kommuneplan for Kristiansand 2011-2022

Sammendrag:

Kommuneplanen er det viktigste styringsdokumentet som beskriver hvordan vi ønsker å ha det i Kristiansand de neste 10 -12 år. Den viser kommunens satsing, og hvordan vi kan realisere muligheter og møte utfordringer. Vedlagt følger forslag til kommuneplan for Kristiansand 2011 – 2022, høringsutgave datert 12.januar 2011.

Hovedprinsippene for byens utvikling har ligget fast over tid, men satsingsområdene i kommuneplanen har variert i forhold til hva som til en hver tid er kommunens hovedutfordringer. Fokus er de områder hvor kommunen vil endre kurs i forhold til tidligere, eller tydeliggjøre en satsing eller endret ressursbruk. Denne planrevisjonen preges i større grad enn tidligere av at vår by må betraktes i en regional sammenheng. I tråd med vedtatte rammer for revisjonsarbeidet er samfunnsdelen spisset og revidert innenfor tre satsingsområder:

Byen som drivkraft, Byen det er godt å leve i og Klimabyen.

Hovedfokus er hvordan en kan skape muligheter for Kristiansand som:

- et attraktivt landsdelsenter, kjennetegnet av høy kompetanse og et nyskapende næringsliv
- en folkehelseby som inkluderer alle og gir rom for utfoldelse
- en by som er klimanøytral i år 2050 og har et næringsliv som er ledende innenfor fornybar energi og effektivisering

Hovedgrepene i arealpolitikken fra tidligere planer er beholdt. Det dreier seg om å videreutvikle Kristiansand som miljøby og styre mot en fortsatt bærekraftig utvikling. Prinsippene om samordnet areal og transportplanlegging er viktige bidrag for å ivareta

kommunens forpliktelser i "Fremtidens byer" om å redusere utslipp av klimagasser. Det legges til rette for at de store arbeidsplassene lokaliseres i sentra og langs bussmetroaksen. Boliger plasseres i hovedsak langs bussmetroens forgreininger og i områder med god bussdekning. Grønnstrukturen skal bidra til å sikre naturmangfoldet og å gi befolkningen god tilgang til grøntområder i nærmiljøet, marka og i strandsonen. Trase for ny omkjøringsvei, som avlaster dagens E18/E39 er ivaretatt i planforslaget.

Arbeidet med denne kommuneplanrevisjonen startet med sak om rammer for planarbeidet vedtatt i bystyret 13.februar 2008. Planprogrammet (rammer, premisser og formål med planarbeidet, utbyggingsstrategier, informasjon og medvirkning) ble fastsatt i bystyret 3.desember 2008. Formannskapet vedtok i møte 16.06.2010 å sende planen på høring i samsvar med rådmannens innstilling. Det kom inn ca 340 uttalelser ved 1.gangs høring.

Formannskapet vedtok i møte 12.01.2011 å sende kommuneplanen på ny høring. Høringen omfatter også varsling av oppheving av gjeldende kommunedelplaner. Kommuneplanen ble sendt på ny høring fordi arealdelen inneholder nye byggeområder som ikke var med i den første høringen og fordi konsekvensutredningen i det første høringsforslaget var mangelfull. Høringsutkastet er oppdatert i samsvar med formannskapets vedtak. Formannskapet vedtok å høre grunneieres forslag på flere områder uten at disse ble realitetsbehandlet. Forslagene er innarbeidet i planbeskrivelsen kapitel 4, alternative planforslag. Kartutsnittene i kapitel 4 er å betrakte som alternativer til plankartet. Konsekvenser av planforslaget herunder alternativene er beskrevet i kapitel 5 og vedlegg 5. Bystyret må ved sluttbehandling av planen ta stilling til om enkelte eller alle de alternative planforslagene skal innarbeides i plankartet. Kapittel 4, alternative planforslag vil utgå av den endelige planen. Det er kommet inn ca 180 uttalelser ved 2.gangs høring, herunder innsigelser fra Fylkesmannen, Fylkeskommunen ved SAM-utvalget, Kystverket, Statens vegvesen, NVE og Forsvarsbygg. Kommuneplanen kan med bakgrunnen i framsatte innsigelser ikke egengodkjennes.

Kommunens håndtering av innsigelser er hjemlet i plan- og bygningslovens §5-6. *"Finner kommunen ikke å kunne ta hensyn til innsigelsen, skal det ordinært foretas mekling mellom partene. Dersom enighet ikke oppnås, treffer kommunen planvedtak og sender planen og innsigelsen, med meklerens tilråding, til departementet. Departementet avgjør om innsigelsen skal tas til følge og planen endres."*

Målet med meklingen er å komme fram til enighet. Mekling skal gjennomføres før planen legges fram for behandling i kommunestyret. Fylkesmannen forutsetter at partene søker å komme fram til enighet før saken oversendes til mekling. Administrasjonen har hatt dialogmøte med fylkesmannens miljøvernavdeling og fylkeskommunen for å drøfte innsigelsene og utarbeidet et notat lagt fram for orientering og drøfting i formannskapet 4.mai. Formannskapet gav på enkelte områder entydige tilbakemeldinger på hvilke innsigelser som kunne imøtekommes og hvilke innsigelser som ikke ønskes imøtekommet.

Følgende innsigelser imøtekommes ikke eller delvis med de anbefalinger som følger av innstillingen:

- Randøyene – LNF-områder med spredt boligbygging.
- Ny bebyggelse øst for Kongshavn (Sodefjed, Stangenes, Ringane og Grønnevoll).
- Vei til Kjevik over forsvarets arealer. Rådmannen mener innsigelsen er imøtekommet med forslaget som fremmes, men har ikke fått tilslutning til dette fra Forsvarsbygg.
- Utvidelse av Kristiansand Havn utover det som framgår av reguleringsplan for Kongsgård Vige. Rådmannen vil få avklart Kystverkets hjemmel til å fremme innsigelse på dette punktet da kravet om utredning ikke er framsatt tidligere i prosessen. I Kystverkets innspill til planarbeidet framgår det at det er god arealreserve i planperioden.
- Alternative planforslag for Fjernhjelpsleiren på Solsletta, Østre Ringvei 77, Ødegård og Vraget imøtekommes ikke.
- Alternative planforslag for Kobberveien og Håmoen imøtekommes delvis ved at byggeområdet reduseres.

Administrasjonen vil videreføre dialogen med Forsvarsbygg og avklare Kystverket hjemmel til å fremme innsigelse frem mot formannskapets behandling.

Høringsuttalelsene omhandler forøvrig detaljeringsnivå, kommuneplanbestemmelsene, omkjøringsvei og merknader knyttet til konkrete arealdisponeringer. Noen få uttalelser tar opp innholdet i samfunnsdelen og planbeskrivelsen. Samtlige uttalelser ble oppsummert og vurdert av administrasjonen og følger som trykt vedlegg i denne saken. Detaljeringen, bestemmelsene og arealdisponeringer som er gjenstand for innsigelse er i tillegg tematisk drøftet i saksfremstillingen.

Saken konkluderer med forslag til endring av høringsforslaget datert 12.januar 2011. Rådmannen kan ikke se at det foreligger nye momenter i forhold til den faglige anbefalingen som framkommer i innstillingen til formannskapet 12. januar 2011, men innstiller i samsvar med formannskapets entydige signaler der disse framkommer i drøftinger 4.mai. dette gjelder ikke området ved Flogvarden. Nytt kryss til Hellemyr (Breimyrkrysset) inngår i en tidlige fase (2017-2022) i alle KVVU forslagene som er presentert for kommunen. Utbygging av Flogvarden vil således ikke framskynde nytt kryss.

Forslag til vedtak:

- (1) Bystyret godkjenner kommuneplan for Kristiansand 2011-2022 – Styrke i muligheter – datert 12.01.2011 med følgende endringer:
 - (a) Planbeskrivelsen og plankartet endres i samsvar med trykt vedlegg datert 11.05.2011
 - (b) Bestemmelsene endres i samsvar med trykt vedlegg datert 11.05.2011
- (2) Følgende kommunedelplaner oppheves ved bystyrets vedtak av kommuneplanen:
 - (a) Flekkerøyplanen av 22.02.1995,
 - (b) Kystsoneplanen av 29.03.1995,
 - (c) Kommunedelplan for Odderøya 13.09.2000,
 - (d) Kommunedelplan for sentrale deler av Vågsbygd av 07.11.2001 med siste endring av 08.12.2009
 - (e) Kommunedelplan for Lund av 27.04.2005.

Tor Sommerseth
Rådmann

Ragnar Evensen
Teknisk direktør

Trykte vedlegg:

Styrke i muligheter – Kommuneplan 2011 -2022 datert 12.01.2011
Kommuneplankart datert 20.01.2011
Oppsummering av høringsuttalelser 2. gangs høring med administrasjonens merknader.
Forslag til reviderte kommuneplanbestemmelser datert
Forslag til endringer i planbeskrivelsen
Forslag til endringer i kommuneplankartet

Utrykte vedlegg:

Innkommne høringsuttalelser
Formannskapssak 59/10 – 1.gangshøring og 1/11 – 2.gangs høring
Fastsatt planprogram 03.12.2008, bystyresak 187/08
Bystyresvak 21/08 Revisjon av kommuneplan for Kristiansand 2010 – 2020 . Omfang og arbeidsopplegg, vedtatt 13.02.08

Bakgrunn for saken :

SAKSGANG

Rammer for planarbeidet

Bystyret vedtok i møte 13.02.08 følgende rammer for planarbeidet:

Hovedstruktur i gjeldende kommuneplan, vedtatt visjon og satsingsområder beholdes, men med nødvendige justeringer og omprioritering som fremkommer ved evaluering av planen, vedtatt ny politikk og innspill som vil komme i planprosessen.

- Arealdelen revideres med hovedfokus på følgende tema:
 - Klimavennlig areal og transport (byspredning, byutviklingsretning, lokalisering, kollektivtransporttraseer, lokalisering boligbygging, næringsarealer.)
 - Kystsonen (100-metersbeltet, arealbruk i sjø, lokalmiljø med bevaringsverdi, småbåthavner).
- Kommuneplanarbeidet samkjøres med planarbeidet for Regionplan Agder og igangsatt arbeid med Arealplan for Kristiansandsregionen. Revisjon av Kvadraturplanens del 1 koordineres med kommuneplanprosessen.
- Prosess og organisering av arbeidet legges opp slik at kommuneplanprosessen blir hovedarena for premissleveranser til disse planprosessene.
- Det legges opp til involvering av politikere i tidlig planfase, og en aktiv medvirkning fra innbyggerne både i drøftings- og høringsfasen.
- Medvirkningsprosessene samordnes på relevante tema med Regionplan Agder 2010, Arealplan for Kristiansandsregionen og Kvadraturplanen.

Planprogram

Prosess

- Formannskapet godkjente 11.06.08 at forslag til planprogram ble lagt ut til høring, med tilføyelse om at arealer aktuelle for småbåtplasser skulle kartlegges spesielt.
- Planprogrammet ble sendt på høring og lagt ut til offentlig ettersyn i perioden 20.06 - 20.09.08. Det kom inn 62 uttalelser og innspill, de fleste av dem relatert til forhold som berører arealdelen av kommuneplanen.
- Etter uttalelse fra hovedutvalgene i kommunen, og innstilling fra formannskapet vedtok bystyret 03.12.08 endelig planprogram datert 30.05.08 med følgende tillegg:
 - Samtlige innspill vurderes i det videre arbeidet.
 - Bro over ytre del av Ålefjærfjorden vurderes videre.
 - Det skal ikke være en avgjørende forutsetning at utbyggingen skal foregå langs metroaksen eller langs hovedveisystemet.

Planprogrammets rolle og innhold

- Forutsetninger for planarbeidet; nasjonale føringer for samfunnsutvikling og arealpolitikken, regionale føringer, kommunale vedtak og føringer i Knutepunkt Sørlandet
- Dimensjonerende rammer; Befolkningsutvikling, økonomiske rammer, arbeidskraftsbehov og klimautfordringer.
- Mål for planarbeidet
- Sentrale tema og problemstillinger – utredningsbehov knyttet til satsningsområdene og kommuneplanens arealdel.

Arealpolitiske føringer og prinsipper for offentlige utearealer til lek, rekreasjon og idrett

- Sak behandlet i alle hovedutvalgene samt i formannskapet 24.02.2010 med slikt vedtak: *"Formannskapet legger arealpolitiske føringer og prinsipper, vist i saksutredningens kapittel 5.1 – 5.12, til grunn for nye bestemmelser til kommuneplanens arealdel. Konkrete forslag til bestemmelser hjemles i planlovens § 11-9 og 11-10 og følger kommuneplanprosessen videre."*

Planprosess – medvirkning og informasjon

Foruten de formelle møtene i formannskapet og hovedutvalgene har det vært arrangert:

- Oppstartseminar med formannskapet, Fevik 29.01.08
- Åpent møte i byhallen 26.08.2008
- Temamøte om klima i bystyret 19.09.2008
- Orientering i bystyret 18.03.2009
- Orientering i formannskapet 15.04.2009
- Seminar om Landsdelssenter, vekst og verdiskapning formannskapet og andre interessert politikere 01.04.09.
- Orientering i formannskapet 15.04.2009
- Fokuspåter med Eldrerådet, Klimaforum, EVA / KNAS / Næringslivet og Rådet for funksjonshemmede.
- Møter med næringslivet om fornybar energi
- Ungdomsutvalget har laget rapport om kollektivtilbudet, kultur- / fritidstilbud, idrettsaktiviteter og hva som gjør byen attraktiv for unge mennesker. (Formannskapet orientert 11.02.09).
- Barn og ungdom har bidratt med kartlegging av kystsonen i Randesund og Topdalsfjorden med hensyn til kvaliteter for friluftsliv (Rapportene "Innenfor Varoddbrua" og "Langs sjø og vann i Randesund" – her er vi, hør vår ide. Utstilling fra arbeidet vist i byhallen.
- Studentundersøkelse og debatt / informasjonsmøte på "Pir 6", i samarbeid med SiA.
- Bydelsmøter i sentrale bydeler, Vågsbygd og Randesund med særlig invitasjon til alle skoler og velforeninger i bydelene, april, mai og juni 2009.
- Orienteringer om høringsforslag i formannskapet 9.06.2009 og byutviklingsstyret 10.06.2009.
- Orienteringer i regionalt planforum 03.09.2008,09.02.2010,19.08.2010
- Orienteringer i partimøter Krf, H, Frp, Sp, AP, SV og V
- Orientering i næringsforeningen, Rotary m.fl
- Høringsmøter i byhallen 13.,14.,22.,23. og 25.september 2010
- Høring og offentlig ettersyn

Planarbeidet.

Rådmannens ledergruppe har vært administrativ styringsgruppe for planarbeidet.

Det er etablert prosjektgruppe med representasjon fra alle sektorer for det samlede planarbeidet og egen prosjektgruppe innenfor teknisk sektor for arealdelen. I tillegg har arbeidsgrupper utarbeidet rapporter innenfor særlige tema:

- En kommune i utvikling
- Levekår og livskvalitet
- Risiko og sårbarhet
- Bolig
- Næring
- Samferdsel, vei og kollektiv
- Kystsonen og sjøområdene, grønnstruktur og vassdrag.
- Plankart og bestemmelser
- Medvirkning og kommunikasjon
- Bærekraft

Resultatet av arbeidet med disse temaene er innarbeidet i planens arealdel og samfunnsdel. Sammenhengen mellom kommuneplanen, Regionplan Agder 2020, Arealplan for Kristiansandsregionen og Kvadraturplanen er sikret ved gjennomgående deltagelse fra medlemmer i kommuneplanens prosjektgruppe.

PLANDOKUMENTET - KORT OM INNHOLDET I HØRINGSFORSLAGET, DATERT 12.1.2011

Planforslaget har en tidshorisont på 10 – 12 år, men for en bærekraftig byutvikling har det vært nødvendig å tenke i et lengre perspektiv, ikke minst når det gjelder areal- og transportplanleggingen. Derfor har kommunens arealpolitikk en mye lengre tidshorisont enn de 12 årene som er kommuneplanens formelle planhorisont. Det er lagt vekt på hvilke utviklingstrekk som vil kunne prege bysamfunnet de neste 10-15 år.

I kommuneplanen omhandles ikke alle sider ved kommunens virksomhet. Hovedtyngden av kommunens drift og virksomhet fortsetter som tidligere, men med jevnlig justeringer og tilpasninger. Det som har vært fokusert i planen er de områder hvor kommunen vil endre kurs i forhold til tidligere eller tydeliggjøre en satsing eller endret ressursbruk. Denne planrevisjonen preges i større grad enn tidligere av at vår by må betraktes i en regional sammenheng – både i forhold til Kristiansandsregionen og i forhold til hele Agderregionen – og at utviklingen av byen og regionen er avhengig av hverandre. Samtidigheten i arbeidet med Regionplan Agder 2020 og Arealplan for Knutepunktet har vært med å belyse denne sammenhengen. Et stadig mer integrert bo- og arbeidsmarked, felles satsingsområder og samarbeid om utbyggingsstrategier og samferdsel er med til å underbygge det fellesskapet regionen har - og som Kristiansand som største by, er en viktig del av.

Planen er i hovedsak redigert som gjeldende kommuneplan. Først en samfunnsdel med innledning, fakta og bakgrunnsinformasjon, satsingsområder og organisasjonsutvikling. Deretter arealdelen med føringer / utfordringer / hovedgrep, arealbeskrivelse, kommuneplanbestemmelser, alternative planforslag og konsekvensvurdering. Til sist en vedleggsdel.

Samfunnsdelen

Visjon

Styrke i muligheter - Visjonen ” vi tror på muligheter” i forrige kommuneplanperiode videreføres .

Satsingsområder

Kommuneplanen har tre satsingsområder som er en videreføring, revisjon og spissing av de fire satsingsområder i forrige plan:

Byen som drivkraft , Byen det er godt å leve i og Klimabyen.

Satsingsområdene peker på det som skal gis særlig oppmerksomhet og ressurser i kommende planperiode Gjennom satsingsområdene ønsker en å skape muligheter for Kristiansand som:

- et attraktivt landsdelsenter, kjennetegnet av høy kompetanse og et nyskapende næringsliv
- en folkehelseby som inkluderer alle og gir rom for utfoldelse
- en by som er klimanøytral i år 2050 og har et næringsliv som er ledende innenfor fornybar energi og effektivisering

Satsingsområdene inneholder mer konkrete retningsmål ”Slik vil vi ha det”, og for hvert av disse noen strategier, ”Slik gjør vi det”.

Strategiene er ikke konkrete når det gjelder hvilke tiltak som skal settes i verk, men sammen med retningsmålene skal de være utgangspunkt for kommunens mer detaljerte handlingsprogrammer og prioriterte og *målbare* periodemål og resursbruk på sektor- og tjenestenivå i handlingsprogrammet i de kommende 10 til 12 år.

Kommuneplanens arealdel er kommunens arealpolitiske virkemiddel for å nå målene for ønsket utvikling. For å tydeliggjøre sammenhengen mellom kommuneplanens samfunnsdel og arealdel inneholder hvert satsingsområde arealstrategier eller "bestillinger" som konkretiseres og følges opp i kommuneplanens arealdel. Strategier til arealdelen er markert med en egen bunnfarge. Dette er igjen fulgt opp i kommuneplanens arealdel med retningslinjer for oppfølgende planlegging og saksbehandling for ulike tema, og forslag til juridisk bindende arealkart med bestemmelser og beskrivelser.

Deler av satsingsområdene griper inn i hverandre. For eksempel er boliger omtalt under alle tre, men fra ulik vinkel:

- Et velfungerende boligmarked er viktig for næringslivet, vekst og utvikling
- Variasjon i og kvalitet på boliger og boligmiljø er viktig for trivsel og trygghet
- Lokalisering og tetthet av boliger er viktig for transport og klima

En organisasjon i utvikling

Kapitlet inneholder gjennomgående mål og strategiske grep for å sikre økonomisk handlefrihet og nødvendig omstilling, samarbeid med andre og organisasjonsutvikling er omtalt samlet i dette kapitlet. Dette kapitlet er revidert og spisset ved denne revisjonen. Det pekes på behovet for en stadig tilpasning av kompetanse, tjenester og organisering for å komme i møte endrede rammebetingelser i samfunnet. Samfunnssikkerhet påpekes spesielt.

Arealdelen

Kommuneplanens arealdel består av juridisk bindende plankart med bestemmelse, samt planbeskrivelse og konsekvensutredning.

Detaljert plankart og bestemmelser

Kommuneplanens arealdel skiller seg klart fra tidligere kommuneplaner når det gjelder detaljeringsnivå. Dette skyldes flere forhold. Forslag til ny kommuneplan samler arealpolitikk som tidligere har vært å finne i mange ulike dokumenter. Blant annet er gjeldende kommunedelplaner revidert og innarbeidet i kommuneplanen. Bebyggelse og anlegg er inndelt i underformål slik at blant annet næringsområder og arealer for tjenesteyting skilt ut med egne arealformål i tråd med politisk bestilling. Formålet med dette er å synliggjøre og å sikre nok arealer til disse viktige funksjonene. Innen offentlig og privat tjenesteyting er det lagt særlig vekt på barnehager, sykehjem og omsorgsboliger. Også kommuneplanbestemmelsene er mer omfattende enn tidligere. Det skyldes blant annet at hjemmelen til å ha vedtekter er opphørt med ny plan- og bygningslov. Tidligere vedtekter er bearbeidet og inngår nå som bestemmelser. Ny plan- og bygningslov og gjennomført bruk av datateknologi har ført til endret fremstillingsform, større krav til nøyaktighet og til dels nye grep.

Føringer, utfordringer og hovedgrep, kap 1

Del 1 av arealdelen omhandler føringer, utfordringer og hovedgrep. Kommuneplanens satsingsområder samt nasjonale og regionale mål gir føringer for kommuneplanen. Dette følger av plan- og bygningslovens §11-1 om kommuneplan. De viktigste arealutfordringene er :

- areal til boliger, tjenesteyting og næringsarealer knyttet til forventet befolkningsvekst,
- stagnasjon i Kvadraturen
- mål om redusert utslipp av klimagasser
- befolkningens muligheter til å gå, sykle eller å ta bussen til jobb
- nedbygging av strandsonen.

Hovedgrepet i arealpolitikken fra tidligere kommuneplaner er beholdt. Prinsippet om samordnet areal og transportsystem er et viktig bidrag for å ivareta kommunes forpliktelser i "Framtidens byer" om å redusere utslipp av klimagasser. Det dreier seg om å videreutvikle Kristiansand som miljøby og styre mot en fortsatt bærekraftig byutvikling. Arealplanen legger til rette for at de store arbeidsplassene legges i sentra og langs bussmetroaksen, slik at flest

mulig kan nå områdene med buss. Boliger plasseres i hovedsak langs bussmetroenes forgreininger og områder med mulighet for god bussdekning. Grønnstrukturen skal bidra til å sikre naturmangfoldet og å gi befolkningen god tilgang til grøntområder i nærmiljøet, marka og i strandsonen.

Regional plan for Kristiansandsregionen 2010-2050 har utredet to alternative utbyggingsretninger i øst, Hamrevann og Frikstad. ATP-utvalget prioriterer alternativ 2 Hamrevann når det gjelder utbygging øst for Kristiansand. Dette er fulgt opp i kommuneplanen. Frikstadorrådet ligger som LNF-område, men inngår ikke i marka.

Kristiansand kommune har en god tilgang på boligarealer. Justneshalvøya, Dvergsnes, Lauvåsen og Benestad vil sammen med mindre boligprosjekter kunne dekke behovet for boliger for hele planperioden. I tillegg er det lagt inn nye boligområder på Kroodden og Ravneheia i Vågsbygd, samt Hamrevann. Planen legger til rette for at Solsletta videreutvikles som boligområde i Tveit. Det anbefales at Hamrevann følges opp med en kommunedelplan.

Trase for ny omkjøringsvei, som avlaster trafikken på dagens E18/E39 er ivarettatt i planforslaget. Endepunkt i øst er sikret i to alternativ, Bjørndalssletta og Varodden og endepunkt i vest er vist i Hannevikdalen og Fidjane. Det foreligger to alternativ for kryssing av Otra, ved Nodøen (Notøya) og Eg.

Arealbeskrivelsen, kap 2

I dette kapitlet beskrives arealplanens innhold temavis. For hvert tema er det først bakgrunnsinformasjon og fakta som supplerer informasjonen som er gitt i kapitlet "En by i rask utvikling" i samfunnsdelen. Videre står det hvordan temaet er innarbeidet i arealplanens kart og bestemmelser. Retningslinjer for arealforvaltningen er supplement til plankartet og bestemmelsene og skal legges til grunn ved utarbeidelse av reguleringsplaner og byggesaker.

Kommuneplanbestemmelser, kap 3

Del 3 inneholder bestemmelser til kommuneplanen. Bestemmelsene gir rammer for kommunedelplaner og reguleringsplaner og er bindende for alle nye tiltak som nevnt i plan- og bygningslovens (pbl) § 1-6, jf. også § 20-1 første ledd bokstav a til m. Gjeldende reguleringsplaner går, med enkelte spesifiserte unntak i arealdisponeringen, foran kommuneplanens arealdel. Kommuneplanen vil imidlertid presisere og utfylle kommunedelplaner, regulerings- og bebyggelsesplaner som ikke omhandler tilsvarende tema.

Alternative planforslag, kap 4

Formannskapet vedtok ved behandlingen 12.01.2011 å sende på høring grunneieres forslag på flere områder uten at disse ble realitetsbehandlet. Forslagene er innarbeidet i planbeskrivelsen kapittel 4, alternative planforslag. Kartutsnittene i kapittel 4 er å betrakte som alternativer til plankartet. Bystyret må ved sluttbehandling av planen ta stilling til om enkelte eller alle de alternative planforslagene skal innarbeides i plankartet. Kapittel 4, alternative planforslag vil utgå av den endelige planen.

Konsekvensvurdering kap 5 og vedlegg 5

I plan- og bygningsloven stilles det nå krav om konsekvensutredning til kommuneplanens arealdel. En egen forskrift gjelder for hvordan dette skal gjøres. Formålet er å sikre at hensynet til miljø og samfunn blir tatt i betraktning under planens utarbeidelse. Vurderingene omfatter både nye områder for utbygging og vesentlig endring i arealbruk i eksisterende byggeområder. I tillegg skal de samlede virkningene av planen som helhet vurderes. I forskriften heter det at utredningen skal være relevant i forhold til de beslutninger som skal tas. Konsekvenser til alternativene er beskrevet i kapittel 5 og utredet i vedlegg 5.

Videre oppfølging av planen, kap 6

Kapitlet inneholder en oversikt over kommunale planoppgaver som følger opp kommuneplanen. Finansiering av oppgavene skjer i handlingsprogrammet. Prioritering av overordnede planoppgaver vil framover skje ved utarbeidelse av kommunal planstrategi.

Oppheving av kommunedelplaner, kap 7

I fastsatt planprogram kap 5.6 *"Kommuneplanens arealdel som entydig styringsinstrument"* framgår det at planarbeidet skal avklare forholdet til eldre kommunedelplaner og reguleringsplaner. I forslaget er Flekkerøyplanen, kystzoneplanen, Vågsbygdplanen, Lundsplanen og Odderøyplanen revidert og innarbeidet i plankart og bestemmelser. De aktuelle kommunedelplanene foreslås opphevet. Opphevingen er annonsert særskilt. Høringsuttalelsene berører i liten grad spørsmålet om oppheving av gjeldende kommunedelplaner. Flere uttalelser tar imidlertid opp innholdet i kommuneplanforslag sammenlignet med gjeldende kommunedelplaner. Endringer sammenlignet med gjeldende kommunedelplaner framgår av kap 7 *"Nye arealformål"*. Flekkerøy vel mener prinsipielt at Flekkerøyplanen ikke bør utgå med mindre innsendte innspill imøtekommes.

Strandsonen på Flekkerøy, som er omfattet av Flekkerøyplanrevisjonen, er båndlagt i påvente av endelig planvedtak. Forutsatt at planvedtaket fra Miljøverndepartementet foreligger før bystyrets vedtak, anbefales båndleggingssonen å opphøre.

Risiko og sårbarhet, ROS kap 2.8 og vedlegg 1

Arealbeskrivelsen del 2 har et eget kapittel om risiko og sårbarhet. Arealer som det er knyttet spesiell risiko eller sårbarhet til er vist som hensynssoner i plankartet og forholdene er ivaretatt i bestemmelsene. ROS er også tema i konsekvensutredningen. Sammendrag av rapport om risikovurdering og samfunnssikkerhet ligger som vedlegg i plandokumentet.

Vedlegg 2-4

Vedlegg 2 inneholder kart og beskrivelse av viktige kulturmiljø, vist som hensynssone kulturmiljø på plankartet.

Vedlegg 3 beskriver tidstypiske boligområder fra perioden 1950-1984. Dette er utvalgte områder som foreslås bevart, det vil si ikke fortettet fordi de er både tidstypiske, helhetlige og ikke mye endret, verken plan eller bebyggelse.

Vedlegg 4 inneholder temakart for :

- fornminner, friluftsliv, jordbruk, fiskeri, biologisk mangfold i sjø og på land, naturvernområder,
- faresoner, områder med sulfidholdige bergarter, skredområder, støyutsatte områder, mineralressurser, dvs områder som kan være aktuelle for framtidig råstoffutvinning
- avgrensning av områder der det i henhold til bestemmelsene skal utarbeides områdeplaner.

De fleste temakartene er også vist som hensynssoner på plankartet.

FORHOLDET TIL NASJONALE OG REGIONALE HENSYN

Det følger av plan- og bygningslovens formålsparagraf (§1-1) at planlegging etter loven skal bidra til å samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver og gi grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser. Planforslaget ivaretar dette.

Regionplan Agder 2020 har fem satsingsområder:

- "Klima" – som sammenfaller med kommuneplanens satsingsområde "Klimabyen".
- "Det gode liv" – som sammenfaller langt på vei med kommuneplanens satsingsområde "Byen det er godt å leve i"
- "Utdanning" – som langt på vei fanges opp innenfor kommuneplanens satsingsområder "Byen som drivkraft" og "Byen det er godt å leve i"
- "Kommunikasjon" – er fanget opp så langt det er aktuelt innenfor satsingsområde "Byen som drivkraft" og i arealplanen.

- "Kultur" – er fanget opp så langt det er aktuelt innenfor satsingsområdene "Byen som drivkraft" og "Byen det er godt å leve i", og i arealplanen vedrørende vern.

Satsingsområdet "Klimabyen" og arealplanens hovedgrep er i samsvar med nasjonale føringer om å redusere klimautslipp og rikspolitiske retningslinjer om å samordne areal og transportplanlegging, samt føringer fra arealplan for Kristiansandsregionen. Arealplanens hovedgrep ivaretar også nasjonale føringer om sikring av strandsonen, biologisk mangfold, vernede vassdrag og produktiv jord. Av hensyn til mål om reduserte klimautslipp prioriteres utbygging på bekostning av vern av strandsonen på Strømsheia. Landskaps- og kulturminnehensyn ivaretas ved forslag til ny avgrensning. I strandsonen åpnes det for kun ny utbygging som ut fra sin funksjon må ligge ved sjøen, dvs i hovedsak nye småbåthavner. Eksisterende sjønære næringsområder beholdes til sjørelatert næringsvirksomhet. Kommuneplanen prioriterer at ny handel skal legges til senterområdene eller forretningsdelen i Sørlandsparken. For å styrke Kvadraturen er kommuneplanens hjemmel til å etablere handel i Sørlandsparken strammere enn det som framgår av forslag til handelssoner i regional plan for Kristiansandsregionen.

Nasjonale føringer om bedre bymiljø og helse, økt tilgjengelighet for alle, barn og unge og universell utforming er ivare tatt i satsingsområdet "Byen det er godt å leve i" og i arealdelen.

INNSPILL OG HØRINGSUTTALELSER

Oppstart og høring av planprogrammet

Det kom inn 62 uttalelser i forbindelse med oppstart av planarbeidet og høring av planprogrammet. De fleste uttalelsene var innspill til arealdelen. Bystyret vedtok at samtlige innspill skulle vurderes i det videre arbeidet. I tillegg kom det i ettertid 32 innspill til arealdelen etter at planprogrammet ble fastsatt. Administrasjonen har valgt å vurdere disse innspillene selv om de er innkommet etter fristen for innspill som var 20.09.2008. Noen få innspill er kommet så seint at administrasjonen ikke har hatt anledning til å vurdere de i planen. Alle innspillene ble oppsummert og kommentert til formannskapets 1. gangs behandling av planen juni 2010. I sin vurdering av innspillene la administrasjonen overordnet arealpolitikk og konflikt i forhold til øvrige interesser til grunn. Formannskapet vedtok å sende planen på høring i samsvar med rådmannens innstilling, uten realitetsbehandling.

1.gangs høring

Ved 1.gangshøring av planen kom det inn ca 340 uttalelser. De fleste uttalelsene omhandlet arealdelen. Samtlige uttalelser ble oppsummert og vurdert av administrasjonen. Med bakgrunn i vurderingene ble revidert planforslag, datert 23.november 2010 fremmet for ny høringsbehandling i formannskapet.

2.gangs høring

Formannskapet vedtok i møte 12.januar 2011 å sende planen på ny høring med en del endringer. Formannskapet vedtok også å høre en del av forslagene som framkom av de 340 høringsuttalelsene. Med bakgrunn i enkelte korrekturen i det utsendte planforslaget sendte administrasjonen 16.03.2011 ut en tilleggshøring til berørte myndigheter og grunneiere.

Det er kommet inn ca 180 uttalelser ved 2. gangs høring, herunder innsigelser fra Fylkesmannen, Fylkeskommunen ved SAM-utvalget (sak 37/11 den 06.04.2011), Kystverket, Statens vegvesen, NVE og Forsvarsbygg. Administrasjonen har hatt dialogmøte med fylkesmannens miljøvern avdeling og fylkeskommunen for å drøfte innsigelsene. Fylkesmannens miljøvern avdeling har signalisert at det, under forutsetninger framkommet i møtet, er grunnlag for å trekke flere av innsigelsene. Fylkeskommunens innsigelser er politisk fremmet av SAM-utvalget og må eventuelt trekkes av utvalget selv. Administrasjonen har imidlertid tilkjennegitt sin faglige anbefaling på flere av innsigelsene. Utvalget skal behandle kommuneplanens kapittel 4 på ny i møte 18.mai. Notat med oppsummering av

innkomne innsigelser, konklusjoner fra nevnte drøftinger med rådmannens anbefaling ble drøftet i formannskapet 4.mai.

Fylkeskommunens og statlige myndigheters hjemmel til å fremme innsigelser og hvordan kommunen skal forholde seg til innsigelsene er styrt av plan- og bygningslovens §§5-4,5-5,5-6 og 11- 16. Kommunens håndtering framgår av §5-6 slik: *"Finner kommunen ikke å kunne ta hensyn til innsigelsen, skal det ordinært foretas mekling mellom partene. Dersom enighet ikke oppnås, treffer kommunen planvedtak og sender planen og innsigelsen, med meklerens tilråding, til departementet. Departementet avgjør om innsigelsen skal tas til følge og planen endres."*

Målet med meklingen er å komme fram til enighet. Mekling skal gjennomføres før planen legges fram for behandling i kommunestyret. Meklingen skal ta utgangspunkt i de overordnede føringene for planlegging som følger av statlige vedtak og retningslinjer etter lovens kapittel 6, og øvrige statlige retningslinjer på den aktuelle sektor. (veiledning til pbl) Fylkesmannen forutsetter at partene søker å komme fram til enighet før saken oversendes til mekling.

Fylkesmannen har fremmet innsigelse til §12 i bestemmelsene, avgrensing av Hamrevann, Kartheia 26, T12 på Eg, B33 i Brøvig, Barka, bro og gang- og sykkelsti fra Benestad til Timenes, 10 nye boligenheter i LNF- område for spredt boligbygging på Randøyane, manglende avstandskrav/byggegrense mot vann og vassdrag, SH12 - Fidjekilen med utfylling i sjøen Torsvikveien 35 og alternative forslag for: Hattesteinen, Vraget, Seljeveien 23, del av NS6, Flogvarden v/Fidjemoen, Håmoen, Østre ringvei 77, Sødal del av 33/4 og 11 Justvik del av 116/4 m.fl., Foss, Boen, Knarrestad, Møllebakken, Sømsveien 12 og Voie 11.

Fylkeskommunen har fremmet innsigelse til avgrensing av Hamrevann, byggeområde v/Hamresanden 88/12, Strømsheia, avgrensing av Kongshavn og Benestad, jf meklingsprotokoller, Kartheia 26, T12-Eg, Randøyane, boligbygging øst for Kongshavn, manglende avstandskrav/byggegrense mot vann og vassdrag, bestemmelsene generelt og §12 spesielt, manglende hensynssoner for kulturmiljø og landbruk og alternative planforslag for Flogvarden v/Fidjemoen, Håmoen, Østre Ringvei, Kobberveien, Justvik del av 116/4 m.fl., Foss, Boen, Knarrestad, Møllebakken, Agder sivilforsvarsleir, Sømsveien 12, Ødegård, Voie 11. Vraget, Varen 30 og småbåthavner i Torsvika og Støodden. SAM-utvalget har ved behandling av planen vedtatt at det kan være aktuelt å ta innsigelsene knyttet til de alternative planforslagene, planens kapittel 4 opp til ny vurdering i møtet 18.mai.

Statens vegvesen har fremmet innsigelse til Varodden 30.

Kystverket har fremmet innsigelse til alternativt planforslag med småbåt havn i Torsvika og til manglende arealreserver for fremtidig utvidelse av havna i Kongsgård/Vige, samt støyeksponeering for evt. boligbebyggelse i området Torsviga – Marvika.

NVE har fremmet innsigelse til manglende hensynsone med bestemmelse for skredfare.

Forsvarsbygg har fremmet innsigelse til ny vei til Kjevik over forsvarets arealer.

Også andre uttalelser berører disse forholdene. Høringsuttalelsene omhandler forøvrig detaljeringsnivå, kommuneplanbestemmelsene, omkjøringsvei og merknader knyttet til konkrete arealdisponeringer. Noen få uttalelser tar opp innholdet i samfunnsdelen og planbeskrivelsen. Samtlige uttalelser ble oppsummert og vurdert av administrasjonen og følger som trykt vedlegg i denne saken. Bestemmelsene og arealdisponeringer som er gjenstand for innsigelse er i tillegg tematisk drøftet i saksfremstillingen.

VURDERING AV UTTALELSER VED 2.GANGS HØRING.

Samtlige uttalelser ble oppsummert og vurdert av administrasjonen og følger som trykt vedlegg i denne saken. Detaljeringen, bestemmelsene og arealdisponeringer som er gjenstand for innsigelse er i tillegg tematisk drøftet i saksfremstillingen.

Detaljering

En del næringsaktører, herunder KNAS og NHO uttalelser at planen, særlig bestemmelsene, er svært detaljerte.

Både plankartet og bestemmelsene er mer detaljerte enn tidligere kommuneplaner. Dette skyldes flere forhold. Hovedgrepet er at arealpolitikk fra flere overordna dokument nå er revidert og samlet i kommuneplanen. Dette gir en bedre samla oversikt, men innebærer også at gjeldende politikk på disse områdene er satt under diskusjon. Det har ført til at svært mange har engasjert seg i kommuneplanen og gitt uttalelse til denne. Dette er en styrke for demokratiet samtidig som det er en ulempe at fokuset i planprosessen/høringsuttalelsene er rettet mot detaljer mer enn planens overordna prinsipp.

Gjeldende kommunedelplaner for Kystsonen. Flekkerøy, Vågsbygd, Lund og Odderøya er revidert og innarbeidet i plankartet. Detaljeringsnivået for disse områdene er, med enkelte forenklinger, som i kommunedelplanene.

Også på arealene som ligger utenfor kommunedelplanområdene er områder for bebyggelse og anlegg inndelt i underformål. Næringsområdene og områder for offentlig og privat tjenesteyting er skilt ut for å synliggjøre arealene og sikre disse for framtida. Over tid er flere eksisterende næringsområder blitt omdisponert til andre formål, selv om gjeldende kommuneplan har retningslinjer som skal ivareta eksisterende næringsareal. Endingene har bl.a medført at mindre håndverk og service bedrifter er tvunget til å flytte. Ny kommuneplan sikrer næringslivets behov på en bedre måte. Erfaringer tilsier at det er vanskelig å finne nye arealer til bl.a nye barnehager og sykehjem i eksisterende bydeler. Revidert kommuneplan sikrer slike arealer. Gravlunder er skilt ut i samsvar med tidligere fastsatt kirkegårdstruktur. Kommuneplanens arealformål er styrende for fremtidig regulering.

Nytt ved endring av plan- og bygningsloven er at hjemmelen for vedtekter er tatt bort og erstattet med hjemmel til å lage bestemmelser. Dette er gjort. Kravene er således ikke nye. Vedtektene (f.eks krav til parkering og lekeareal) har vært benyttet i plan- og byggesaksbehandling gjennom mange år uten særlige uenigheter.

Plankartet er også mer nøyaktig mht avgrensing. Dette skyldes digital framstilling av plankartet. Det er også et ønske om større presisjon i avgrensing enn dagens kommuneplan, som brukes mer detaljert enn forutsatt da den ble utarbeidet. Ved førstegangs behandling av planen la administrasjonen opp til at kommuneplanen skulle gjelde foran eksisterende reguleringsplaner ved motstrid. For å unngå utilsikta motstrid mellom utbyggingsformål og ulike grøntformål ble kommuneplankartet i en del områder svært detaljert. Dette ble noe forenkla i revidert planforslag fordi bestemmelsene ble endra slik at reguleringsplanen med enkelte konkret angitte unntak, går foran kommuneplanen ved motstrid.

Det er i denne kommuneplanen kommet inn mange innspill om endret arealbruk. Enkelte av innspillene er "gjengangere" fra tidligere kommuneplaner. Det kom inn mange nye arealinnspill også i høringsrunden av planen. Enkelte av innspillene har utgangpunkt i avslag i plan- og byggesaker og er svært detaljerte.

Kommuneplanbestemmelsene

Fylkeskommunen har fremmet innsigelse til enkelte paragrafer og til bestemmelsene i sin helhet fordi bestemmelsene ikke er entydige. Fylkesmannens har i sine juridiske merknader presisert at det er viktig med lett forståelige bestemmelser bl.a. mht rangordning mellom kommuneplanen og gjeldende planer. Andre aktører har merknader til innhold i bestemmelsene. Administrasjonen fremmer et revidert forslag til

kommuneplanbestemmelser, jf trykt vedlegg. De vesentligste forslag til endringer kommenteres her.

§1 – Rangordning mellom kommuneplanen og eldre planer. Fylkeskommunen har fremmet innsigelse til kommuneplanbestemmelsene generelt fordi disse ikke er entydige når det gjelder rangordning. Også fylkesmannen tar opp dette. Både fylkeskommunen og fylkesmannen anbefaler at kommunen går gjennom eldre reguleringsplaner og endrer eller opphever disse.

I revidert forslag til kommuneplanbestemmelser (trykt vedlegg) er §1 omformulert slik at innholdet kommer tydeligere frem. Innholdet er beholdt som i planforslaget datert 12.01.2011.

Fylkeskommunen har gitt tilbakemelding på at de ikke er tilfreds med revidert §1 som blant annet sier at:

- *"Gjeldende reguleringsplaner og bebyggelsesplaner skal fortsatt gjelde og går foran kommuneplanen ved motstrid. Kommuneplanen vil imidlertid presisere og utfylle nevnte kommunedelplaner og forøvrig regulerings- og bebyggelsesplaner som ikke omhandler tilsvarende tema.*
- *Følgende reguleringsplaner gjelder fortsatt men kommuneplanen går foran med de endringer av arealbruken som fremgår av kommuneplankartet. Også for disse vil kommuneplanen presisere og utfylle reguleringsplanene dersom de ikke omhandler tilsvarende tema."* (De aktuelle reguleringsplanene er listet opp i bestemmelsen.)

Rådmannen anbefaler at innsigelsen ikke tas til følge. Det følger av plan- og bygningsloven at hovedregelen er at ny plan går foran eldre plan, men at kommunen kan gjøre unntak fra denne regelen. Kristiansand kommune har over 1200 regulerings- og bebyggelses planer. Mange av disse er av eldre dato og mangelfulle mht bestemmelser. Revisjon av eldre reguleringsplaner er oppført i handlingsprogrammet, men arbeidet er svært arbeidskrevende og vil ta lang tid. Rådmannen anbefaler derfor en bestemmelse §1 som innebærer at reguleringsplanen/bebyggelsesplanen vil gjelde, men slik at kommuneplanen vil presisere og supplere regulerings-/bebyggelsesplaner som ikke har bestemmelser om angitte tema (for eksempel, lekeplasser, uteoppholdsareal, parkering og garasje størrelser mv). Det prinsipielle er at kommunens krav til bomiljø og kvalitet er videreutviklet siden de gamle planene ble utarbeidet. Mangelfulle planer blir på denne måte supplert dersom ny utbygging skal skje.

§2- Plankrav. §3 unntak fra krav om plan og §17 om unntak fra byggeforbudet i 100-metersbeltet.

Fylkesmannen anbefaler at landbruksbebyggelse unntas fra plankravet og påpeker at unntaket fra plankravet i 100-metersbeltet er formulert videre enn plan- og bygningsloven hjemler. Lunde Holdning invest uttaler at plankravet er for strengt, mens Flekkerøy vel ønsker et utvidet unntak fra plankravet i 100-metersbeltet. Vellefs ønske er ikke i samsvar med pbl §1.8. I revidert forslag til kommuneplanbestemmelser er plankravet for landbruksbebyggelse tatt ut, og unntaket fra plankravet er justert i samsvar med lovens krav.

§4 Forhold som skal avklares og belyses i reguleringsplan

Det kreves teknisk plan som del av tiltak. Dette er et nødvendig krav som skal vise hvordan teknisk infrastruktur skal løses.

§5 Krav til tekniske løsninger

Bestemmelsene er viktige styringsverktøy i reguleringsplaner, særlig i forhold til eldre reguleringsplaner når de er mangelfulle.

§6 Rekkefølgekrav

Enkelte næringsaktører er uenig i at rekkefølgekravene knyttes til byggetillatelse fordi det vil belaste utbyggingsprosjekt i en tidlig fase. Rekkefølgekrav knyttet til byggetillatelse er en videreføring av gjeldende politikk. Ved å knytte rekkefølgekravene opp mot brukstillatelse kan huskjøpere bli skadelidende ved at de ikke får godkjenning av egen bolig fordi utbygger ikke har ferdigstilt fellesanlegg. Rekkefølgekravene konkretiseres i reguleringsplaner og knyttes opp mot ett gitt antall boenheter eller utbygging av delfelt. I praksis tilpasses ofte utbyggingsrekkefølgen ved inngåelse av utbyggingsavtaler.

§7 – Funksjonskrav og utbyggingsvolum

§7a om universell utforming. Kristiansand kommune har gjennom mange år vært en foregangskommune på universell utforming og skal fortsatt være det. Kravet om tilgjengelighet/universell utforming er skjerpet i ny plan- og bygningslov og teknisk forskrift. Kommunen kan utover dette gi reguleringsbestemmelser om nærmere krav til tilgjengelighet/universell utforming der det er hensiktsmessig. Teknisk forskrift ansees å være tilstrekkelig for byggesaksbehandling av offentlige bygg/ arbeidsbygg o.l. For å sikre universell utforming i eneboliger, rekkehus o.l foreslås det en kommuneplanbestemmelse om at disse skal være universelt utformet og ha alle hovedfunksjoner på inngangsplanet. Bestemmelsen om universell utforming er justert i forslag til reviderte bestemmelser.

7b om byggehøyde over havet foreslås justert slik at kravet kan reduseres med 0,5 meter for bebyggelse med kort levetid. I tillegg foreslås det inn en ny tekst i planbeskrivelsen som utdyper temaet.

7c om minimum uteoppholdsareal er ny i denne kommuneplanen. Tidligere har en i plan- og byggesaker benyttet seg av veiledning til teknisk forskrift i den gamle plan- og bygningsloven som anbefalte 80m² pr boenhet. Det er kommet flere høringsuttalelser som uttrykker at bestemmelsene slik de er formulert i forslaget datert 12.01.2011 er for stramt og vanskelig å kombinere med ambisjoner om høy arealutnyttelse. På den annen side er Kristiansand kommune i en forskningsrapport fra NIBR kritisert for dårlig kvalitet på bomiljø og uteareal i gjennomførte fortettingsprosjekt.

I henhold til teknisk forskrift §8-4 skal uteoppholdsareal "etter sin funksjon være egnet for rekreasjon, lek og aktiviteter for ulike aldersgrupper" og "byggverk skal etter sin funksjon ha tilstrekkelig uteoppholdsareal." Kravet konkretiseres i reguleringsplaner. Kommuneplanbestemmelsen om uteoppholdsareal foreslås endret slik: "I Kvadraturen med nær randsone, samt bydels- og områdesentrene skal minimum uteoppholdsareal pr. boenhet på egen tomt eller fellesareal være 25 m². I resten av kommunen er kravet minimum 80 m². Nærmere krav for de enkelte områder fastsettes i reguleringsplan."

7d - om garasjer foreslås opprettholdt som i høringsutkastet. Garasjer skal være et underordnet element i bomiljø.

§9 - om uteareal for opphold, lek og rekreasjon er en videreføring av gjeldende vedtekter. Formannskapet behandlet sak om uteareal for opphold og lek med mer av 24.02.2010 og gav enstemmig tilslutning til at denne skulle legges til grunn ved for utarbeidelse av kommuneplanbestemmelser. I bestemmelsene er det krav til å etablere fotballanlegg med regelmessige frekvenser jf. antall boenheter. Det er et regelmessig og stort behov for fotballbaner, anleggene krever mye areal, og må innpasses i en tidlig planfase i nye utbyggingsområder. Det er grunnen til at det er egne kommuneplanbestemmelser for fotballanlegg. Mindre idrettsanlegg som flerbruksbaner og sandvolleyballbaner skal inngå i nærmiljøparker og kvartallslek, og behov for slike anlegg er derfor ivaretatt. Andre, mer spesielle idrettsanlegg, som det ikke er regelmessige behov for, vises i kommunedelplan for idrett og friluftsliv.

§10 - fasader

De to første kulepunktene i bestemmelsen foreslås flyttet til retningslinjer.

§11 – parkering

I forhold til det første høringsforslaget av 16.6.2010 er maksimalkravet til parkering for kontorbygg i sentrumssonen doblet fra en bil pr 200m² kontor til en bil pr 100m² kontor. Med dette har sentrum samme parkeringsbestemmelsen som resten av kommunen når det gjelder kontor, og samme konkurransevilkår på dette området. Pga de høye kostnadene med å bygge parkering i sentrum er det neppe aktuelt å bygge parkering ut over det parkeringsbestemmelsen åpner for på dette området.

Når det gjelder forretninger i sentrum vurderes det som lite aktuelt å øke maksimalkravet fordi det er bedre å etablere en eller flere store felles parkeringsanlegg med god adkomst enn mye parkering med dårlig adkomst knyttet til det enkelte forretningsbygg. Parkeringsbestemmelsene foreslås endret slik at kravet til sykkelparkering for kontor og forretning i sentrumssonen reduseres fra min 1,5 plass pr 100 m² bruksareal til 1,0 plass pr 100 m² bruksareal for arealer ut over 5000m².

§12a - en boenhet pr tomt

Høringsuttalelsene viser at denne bestemmelsen tolkes annerledes enn den var ment fra administrasjonens side. Den anbefales derfor å utgå.

§12c - Fritidsbebyggelse

Størrelsen på 100m² er foreslått for å gi mulighet for god landskapstilpasning og redusert arealbruk. Dette er imidlertid et tema som også kan vurderes i hvert enkelt tilfelle, område for område. Administrasjonen foreslår at størrelsesbegrensningen fjernes og at denne avklares i hver enkelt reguleringsplan

§12d – Amalienborg.

Grunneier uttaler at Bestemmelsene §12 d – "Amalienborg skal brukes til kulturformål" ikke er i samsvar med kommunedelplan for Vågsbygd der det heter "Amalienborg (bygg og park) bør bevares som fremtidig bypark. Dette avklares ved regulering av området.

I Vågsbygdplanen er bygget avsatt til allmennyttig formål. Tilsvarende arealformål i ny plan- og bygningslov er offentlig og privat tjenesteyting. Vågsbygdplanen definerer ikke bruken av bygningen utover dette, men det framgår bl.a av planbeskrivelsen at bygningen også har verdi som kulturminne og forutsettes bevart i del av større grøntområde, og Amalienborg var Kirsten Flagstads hjem og har således en spesiell historisk verdi med utviklingspotensiale. Hensikten med forslag til bestemmelse er å presisere den kulturelle betydningen av bygget. Lumber er nå under regulering. Det forutsettes at framtidig bruk av Amalienborg med omkringliggende park avklares i reguleringsplan slik Vågsbygdplanen forutsetter. Bestemmelsen §12d foreslås å utgå.

§13 - Midlertidige og flyttbare konstruksjoner:

Dag Vige foreslår at slike tiltak bør kunne tillates på egnede steder. Bestemmelsen foreslår endret eller tatt ut.

Hensikten med denne bestemmelsen er å gi kommunen hjemmel til å hindre oppankring av husbåter. Bestemmelsen må opprettholdes dersom kommunen ønsker en slik hjemmel. Administrasjonen anbefales at den opprettholdes.

§14 – Eierskap

Bestemmelser knyttet til eierskap er i tråd med formannskapsvedtak (24.02.2010) i "Arealpolitiske føringer og prinsipper for offentlige utearealer til lek, rekreasjon og idrett" Bestemmelsen foreslås justert slik: Arealer som i reguleringsplan avsettes til arealformål "grønnstruktur", med underformål "turveier", "friområde", "badeplass" og "park", skal være offentlig.

§16 om spredt bebyggelse

Bestemmelsen er ment å sikre påbygg av eksisterende boliger. Det legges ikke opp til utvikling av nye boliger i områdene av hensyn til klima, samordnet areal og transport og framtidig byutvikling.

100-metersbelte langs vassdrag

Fylkeskommunen og fylkesmannen viser til at kommunen i henhold til plan- og bygningslovens §1.8 skal fastsette grense langs vassdrag på inntil 100-meter der bestemte angitt tiltak ikke er tillatt. Grensen skal ivareta natur, kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser. Fylkeskommunen og fylkesmannen har fremmet innsigelse fordi slik grense ikke er fastsatt. Fylkeskommunen uttaler at det minimum må settes en byggegrense på 50-meter. Revidert forslag til bestemmelse ivaretar dette i ny §18.

Arealdisponering

Flere av høringsuttalelsene omhandler arealdisponeringen. Den enkelte uttalelse er kommentert i trykt vedlegg, oppsummering av uttalelsene.

Korrekturfeil i kartet

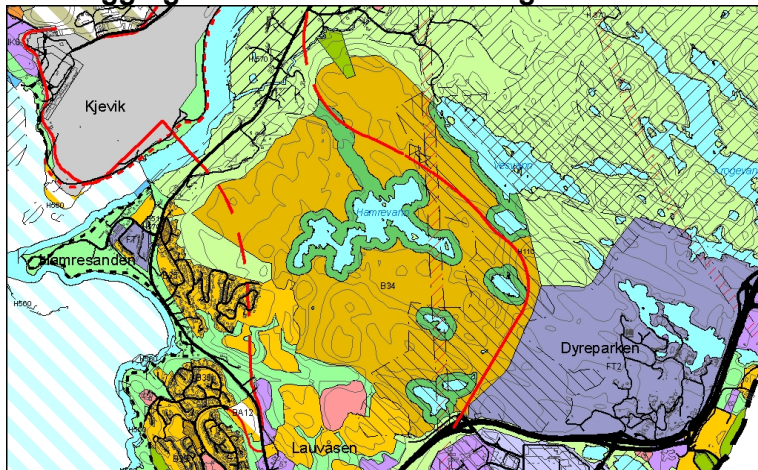
Fylkeskommunen påpeker at planforslaget må kvalitetssikres. En ny gjennomgang av plankartet viser enkelte utilsikta avvik i forhold til gjeldende reguleringsplaner. Dette vil bli retta opp etter bystyrets vedtak. Arealbruken er avklart i reguleringsplan og medfører ikke behov for ny høring.

Hamrevann (B34)

Både fylkesmannen og fylkeskommunen har fremmet innsigelse til avgrensning av området av hensyn til jordverninteresser på Hamre langs veien til Kjevik og friluftsinnteresser i 100-metersbeltet langs Hamrevann/Vesvann. Også Zoologisk forening og grunneier på Hamre har merknader til avgrensingen. Avenue invest som har utbyggingsrettigheter i området, er enig at det utarbeides en kommunedelplan for området og understreker at kommunen må prioritere dette arbeidet. Selskapet vil stille opp med nødvendige ressurser for å bidra til en god og effektiv planprosess.

Fylkesmannens miljøvernavdeling har i dialogmøtet med kommunen varslet at innsigelsen vil trekkes dersom plankartet endres i samsvar med skisse framlagt i møte. Dette innebærer at arealene langs veien til Kjevik endres til LNF-område med hensynsone landbruk og at arealene i 50-metersbeltet langs Hamrevann legges som grønnstruktur. I tillegg ble det påpekt at Hamrevann og Vesvann er en del av Tovdalsvassdraget som er vernet. Nedslagsfeltet vises som båndleggingsområde som de øvrige verna vassdragene i kommunen. Også fylkeskommunen har signalisert at innsigelsen ansees som imøtekommet med nevnte endringer.

Rådmannen tilrår at plankartet endres i samsvar med skissen, men med tillegg av båndleggingszone for verna vassdrag.

Byggeområde ved Hamresanden del av eiendommen 98/12

Fylkeskommunen har fremmet innsigelse av hensyn til kulturminneverninteresser. I forbindelse med arkeologisk utgravning av reguleringsplan for Hamresanden ble det avdekket et såkalt Sarupanlegg (religiøst anlegg) som det første og eneste i Norge. Fylkeskommunen mener dette gir hjemmel til å fremme innsigelse selv om området er avsatt til utbygging i gjeldende kommuneplan.

Rådmannen tilrår at innsigelsen tas til følge og at plankartet endres til LNF-område med hensynssone landbruk og kultur..

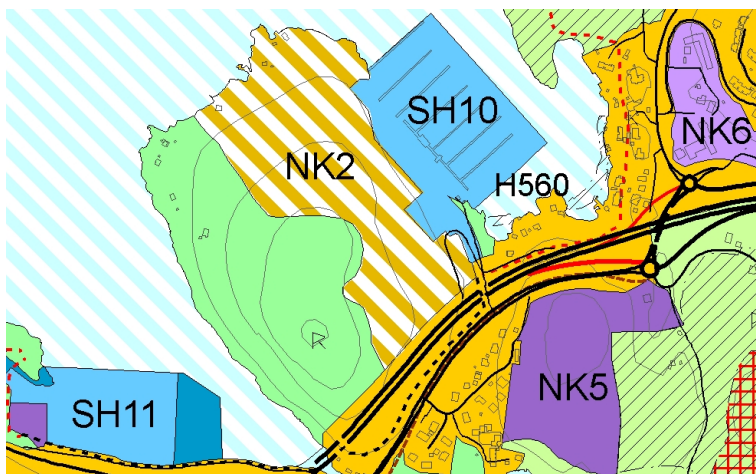

Strømsheia (plankartet)

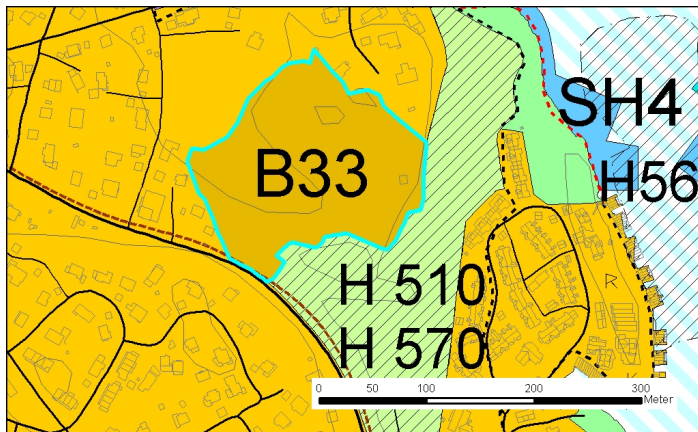
Fylkeskommunen har fremmet innsigelse til utvidelse utover avgrensning i gjeldende kommuneplan av hensyn til landskap og kulturminnevern rundt Rona. Også Zoologisk forening, Strømsodden hyttelag, velforeningene i området og Strømsheia Næringsutvikling AS har uttalt seg om Strømsheia. Fylkesmannen forbeholder seg retten til å fremme innsigelse til reguleringsplaner som fremmes før det er vedtatt en kommunedelplan i området Rona/Strømsheia.

Kommunen fremmet i dialogmøte med fylkeskommunen skisse til justert avgrensning av byggeområde som ivaretar landskapet med forholdet til grønn vegg mot Rona/innløp til Drangsvannene og kulturminneverdier knyttet til toppen. Avgrensning mellom grøntområde og byggegrunn gir grunnlag for at fylkesadministrasjonen kan anbefale at innsigelsen trekkes.

Rådmannen tilrår at Strømsheia avsettes til kombinert formål næring/bolig og at plankartet endres i samsvar med framlagt skisse. Krav om kommunedelplan for Rona – Strømme endres til krav om områdeplan for Strømsheia.

Brøvig B33

Fylkesmannen har fremmet innsigelse til B33 av hensyn til jordverninteresser, kulturlandskap og barn- og unges interesser. Også bondelaget har uttalt seg til området.

Rådmannen viser til at parsellen er viktig del av kulturlandskapet i Vågsbygd og at arealene er avsatt til LNF-område med spesielle jordbruksinteresser i gjeldende kommuneplan.

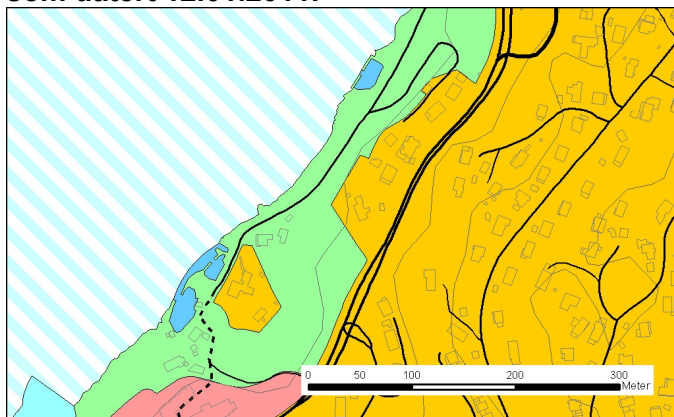
Rådmannen anbefaler at innsigelsen tas til følge ved at B33 utgår. Plankartet endres i samsvar med 1.høringsutkast, samt at det presiseres i bestemmelsene at kommuneplanen på dette området går foran reguleringsplan for Voie og Brøvig fra 1954.

Torsvikveien 35. 59/1 (nabotomt til Sømsveien 12).

Fylkesmannen har fremmet innsigelse til området av hensyn til 100-metersbeltet langs sjøen. Strek-Arkitekter har innsent uttalelse pva naboer, som ønsker utvidet byggeområde til også å omfatte deres eiendommer.

Fylkesmannens miljøvernnavdeling har i dialogmøtet med kommunen varslet at innsigelsen vil trekkes med bakgrunn i gjeldende reguleringsplan og bestemmelsen at gjeldende reguleringsplan går foran kommuneplanen.

Med denne bakgrunn tilrår rådmannen at plankartet på dette området opprettholdes som datert 12.01.2011.

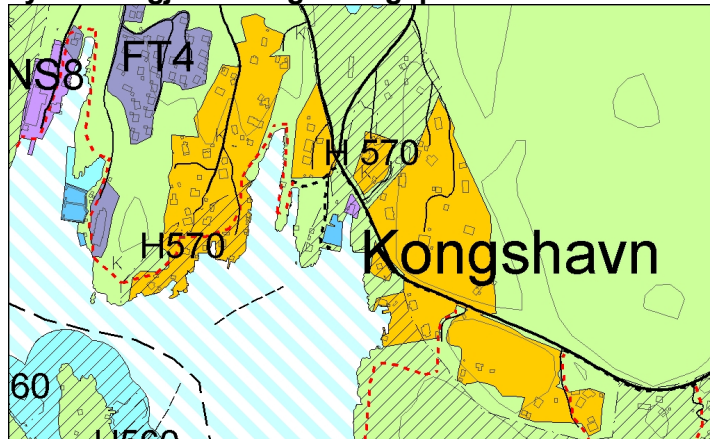

Kongshavn

Fylkeskommunen har fremmet innsigelse og viser til meklingsprotokoll for reguleringsplan Kongshavn, der det framgår at enkelte byggeområder skal justeres. Fylkeskommunen og Statens vegvesen var under meklingen av reguleringsplanen villig til å frafalle sin innsigelse til manglende rekkefølgekrav fra utbyggingsområde til Kringsjø skole på bl.a vilkår av at kommunen ikke tillater ytterligere utbygging i områder som er avhengig av denne

ferdselsåre. Partene lyktes ikke å bli enig på dette punktet, men ble enig i å fortsette dialogen, som muliggjør at innsigelsen trekkes, når reguleringsplanen er på ny høring. Fylkesmannen forutsetter at planen endres i samsvar med meklingsprotokoll. Også Statens vegvesen viser i sin uttalelse til meklingsresultatet for reguleringsplan Kongshavn øst der det forutsettes at kommunen ikke tillater ytterligere utbygging i områder som er avhengig av ferdsselsåre mellom Kringsjå skole og Kongshavn.

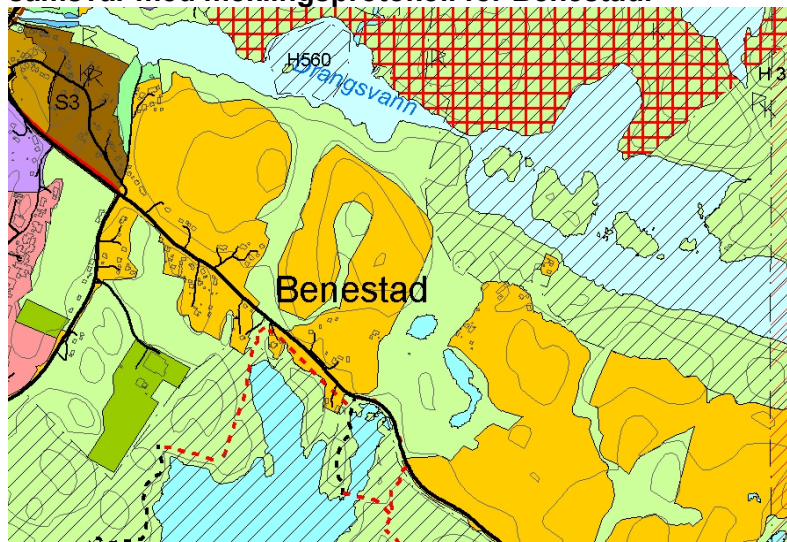
Rådmannen anbefaler at innsigelsen vedrørende avgrensning av byggeområde i Kongshavn tas til følge og at kommuneplankartet rettes opp i samsvar med meklingsprotokoll for Kongshavn øst. Innsigelser til ny bebyggelse øst for Kongshavn imøtekommes ikke. Avklaring av innsigelsen vedrørende rekkefølgekrav for gang- og sykkelvei gjøres i reguleringsplanen.

Benestad

Fylkeskommunen har fremmet innsigelse og viser til meklingsprotokoll for reguleringsplan Benestad. Advokatfirma Wangenstein, Wigemyr & Co har pva grunneier bedt om at kartet endres i samsvar med bystyrets vedtak.

Rådmannen anbefaler at innsigelsen tas til følge og at kommuneplankartet rettes opp i samsvar med meklingsprotokoll for Benestad.

Kartheia 26

Fylkesmannen har fremmet innsigelse med bakgrunn i manglende overstyring av gjeldende reguleringsplan. Slettheia skole har samme innvending som fylkesmannen mht å sikre at kommuneplanen i dette tilfellet overstyrer eldre reguleringsplan.

Dette er en korrekturfeil i bestemmelsene.

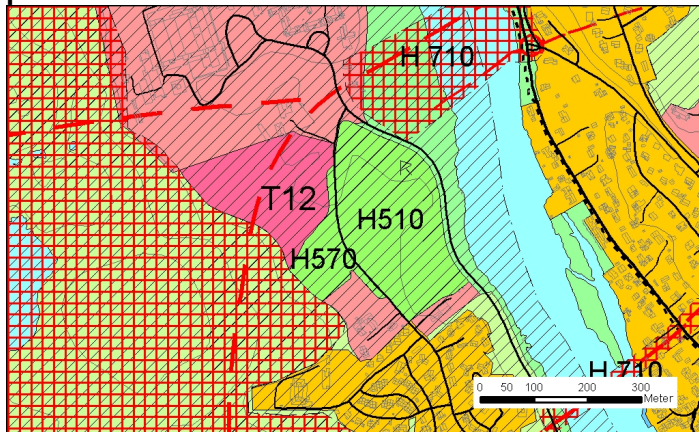
Rådmannen anbefaler at innsigelsen tas til følge og bestemmelsene rettes opp.

Eg- T12

Fylkesmannen har fremmet innsigelse med bakgrunn i jordverninteresser. Fylkeskommunen har fremmet innsigelse med bakgrunn i at arealbehov utover regulert sykehusareal i planperioden, evt relokalisering krever mer omfattende KU en den som er foretatt i kommuneplanen, at området er regulert til friluftsområde og kulturlandskapet med karakteristisk landskapsform "bølgane". Eg Velforening protesterer på forslaget om å bebygge Egsjordene ytterligere. Areal merket T12 bør tas ut av planen og området vises som grøntområde – slik det er regulert i dag.

Fylkesmannens miljøvernavdeling har i dialogmøtet med kommunen varslet at innsigelsen vil trekkes dersom det går klart fram av bestemmelsene at arealene øremerkes sykehusformål/sosialmedisinske formål. Ny avgrensing gir grunnlag for at fylkesadministrasjonen kan anbefale at innsigelsen trekkes.

Rådmannen anbefaler at innsigelsen fra fylkesmannen tas til følge og at fylkeskommunens innsigelse imøtekommes ved at T12 reduseres og bestemmelsene presiseres.

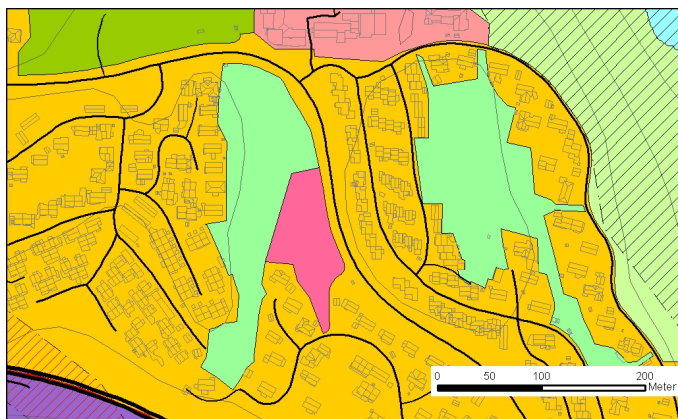
Barka BA4

Fylkesmannen opprettholder sin innsigelse fra førstegangs høring, med bakgrunn i barn og unges interesser. Hellemyr skole ved styret og foreldreutvalget ved skole viser begge i sin uttalelser til Barkas betydning for barnehage, skole, herunder den spesialpedagogiske avdelingen på Toppen sine ulike uteaktiviteter sommer og vinter.

Fylkesmannens miljøvernavdeling har i dialogmøtet med kommunen varslet at innsigelsen vil trekkes dersom plankartet endres i samsvar med skisse utarbeidet av administrasjonen som ivaretar barnehage, grønnstruktur og kontakt mot vei/gang-/sykkelsti, avkjørsel.

Rådmannen anbefaler at plankartet endres i samsvar med denne avklaringen.

Ytterligere detaljering avklares i reguleringsplan.

Bro og gang- og sykkelvei Benestad –Timenes

Fylkesmannen opprettholder sin innsigelse med bakgrunn i konflikt med naturvern interesser, område foreslått vernet etter naturmangfoldloven (frivillig vern).

Naturvernforbundet i Kristiansand og i Vest-Agder samt privatpersoner har i sine uttalelser gått imot denne gang- og sykkelstien med bakgrunn i naturverdiene.

Fylkesmannens miljøvernavdeling har i dialogmøtet med kommunen varslet at innsigelsen står fast. I denne saken står to viktige samfunnshensyn mot hverandre. Gang- og sykkelvei, som er et viktig tiltak for å redusere bilbruk og klimautslipp vil gå på bekostning av viktige landskaps- og naturverdier og mulighet for frivillig vern av disse.

Rådmannen anbefaler at innsigelsen tas til følge og at gang- og sykkelveien tas ut av plankartet.

LNF-spredd bebyggelse Sodefjed og Stangenes samt byggeområde Ringane

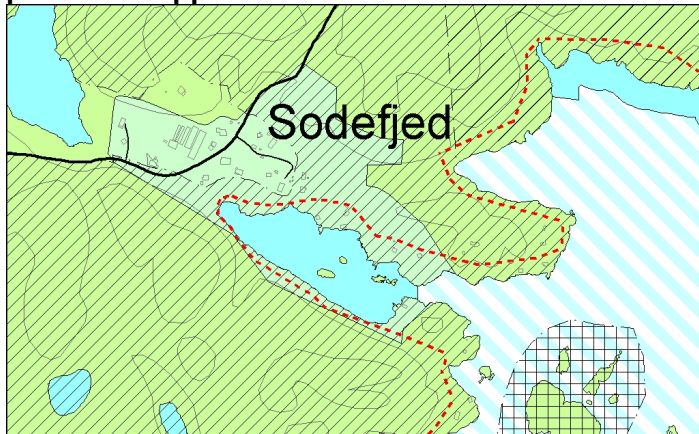
Fylkeskommunen har fremmet innsigelse til videre utbygging øst for Kongshavn og viser til meklingsprotokoll til reguleringsplan for Kongshavn. *”Statens vegvesen og fylkeskommunen var villig til å frafalle sin innsigelse på vilkår av at: kommunen ikke tillater ytterligere utbygging i området som er avhengig av denne ferdselsåre.”* Partene lyktes ikke å bli enig på dette punktet, under mekling av reguleringsplan for Kongshavn, men ble enig i å fortsette dialogen, som muliggjør at innsigelsen trekkes når reguleringsplanen er på ny høring. Også statens vegvesen viser i sin uttalelse til meklingsresultatet for reguleringsplan Kongshavn øst.

Formannskapetets medlemmer har i drøftinger 4.mai uttrykt at innsigelsen ikke ønskes imøtekommet. Det vises bl.a til at kystsonenplanen åpner for ny bebyggelse etter reguleringsplan. I møtet kom det også fram at administrasjonen har misforstått formannskapetets vedtak av 12.01.2011 pkt 12.d vedrørende Sodefjed. I høringsforslaget datert 12.01.2011 er LNF-området for spredt bebyggelse på Sodefjed utvidet i samsvar med kystsonenplanens avgrensning av lokalmiljøområdet, mens i formannskapetet har vedtatt at gjeldende plan skal videreføres. Administrasjonen vil opplyse fylkeskommunen og fylkesmannen om denne misforståelsen slik at dette blir kjent ved eventuell mekling.

I planbeskrivelsen til kystsonenplanen heter det bl.a: at disse lokalsamfunnene i Randesund er vurdert som spesielt verdifulle og at det er ønskelig at de ikke utvikler seg til rene fritidsområder. Miljøene må sikres en gjennomtenkt og balansert utvikling. Det kan i første omgang se ut som at store arealer kan bebygges. Det er ikke intensjonen, men et resultat av at også kulturlandskapet skal inngå og bevares gjennom plan. Byggeområder av typen Lokalmiljø med bevaringsverdi skal planlegges med utgangspunkt i bevaringshensyn. Dette gjelder så vel bygninger som anlegg og kulturlandskap. Kystsonenplanen har egne retningslinjer for disse arealene.

Rådmannen viser til sin tidligere anbefaling om at det ikke bør tillates ny bebyggelse i området av hensyn til kommuneplanens overordnede utbyggingsprinsipp og framtidig byvekst. Dette hensynet bør gå foran kystsoneplanen fra 1995.

Rådmannen foreslår med bakgrunn i formannskapetets entydige signaler 4. mai at plankartet opprettholdes som datert 12.01.2011. Innsigelsen tas ikke til følge.

LNF-spredd bebyggelse Randøyene

Fylkesmannen har fremmet innsigelse vedrørende 100-metersbeltet. Fylkeskommunen har fremmet innsigelse vedrørende 100-metersbeltet og kulturminneinteressene. Statens vegvesen viser i sin uttalelse til meklingsresultatet for reguleringsplan Kongshavn øst der det forutsettes at kommunen ikke tillater ytterligere utbygging i områder som er avhengig av ferdselsåre mellom Kringsjø skole og Kongshavn. Elever fra Randøyene er avhengig av denne ferdselsåren.

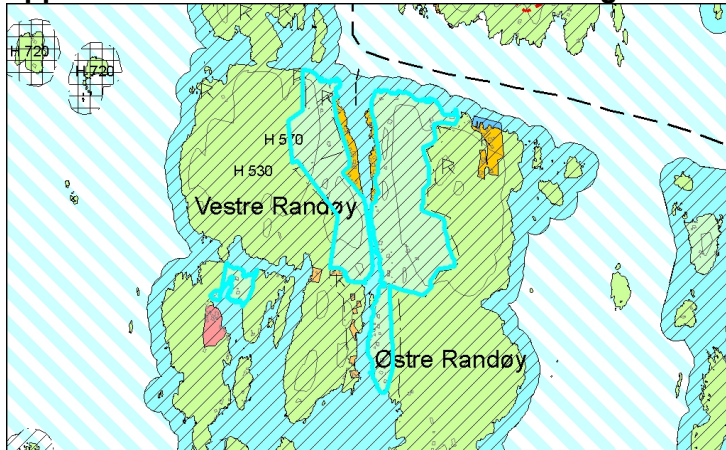
Advokat Bakka har pva grunneiere i sin uttalelse tatt til orde for at arealene avsatt til LNF-område med spredt utbygging endres til byggeområde. Advokat Storm-Larsen har pva fastboende på Randøyene uttalt at det foreslåtte grepet med spredt utbygging er en innstramming i forhold til kystsoneplanen, men et steg i riktig retning i fht 1.gangs høringsutkast. Det vises til at Tor Inge Knudsen avga 250.000 m² til Skjærgårdspark på Vestre Randøy for ti år siden. I de forhandlingene ble det åpnet for bygging.

Fylkesmannens miljøvernavdeling har i dialogmøtet med kommunen varslet at innsigelsen står fast. Tilbygg og påbygg samt gjenoppbygging etter brann og naturkatastrofer håndteres i samsvar med nylig vedtatte retningslinjer for strandsonen. Formannskapetets medlemmer har i drøftinger 4.mai uttrykt at innsigelsen ikke ønskes imøtekommet. Det vises bl.a til at kystsoneplanen åpner for ny bebyggelse etter reguleringsplan.

Kommunens formelle forpliktelse ved inngåelse av skjærgårdsparkavtale er innfridd. Det ble diskutert fortetting med hytter og boliger, men ikke gitt løfter. Knudsen ble tildelt 3 erstatningstomter i Buene. I tillegg ble det innregulert en hyttetomt samt utleie enheter lenger sør på øya. Byutviklingsstyret har imidlertid i prinsippsak, sak276/03 enstemmig vedtatt at *"..... forslaget til reguleringsplan for ny bebyggelse på Vestre Randøy må omarbeides før byutviklingsstyret kan ta plan for området opp til formell behandling. Reguleringsplanen må ivareta det kulturhistoriske miljøet og landskapet og nye boliger må underordnes eksisterende bebyggelse i Skippergada. Bebyggelse på eksponerte høydedrag må unngås åpnet for regulering til boliger."*

Rådmannen viser til sin tidligere anbefaling om at det ikke bør tillates ny bebyggelse i området av hensyn til kulturmiljøet. Det vises også til kystsoneplanens planbeskrivelse (se utdrag over) og at gjeldende kommuneplan delvis overstyrer kystsoneplanens lokalmiljø med bevaringsverdi på Vestre Randøy.

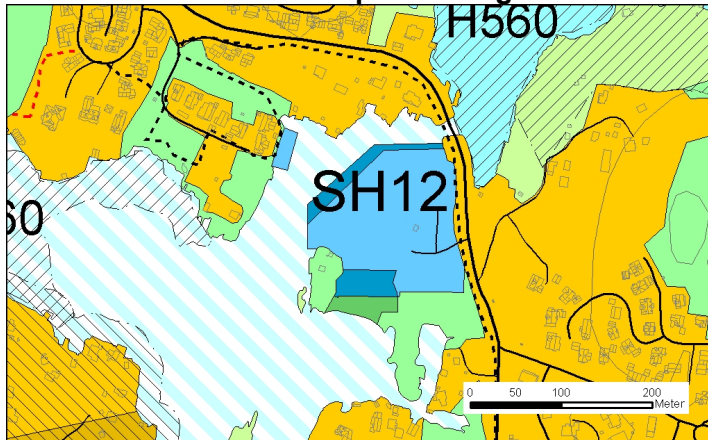
Rådmannen foreslår med bakgrunn i formannskapetets signaler 4. mai at plankartet opprettholdes som datert 12.01.2011. Innsigelsen tas ikke til følge.

Småbåthavn Fidjekilen

Fylkesmannens miljøvernnavdeling opprettholder sin innsigelse ved 1.gangs høring med bakgrunn i naturmiljø og fylling, men har i dialogmøtet med kommunen varslet at innsigelsen vil trekkes med bakgrunn i kommunens presentasjon av prosjektets innhold og konsekvenser. Zoologisk forening påpeker at utbygging som foreslått vil nedbygge en ternelokalitet. Dette er en av de få fastlandsnære lokalitetene i Randesund. Fidjekilen vel og privatpersoner ber om at det utredes nøye om hvilke konsekvenser utvidelsen kan ha på miljøet i Fidjekilen.

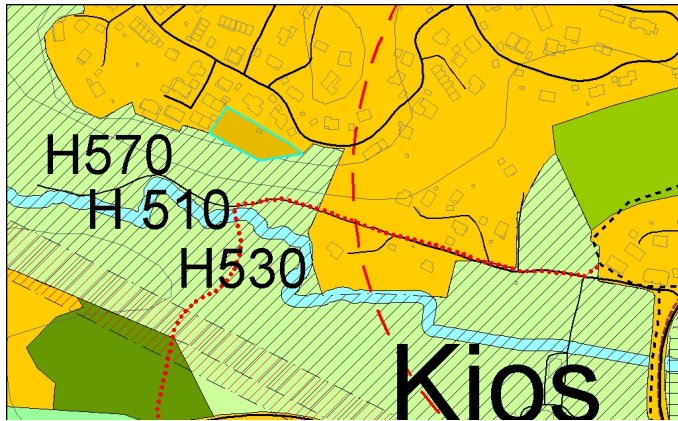
Rådmannen anbefaler at planforslaget datert 12.01.2011 opprettholdes

ALTERNATIVE UTBYGGINGSOMRÅDER

Seljeveien 23

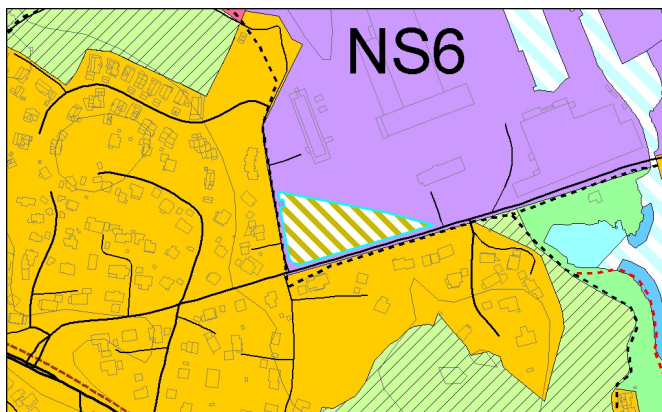
Fylkesmannen har fremmet innsigelse til dette området av hensyn til Kjosdalen. Det vil bryte den eksisterende avgrensningen mot LNF-området. Utbyggingen vil berøre edellauvskog og ny bebyggelse vil eksponeres ned mot Kjosdalen. Det foreligger også uttalelse fra grunneier og fra Seljeveien/Lerkeveien velforening

Tomtene ble tildelt som tilleggsgrunn i 1959. Men er ikke sammenføyd.
Fylkesmannens miljøvernnavdeling har i dialogmøte med kommunen uttalt at den legger stor vekt på betydningen av Kjosdalen. Miljøvernnavdelingen ser ikke grunnlag for å trekke innsigelsen. Formannskapetets medlemmer har i drøftinger 4. mai uttrykt at innsigelsen kan imøtekommes.

Rådmannen anbefaler at innsigelsen tas til følge og at plankartet opprettholdes som datert 12.01.2011.

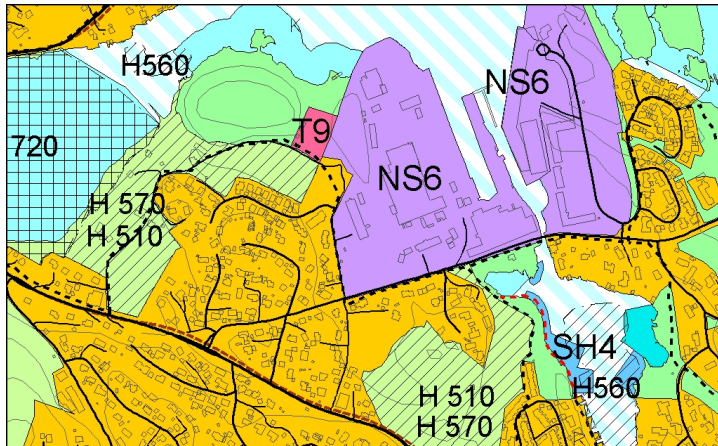
Del av NS6 – Andøya industripark.

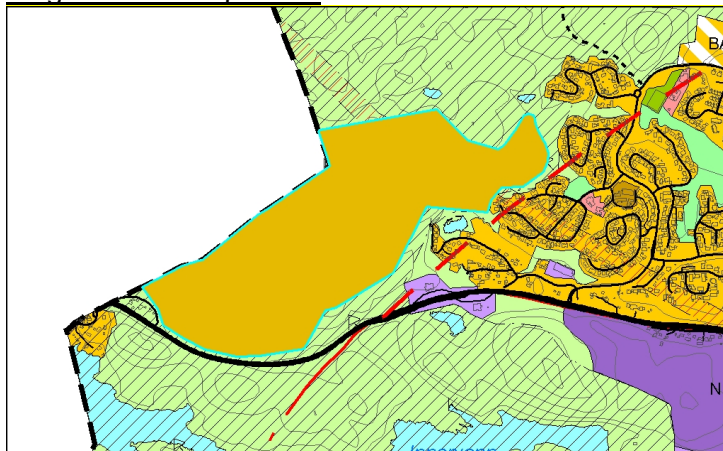
Fylkesmannen har fremmet innsigelse med bakgrunn i landbrukshensyn, men i dialogmøtet med kommunen varslet at innsigelsen vil trekkes. Fylkeskommunen frarår det alternative forslaget. Av hensyn til næringslivet er det uheldig å blande næring og boliger da det kan medføre framtidige restriksjoner på bruk av næringsområdet.

Advokatfirma Wangenstein, Wigemyr & Co viser i sin uttalelse på at Voiekroa skal bort og at denne kan relokaliseres på det aktuelle arealet. Formannskapetets medlemmer har i drøftinger 4. mai uttrykt at NS 6 i sin helhet bør avsettes til næringsformål.

Rådmannen anbefaler at det alternative planforslaget ikke innarbeides i planen, men at NS 6 i sin helhet disponeres til næringsformål og at plankartet opprettholdes som datert 12.01.2011, slik:

Flogvarden v/Fidjemoen

Både fylkesmannen og fylkeskommunen har fremmet innsigelse til dette utbyggingsområdet. Fylkesmannen har fremmet innsigelsen med bakgrunn i friluftinteressene/marka og viltinteresser. Fylkeskommunen har fremmet innsigelse med bakgrunn i friluftinteressene/marka og det at området ikke inngår i regional plan for Kristiansandsregionen. Statens vegvesen frarår området dersom det ikke er aktuelt med egen bussrute eller tilknytning til buss på Hellemyr. Repstad eiendom i Søgne henstiller til å legge inn i kommuneplanen en tilstrekkelig utbygging i området Fidjemoen - Borheia som ved rekkefølgekrav kan sikre bygging av et planfritt kryss ved Hellemyr.

Fylkesmannen og Fylkeskommunen står i dialogmøte fast ved innsigelsene. Dette er et stort område, som ikke inngår i regional plan og som vil være i konflikt med viktige friluft- og viltinteresser. Formannskapetets medlemmer har i drøftinger 4.mai uttrykt at innsigelsen ikke ønskes imøtekommet bl.a for å sikre muligheten til nytt kryss til Hellemyr og adkomst til Borheia.

Rådmannen viser til sin tidligere anbefaling om at Flogvarden ikke bør innarbeides i planforslaget. Kristiansand kommune har god tilgang på boligarealer og området inngår ikke i regional plan for Kristiansandsregionen. Nytt kryss til Hellemyr (Breimyrkrysset) inngår i en tidlige fase (2017-2022) i alle KVV forslagene som er presentert for kommunen. Utbygging av Flogvarden vil således ikke framskynde nytt kryss. Et nytt stort utbyggingsområde vil utløse behov for betydelig investering i kommunal infrastruktur. Administrasjonen gjør også oppmerksom på at adkomst til Flogvarden, slik det foreligger i innspillet, går gjennom Bydalen. Slutføring av reguleringsplan for Bydalen er avhengig av avklaring av Flogvarden som nytt boligområde.

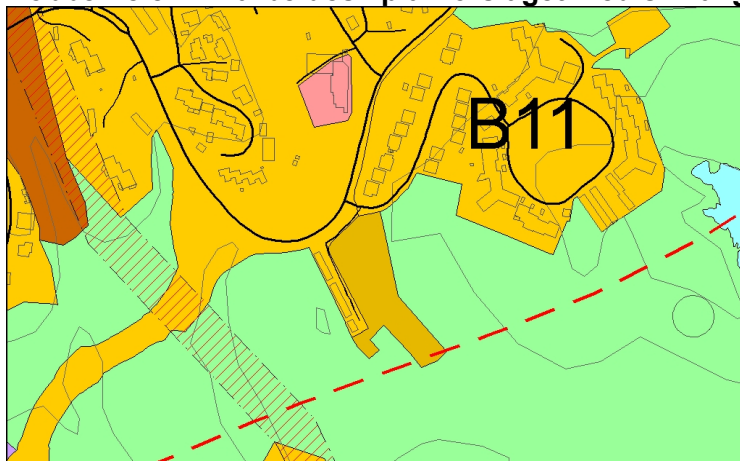
Rådmannen anbefaler at innsigelsene imøtekommes. Dette begrunnes med at opplysningene om framdriften for nytt kryss til Hellemyr ikke var kjent ved drøfting i formannskapet 4. mai.

Kobberveien

Fylkeskommunen har fremmet innsigelse til området av hensyn til friluftsjnteresser og manglende erstatningsareal for barn og unge (RPR). Det vises til at Kobberveien, Håmoen ved Mosby skole, Østre Ringvei 77 på Lund, øst for Justvik skole, Ødegård på Dvergsnes og Sømsveien 12 i gjeldende plan og i planforslaget inngår disse områdene i grønnstrukturen. Det er svært uheldig at kommunen ønsker å omdisponere slike nærfriluftsområder. Tilgjengelighet til slike nærtur- og lekeområder har stor betydning for bokvalitetene og bidrar til å styrke friluftslivet. Videre har tilgangen til nærfriluftsområdene stor betydning i et folkehelseperspektiv. I denne sammenheng viser Fylkeskommunen til Regionplan Agder 2020 med overskudd til å skape, der utøvelse av friluftsliv og bedre folkehelse vektlegges.

Formannskapetets medlemmer har i drøftinger 4. mai uttrykt at området ved Kobberveien bør innarbeides i kommuneplanen med redusert avgrensing.

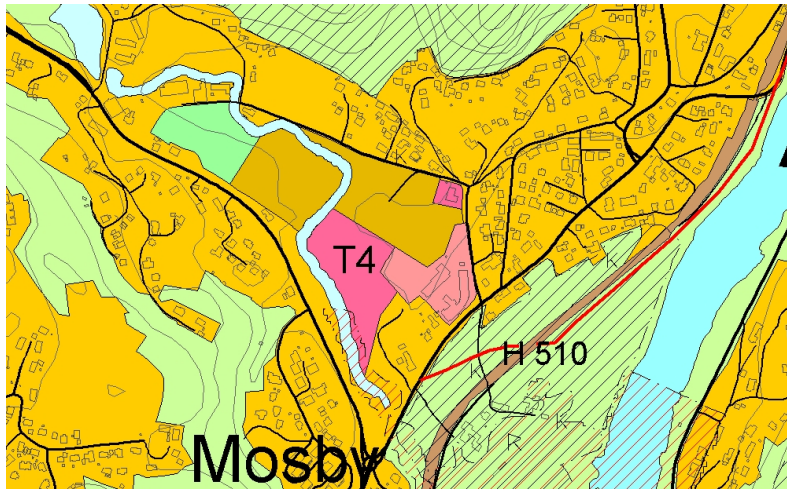
Rådmannen anbefaler at innsigelsene i møtekommes delvis og at arealene i Kobberveien innarbeides i planforslaget med slik avgrensing:

Håmoen, Mosby

Fylkesmannen har fremmet innsigelse til området av hensyn til naturverdier tilknyttet Høiebekken. Skole har større samfunnsinteresse og kan aksepteres. Fylkeskommunen har fremmet innsigelse av hensyn til friluftsjnteresser manglende erstatningsareal for barn og unge, RPR, se forøvrig under "Kobberveien". Mosby Nærmiljøutvalg uttaler at sandtaket på Håmoen må saneres og at Håmoen/grustaket/T4 settes av til fremtidig tjenesteyting; skole/barnehage/nærmiljøanlegg, evt. boliger.

Rådmannen anbefaler at innsigelsen delvis tas til følge og at plankartet endres slik:

Østre Ringvei 77

Både fylkesmannen og fylkeskommunen har fremmet innsigelse av hensyn til friluftsinnteresser manglende erstatningsareal for barn og unge, RPR, se forøvrig under "Kobberveien". Weisers Jorde velforening, Mottaksskolen, Steinerskole, Kristiansand International School og privatpersoner protesterer i sine uttalelser på at Østre Ringvei 77 bygges ut. De viser alle til områdets betydning. Lund er tett befolket og begrenset tilgang på friområder. Området har stor betydning for skolene og nærmiljøet. Mottaksskolen har innledet et samarbeid med Kongsgård Flyktningebarnehage om å opparbeide deler av "jungelen" for uteaktiviteter. Kongsgård Flyktningebarnehage har allerede øremerket kr 50 000 til dette prosjektet og Mottaksskolen har mottatt kr 35 000 fra oppvekststyrets disposisjonsfond til dette formålet.

Formannskapetets medlemmer har i drøftinger 4.mai uttrykt at innsigelsen ikke ønskes imøtekommet.

Rådmannen viser til sin tidligere anbefaling om at Østre Ringvei 77 ikke bør innarbeides i planforslaget. Området er av stor betydning som grøntområde på Lund

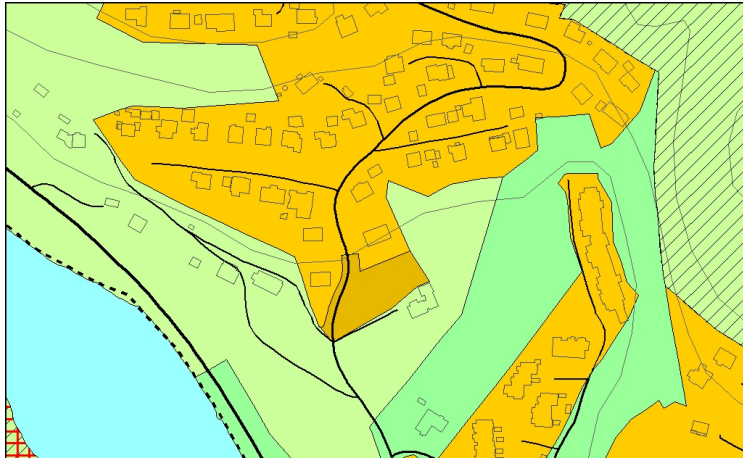
Rådmannen foreslår med bakgrunn i formannskapetets signaler 4. mai at alternativt planforslag for Østre Ringvei 77 innarbeides i planen. Innsigelsen tas ikke til følge.

Sødal del av 33/4 og 11

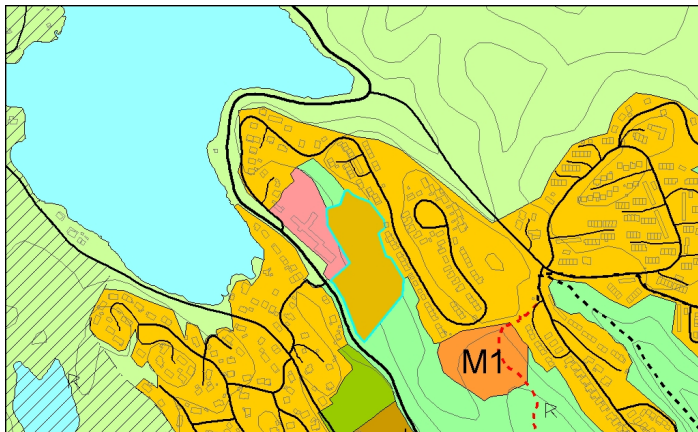
Fylkesmannen har fremmet innsigelse til avgrensning av området av hensyn til jordverninteresser. Fylkesmannen har i dialogmøtet med kommunen varslet at innsigelsen vil trekkes dersom byggeområdet innskrenkes slik at de to områdene nærmest Otra utgår, jf

kartskisse. Formannskapetets medlemmer har i drøftinger 4.mai uttrykt at de vil støtte et redusert forslag.

Rådmannen anbefaler at plankartet endres i samsvar med kartskisse.

Justvik, del av 116/4 m.fl ved Justvik skole

Fylkesmannen har fremmet innsigelse med bakgrunn i omdisponering av grøntområder. Skole har større samfunnsmessig interesse og kan aksepteres. Fylkeskommunen har fremmet innsigelse av hensyn til friluftsinnteresser manglende erstatningsareal for barn og unge, RPR, se forøvrig under "Kobberveien". Statens vegvesen frarår området sterkt da det er i konflikt med mulig omlegging av fylkesvei 452. Elevrådet ved Justvik skole viser til at de bruker området i skoletiden og går i mot at dette bygges ut. Formannskapetets medlemmer har i drøftinger 4. mai uttrykt delt syn på saken.

Rådmannen anbefaler at innsigelsene imøtekommes og at plankartet opprettholdes som datert 12.01.2011. Dette området er et sentralt og viktig reserveområde for eventuell framtidig utbygging av Justvik skole.

Nye utbyggingsområder i Tveit, Foss, Boen, Knarrestad og Møllebakken

Området er innarbeidet i alternativ planforslag kap 4 med bakgrunn i formannskapetets vedtak. Både fylkesmannen og fylkeskommunen har fremmet innsigelse til områdene Foss, Boen, Knarrestad og Møllebakken.

Fylkesmannen uttaler at områdene ikke underbygger kommunens klimapolitikk og prinsippene om samordnet areal- og transportplanlegging. Områdene i Tveit er viktig for landbruket. Foruten nedbygging av landbruksarealer er konsekvenser for naboer av gårdsdrift, som støy og lukt ofte vanskelig å avbøte. Fylkeskommunen uttaler at nye

utbyggingsområder i Tveit ikke er i samsvar med regional plan for Kristiansandsregionen og at det er tilstrekkelig med byggeområder i gjeldende plan. Fossområdet er i konflikt med kulturminne/landskaps- og jordverninteressene. Det mangler gang- og sykkelvei og det er heller ikke planlagt gang- og sykkelvei i denne planperioden, jf. forslag til Sykkelhandlingsplan for Kristiansandsregionen 2011-2020. Drangsholt og Grødum Vel uttaler at kommuneplanen i for liten grad legger til rette for videreutvikling av boliger i LNF-områdene, for å styrke eksisterende utkantstrøk, generelt og særlig i Tveit. Ønsker at det åpnes opp for boligvekst i LNF-områdene. Formannskapetets medlemmer har i drøftinger 4.mai uttrykt at innsigelsene kan imøtekommes.

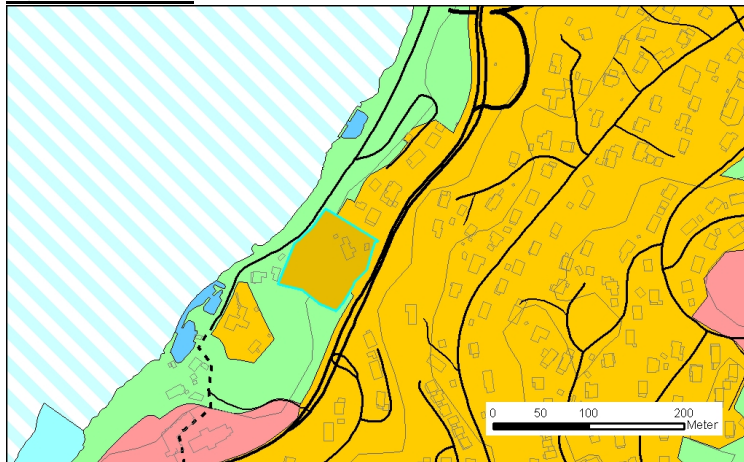
Rådmannen anbefaler at innsigelsene tas til følge og at plankartet opprettholdes som datert 12.01.2011.

Agder sivilforsvarsleir – Solsletta

Fylkeskommunen har fremmet innsigelse til nye utbyggingsområder i Tveit, herunder Agder Sivilforsvarsleir. Områdene er ikke i samsvar med regional plan for Kristiansandsregionen og det er tilstrekkelig med byggeområder i gjeldende plan. Det anbefales at kommunen vurderer framtidig behov for arealer til tjenesteyting før en eventuelt velger å omdisponere området til bebyggelse og anlegg. Fylkesmannen kan godta en endring i formål for Agder Sivilforsvarsleir. Her er jordverninteressene ikke lenger til stede, og arealet er omgitt av annen bebyggelse. Ytterligere utlegging av byggeområder på Solsletta kan ikke aksepteres. Solsletta As ber om at kravet i bestemmelsene §2 om områdeplan utgår.

Rådmannen anbefaler at innsigelsene ikke tas til følge og at arealformål endres til bebyggelse og anlegg, som i alternativt planforslag. Endelig avklaring av arealbruken i området med den gamle sivilforsvarsleiren avklares ved utarbeidelse av områdeplan.

Sømsveien 12

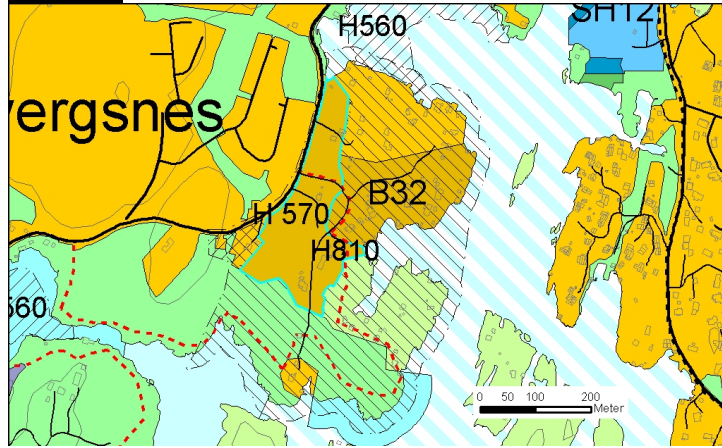
Fylkesmannen fremmer innsigelse med bakgrunn i at hele denne strekningen er LNF-område i gjeldende kommuneplan og ligger i 100-metersbeltet eksponert mot sjøen. Eksisterende reguleringsplan er avklart av MD og vedtatt uten byggeområder.

Fylkeskommunen har fremmet innsigelse av hensyn til friluftsinnteresser manglende erstatningsareal for barn og unge, RPR, se forøvrig under "Kobberveien".

Fylkesmannen har i dialogmøte med kommunen uttalt at de står fast ved innsigelsen. Formannskapetets medlemmer har i drøftinger 4.mai uttrykt at innsigelsene kan imøtekommes.

Rådmannen anbefaler at innsigelsene tas til følge og at plankartet opprettholdes som datert 12.01.2011.

Ødegård

Fylkesmannen fremmer innsigelse med bakgrunn i at hele arealet berører 100-metersbeltet langs sjøen og er attraktive områder for friluftsliv og et kulturlandskap inntil Dvergsnes som er sterkt utbygd. Fylkeskommunen har fremmet innsigelse av hensyn til friluftssinteresser manglende erstatningsareal for barn og unge, RPR, se forøvrig under "Kobberveien". Utbygger og grunneier støtter det alternative forslaget. Kones hytteforening går imot nedbygging av kulturlandskapet og mener den samla utbyggingen på Dvergsnes blir for tett. Formannskapetets medlemmer har i drøftinger 4.mai uttrykt at innsigelsen ikke ønskes imøtekommet.

Rådmannen viser til sin tidligere anbefaling om at Ødegårdområdet ikke bør innarbeides i planforslaget.

Rådmannen foreslår med bakgrunn i formannskapetets signaler 4. mai at alternativt planforslag for Ødegård innarbeides i planen. Innsigelsen tas ikke til følge.

Hattesteinen

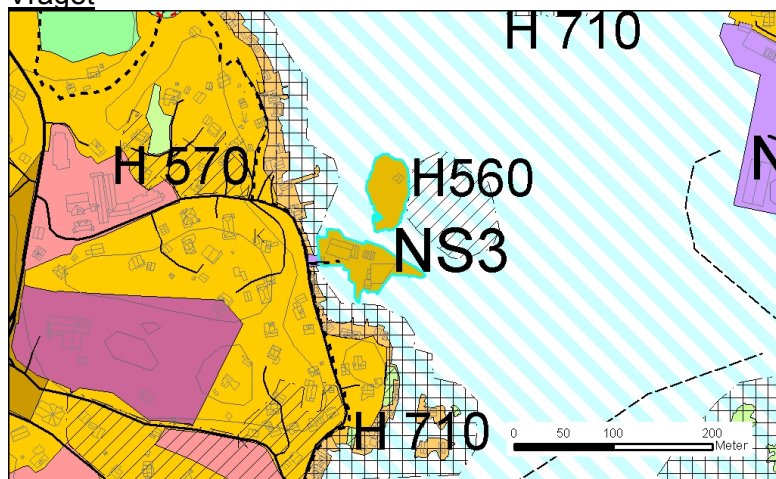

Fylkesmannen har fremmet innsigelse til alternativt planforslag for Hattesteinen. Kommunen må ta vare på de få arealene de har igjen til bruk for sjørettet næring. Fylkeskommunen frarår alternativet foreslått som område for bolig. Av hensyn til næringslivet er det uheldig å blande næring og boliger da det kan medføre framtidige restriksjoner på bruk av næringsområdet. Flekkerøy vel mener at næringsområdene, med unntak av Geiderøya må endres til bebyggelse og anlegg. De vises til Agderforsknings rapport. Ved en feiltakelse ble Hattesteinen ikke lagt fram i notat og i drøftinger med formannskapet 4. mai .

Rådmannen viser til sin tidligere anbefaling om at alternativt planforslag for Hattesteinen ikke bør innarbeides i planforslaget. Det er begrenset tilgang på sjønære næringsområder i kommunen.

Rådmannen foreslår at plankartet opprettholdes som datert 12.01.2011. Innsigelsen tas til følge.

Vraget

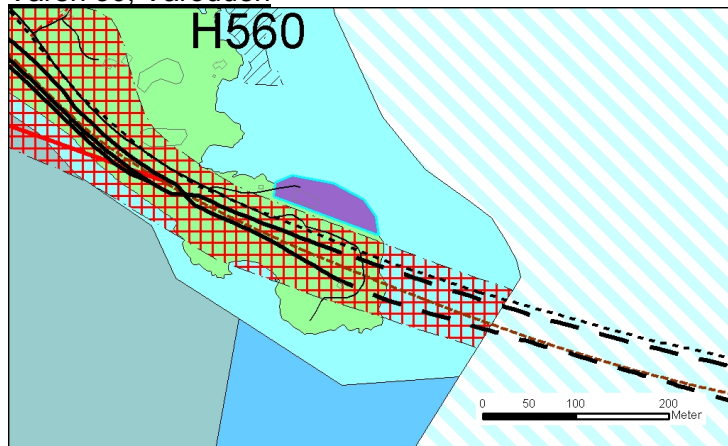

Både fylkesmannen og fylkeskommunen har fremmet innsigelse til alternativt planforslag for Vraget. Kommunen må ta vare på de få arealene de har igjen til bruk for sjørettet næring. I tillegg er strandsonen tett bebygd, og de ubebygde arealene bør beholdes grønne og privatisering bør forhindres. Flekkerøy vel mener at næringsområdene, med unntak av Geiderøya må endres til bebyggelse og anlegg. De vises til Agderforsknings rapport. Formannskapetets medlemmer har i drøftinger 4.mai uttrykt at innsigelsen ikke ønskes imøtekommet.

Rådmannen viser til sin tidligere anbefaling om at Vraget ikke bør innarbeides i planforslaget. Det er begrenset tilgang på sjønære næringsområder i kommunen.

Rådmannen foreslår med bakgrunn i formannskapetets signaler 4. mai at alternativt planforslag for Vraget innarbeides i planen. Innsigelsen tas ikke til følge.

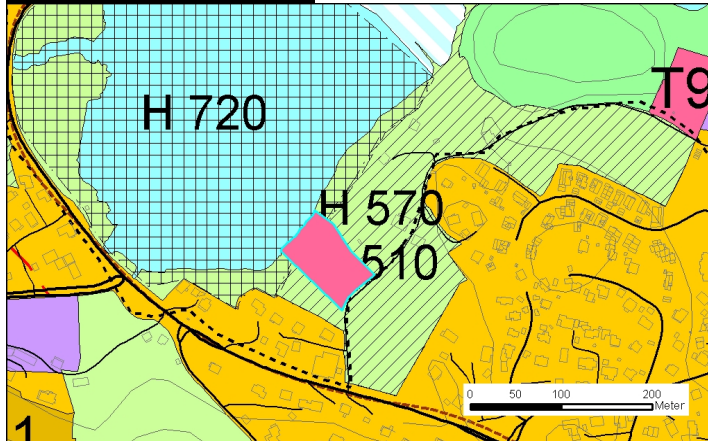
Varen 30, Varodden

Både Statens vegvesen og fylkeskommunen har fremmet innsigelse omdisponering av området til næring av hensyn til trafiksikkerhet og for å sikre muligheter for framtidig E18. Formannskapetets medlemmer har i drøftinger 4. mai uttrykt at innsigelsene kan imøtekommes.

Rådmannen anbefaler at innsigelsene tas til følge og at plankartet opprettholdes som datert 12.01.2011.

Tjenesteyting - Voie 11

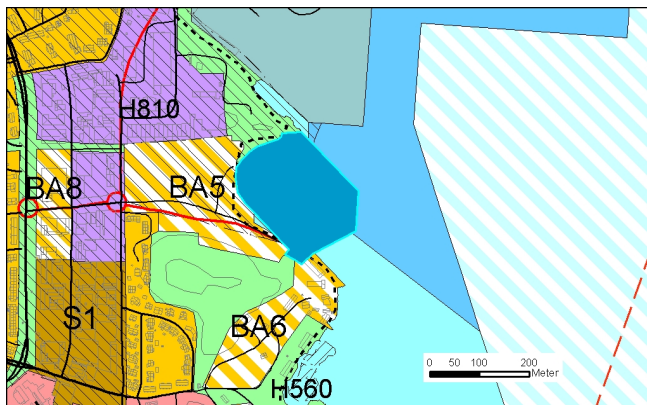

Både fylkesmannen og fylkeskommunen har fremmet innsigelse til omdisponering av området til tjenesteyting. Plasseringen kommer i konflikt med både 100-metersbeltet, naturreservatet for Kjosbukta og dyrka mark og er landbruksområdene i Vågsbygd som må hensyntas.

Zoologisk forening og svært mange uttalelser fra privatpersoner går imot denne omdisponeringen. Jacob Bakka uttaler pva grunneier at de støtter omdisponering på bakgrunn av formannskapets vedtak om omdisponering av del av Voie-Brøvig B33.

Fylkesmannen har i dialogmøte med kommunen uttalt at de står fast ved innsigelsen. Formannskapets medlemmer har i drøftinger 4.mai uttrykt at innsigelsene kan imøtekommes. **Rådmannen anbefaler at innsigelsene tas til følge og at plankartet opprettholdes som datert 12.01.2011.**

Småbåthavn Torsvika (alternativt planforslag) og arealreserver for fremtidig utvidelse av havna i Kongsgård/Vige

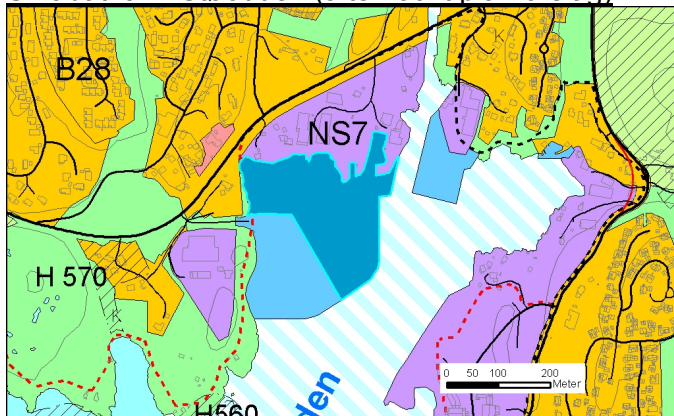

Fylkeskommunen og Kystverket har fremmet innsigelse til småbåthavn i Torsvika med bakgrunn i sikker drift av havna Kongsgård-Vige. Kystverket har også fremmet innsigelse til manglende arealreserver for fremtidig utvidelse av havna i Kongsgård/Vige, samt støyeksponeering for evt. boligbebyggelse i området Torsvika – Marvika. Aker MH og National Oilwell Varco anbefaler i sine uttalelser at småbåthavnen inkluderes i den nye kommuneplanen. Kristiansand havn kan ikke akseptere småbåthavn verken i Torsvika eller Marvika. I et lengre perspektiv ser havna for seg arealene i Torsvika og Marvika som høyst aktuelle for utvidelse av havna. Havnestyret har i møte 26.april gitt sin tilslutning til havneadministrasjonens uttalelse.

Formannskapets medlemmer har i drøftinger 4. mai uttrykt at innsigelsene kan imøtekommes. **Rådmannen anbefaler at innsigelsene vedrørende småbåthavn (alternativt planforslag tas til følge med bakgrunn i Kongsgård-Vige sin viktige funksjon som en av Norges 5 nasjonalhavner.**

Arealdisponeringen i Marvika er avsatt i kommuneplan lik disponeringen i kommunedelplan for Lund. Kystverket har reist innsigelse på grunn av manglende arealreserve for fremtidig utvidelse av havnevirksomheten i Kongsgård/Vige. En slik endring vil kreve offentlig ettersyn. Marvika er svært egnet til de fleste samfunnsviktige funksjoner og bør ikke disponeres til havneformål. Mulig utvidelse av havneområdet på yttersida av stadion i Torsvika må eventuelt vurderes i senere kommuneplanrevisjon. Arealdisponeringen anbefales derfor opprettholdt som i plankartet datert 12.01.2011. Rådmannen vil få avklart Kystverkets hjemmel til å fremme innsigelse på dette punktet. Det vises her til plan- og bygningslovens §5-4 der det framgår at innsigelse skal fremmes så tidlig som mulig og senest innen den frist som er satt for høringen av planforslaget. Videre følger det av §5-5 at retten til å fremme innsigelse bortfaller dersom kravet til deltakelse i planprosessen etter § 3-2 tredje ledd ikke er oppfylt, forutsatt at planmyndigheten har oppfylt sin varslingsplikt og kravene til varsling. I Kystverkets innspill ved oppstart av planarbeidet framgår det at det er god arealreserve i planperioden. Kystverket gav ingen høringsuttalelse til første gangs høring. Rådmannen mener derfor at Kystverkets innsigelsesmulighet er bortfalt som for sent fremsatt. Manglende støysone for havna innarbeides i temakart og som hensynssone.

Småbåthavn Stødden (alternativt planforslag)

Fylkeskommunen har fremmet innsigelse fordi småbåthavnen er i strid med næringsinteresser jf regional plan. Stødden utvikling AS påpeker at forslaget til ny småbåthavn vil gi 270 nye båtplasser, bredde 3 meter i tillegg til de 122 som er regulert. Korsvikfjordens velforening uttaler seg imot nok en ny båthavn i Korsvikfjorden, med påfølgende miljømessig press på fjorden. Formannskapetets medlemmer har i drøftinger 4. mai uttrykt delt syn på saken.

Rådmannen anbefaler at innsigelsene imøtekommes og at plankartet opprettholdes som datert 12.01.2011.

Hensynssoner

Fylkeskommunen har fremmet innsigelse til mangelfulle hensynssoner for kulturmiljø og landbruk. Fylkesmannen har varslet innsigelse dersom hensynssonen ikke oppdateres i samsvar med nytt kart slik det framgår av tilleggshøring av 16.03.2011, samt at hensynssone landbruk innarbeides på arealene T12, B33 og del av NS6.

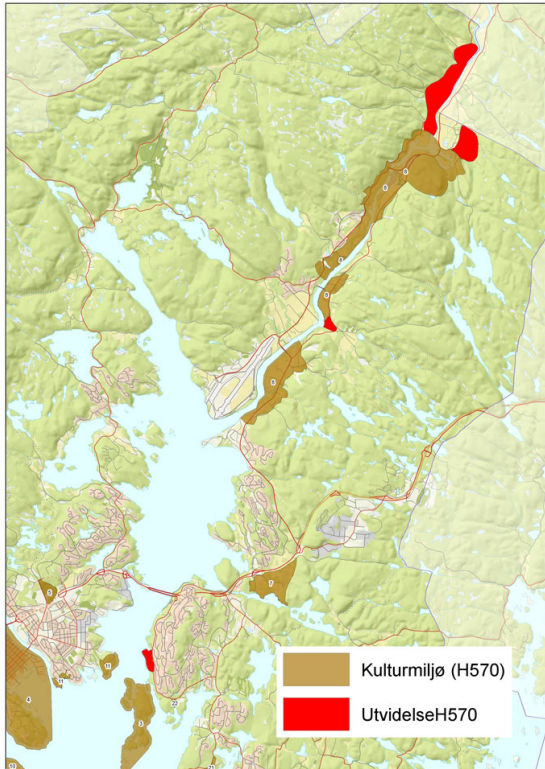
NVE har fremmet innsigelse til manglende hensynssone med bestemmelse for skredfare. Kystverket har fremmet innsigelse til manglende hensynssone støy knyttet til havnevirksomheten.

Enkelte private uttalelser tar opp forhold vedrørende hensynssoner.

Enkelte mangler i hensynssoner skyldes teknisk feil i plankartet. Disse låg imidlertid i temakartene og er sånn sett hørt. Fylkeskonservatoren har i dialogmøte med kommunen fremmet forslag til utvidelse av hensynssone kulturmiljø på Foss, Drangsholt, Dønnestad, gruva på Søm og Krodden. Administrasjonen vil høre utvidelsen fram mot formannskapetets behandling.

Innsigelsen fra NVE ved førstegangshøring ble forsøkt løst ved utarbeidelse av temakart og retningslinje. Denne løsningen kunne ikke NVE akseptere.

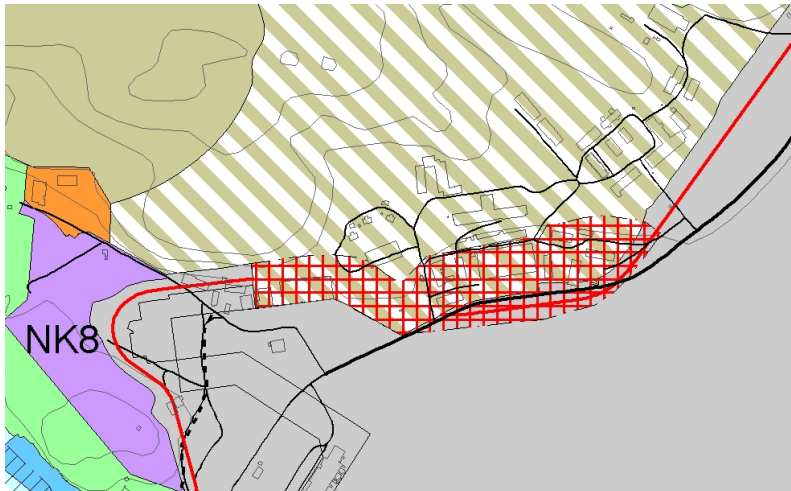
Rådmannen anbefaler at hensynssone for kulturmiljø utvides med unntak av Kroodden som allerede er båndlagt i påvente av avklaring om vern. Fylkesadministrasjonen kan anbefale dette. Hensynssone landbruk på justeres på plankartet i samsvar med temakart med tillegg av deler av T12, B33 som foreslås endret til LNF-område. Det innarbeides hensynssone med bestemmelser for skred.

Ny vei til Kjevik over forsvarets arealer.

Forsvaret har fremmet innsigelse til den delen av Kjevikveien som ligger på forsvarets arealer. Kan ikke se at kommuneplanen er i samsvar med meklingsresultatet for reguleringsplanen og reiser derfor innsigelse til veiløsningen. Forsvarsbygg opprettholder innsigelsen ettersom rådmannens forslag ikke ivaretar meklingsresultatet slik Forsvarsbygg forstår det.

Rådmannen anbefaler at plankartet endres slik at arealet som ble tatt ut i mekling av reguleringsplan for Kjevik båndlegges for framtidig regulering og med ny bestemmelse: § 19. h. "Båndleggingssone Kjevik(pbl § 11-8 nr. d) Trase for adkomst til Kristiansand lufthavn Kjevik og forsvarets tiliggende arealer skal fastsettes i reguleringsplan."

KONKLUSJONER INNSIGELSER

Det vises til dialogmøte med fylkeskommunen og fylkesmannen og senere avklaringer med disse pr e-post, samt drøftinger med formannskapet 4.mai 2011.

Følgende innsigelser anbefales imøtekommet med de endringer i plankartet som følger av innstillingen.

- Fylkeskommunens generelle innsigelse til bestemmelsene foreslås imøtekommet. Forslag til reviderte bestemmelser
- Bestemmelsene §12a om en boenhet utgår. Innsigelsen fra Fylkesmannen og fylkeskommunen imøtekommes.
- Innsigelsen fra fylkesmannen og fylkeskommunen vedrørende manglende bestemmelse om vassdrag jf pbl §1.8, foreslås imøtekommet, jf forslag til reviderte bestemmelser §...
- Hamrevann: Det foreslås ny avgrensning som imøtekommer innsigelsen fra Fylkeskommunen og fylkesmannen.
- Byggeområdet ved Hamre, del av eiendommen 98/12. Innsigelsen fra fylkeskommunen imøtekommes. Byggeområdet utgår.
- Strømsheia – Det foreslås ny avgrensning, med kombinert arealformål bolig og næring. Avgrensningen imøtekommer innsigelsen fra fylkeskommunen.
- T12 Eg – Det foreslås ny avgrensning som imøtekommer innsigelsen fra fylkeskommunen og fylkesmannen.
- B33-Brøvig - Innsigelsen fra fylkeskommunen imøtekommes. Byggeområdet utgår. Kommuneplanbest. vil overstyre gjeldende reguleringsplan.
- Kartheia 26 – Innsigelsen fra fylkesmannen imøtekommes. Bestemmelsene endres slik at arealdisponeringen i gjeldende reguleringsplan overstyres av kommuneplanen.
- Barka – Innsigelsen fra fylkesmannen imøtekommes ved at kombinert arealformål endres til grønnstruktur og tjenesteyting. Fylkesmannen har uttalt at det er grunnlag for å trekke innsigelsen
- Bro og gang- og sykkelsti fra Benestad til Timenes: Innsigelsen fra fylkesmannen imøtekommes ved at traseen tas ut av plankartet.
- SH12 - Fidjekilen med utfylling i sjøen Fylkesmannen har uttalt at det er grunnlag for å trekke innsigelsen
- Torsvikveien 35 Fylkesmannen har uttalt at det er grunnlag for å trekke innsigelsen
- Benestad - Plankartene endres i samsvar med meklingsprotokoll. Innsigelsen fra fylkeskommunen imøtekommes.
- Kongshavn - Innsigelsene imøtekommes delvis. Plankartene endres i samsvar med meklingsprotokoll. Dette gjelder imidlertid ikke vilkår om at kommunen ikke tillater ytterligere utbygging i område som er avhengig av denne ferdselsåre, dvs vei til Kringsjø skole.

Følgende innsigelser til alternative planforslag, kap 4 imøtekommes med de endringer som følger av innstillingen.

- Flogvarden - innarbeides ikke i plankartet. Innsigelsene fra fylkesmannen og fylkeskommunen imøtekommes.
- Nye boligområder i Tveit (Foss, Boen, Knarrestad, Møllebakken) innarbeides ikke i plankartet. Innsigelsene fra fylkesmannen og fylkeskommunen imøtekommes.
- 116/4 ved Justvik skole innarbeides ikke i plankartet. Innsigelsene fra fylkesmannen og fylkeskommunen imøtekommes
- Sømsveien 12 - innarbeides ikke i plankartet. Innsigelsene fra fylkesmannen og fylkeskommunen imøtekommes.
- Strømsheia: Innsigelsen til alternativt planforslag imøtekommes også ved endring av plankartet som bemerket over.
- Varen 30 innarbeides ikke i plankartet. Innsigelsen fra statens vegvesen og fylkeskommune imøtekommes.
- Voie 11 innarbeides ikke i plankartet. Innsigelsen fra statens vegvesen og fylkeskommune imøtekommes
- Torsviga småbåthavn innarbeides ikke i plankartet. Innsigelse fra kystverket og fylkeskommunen imøtekommes.
- Stødden småbåthavn innarbeides ikke i plankartet. Innsigelse fra fylkeskommunen imøtekommes.
- Sødal del av 33/4 og 11 Det foreslås ny avgrensing som imøtekommer innsigelsen fra fylkesmannen
- Seljeveien 23 innarbeides ikke i plankartet. Innsigelse fra fylkesmannen imøtekommes.
- Del av NS6: Fylkesmannen har uttalt at det er grunnlag for å trekke innsigelsen
- Hattesteinen innarbeides ikke i plankartet. Innsigelse fra fylkesmannen imøtekommes.

Hensynssoner

- Innsigelsene fra Fylkesmannen, Fylkeskommunen og NVE imøtekommes ved at hensynssone kulturmiljø og landbruk utvides og ved at det innarbeides hensynssone med bestemmelser for skred.

Følgende innsigelser imøtekommes ikke eller delvis:

- Randøyene –LNF-områder med spredt boligbygging. Det vises til at kystsoneplanens lokalmiljø med bevaringsverdi åpner for ny bebyggelse i området Innsigelsene fra fylkesmannen og fylkeskommunen imøtekommes ikke.
- Ny bebyggelse øst for Kongshavn. Det vises til at kystsoneplanens lokalmiljø med bevaringsverdi åpner for ny bebyggelse i området. Innsigelsene fra fylkeskommunen imøtekommes ikke.
- Vei til Kjevik over forsvarets arealer. Rådmannen mener innsigelsen er imøtekommet med forslaget som fremmes, men har ikke fått tilslutning til dette fra Forsvarsbygg.
- Utvidelse av Kristiansand Havn utover det som framgår av reguleringsplan for Kongsgård Vige. Rådmannen betviler Kystverkets hjemmel til å fremme innsigelse på dette punktet

Alternative planforslag som ikke imøtekommes

- Fjernhjelpsleiren på Solsletta avsatt til bebyggelse og anlegg. Innsigelsen fra fylkeskommunen imøtekommes ikke.
- Østre Ringvei 77 innarbeides i plankartet. Innsigelsene fra fylkesmannen og fylkeskommunen imøtekommes ikke.
- Ødegård innarbeides i plankartet. Innsigelsene fra fylkesmannen og fylkeskommunen imøtekommes ikke.
- Vraget. - innarbeides i plankartet. Innsigelsene fra fylkesmannen og fylkeskommunen imøtekommes ikke.

- Kobberveien innarbeides i plankartet med redusert omfang. Innsigelsene fra fylkesmannen og fylkeskommunen imøtekommes delvis.
- Håmoen innarbeides i plankartet med redusert omfang som ivaretar arealene lang Høiebekken. Innsigelsene fra fylkesmannen og fylkeskommunen imøtekommes delvis.

Punkt 34/11: Høring - NOU 2010:13 - Arbeid for helse, sykefravær og utstøting i helse- og omsorgssektoren

Bilag

Saksprotokoll

farzaneh.pezeshki-NOU2010_13

Dato: 16.05.11
Saksnr.: 201108820-1
Arkivkode E: 065
Saksbehandler: Tove Merethe Næss/Per Kristian Andersen

Saksgang	Møtedato
Formannskapet	25.05.2011
Helse- og sosialstyret	24.05.2011

Høring – NOU 2010:13. Arbeid for helse, sykefravær og utstøting i helse- og omsorgssektoren

Sammendrag:

Det vises til vedlagte høringsnotat fra Helse- og omsorgsdepartementet av 10.03.2011 vedr. NOU 2010:13. Arbeid for helse, sykefravær og utstøting i helse- og omsorgssektoren. Kristiansand kommune er positive til utvalgets gjennomgang og tiltak beskrevet i utredningen. I høringen er det kun et tiltak som ikke støttes. Det er forslag om 365-dagers egenmelding. Forslaget støttes ikke med bakgrunn i de erfaringer i har i kommunen etter vårt egenmeldingsprosjekt og 50-dagers egenmelding gjennom flere år.

Forslag til vedtak:

Formannskapet vedtar fremlagte forslag til høringsuttalelse vedrørende NOU 2010:13. Arbeid for helse. Sykefravær og utstøting i helse- og omsorgssektoren.

Tor Sommerseth
Rådmann

Lars Dahlen
Helse- og sosialdirektør

Trykte vedlegg:

Høringsbrev – Høring av NOU 2010:13 Arbeid for helse. Sykefravær og utstøting i helse- og omsorgssektoren, Helse- og omsorgsdepartementet (HOD), 10.03.2011

Utrykte vedlegg:

NOU 2010:13 Arbeid for helse. Sykefravær og utstøting i helse- og omsorgssektoren
<http://www.regjeringen.no/nb/dep/hod/dok/nouer/2010/nou-2010-13.html?id=628069>

Bakgrunn for saken :

Det vises til vedlagte høringsbrev fra Helse- og omsorgsdepartementet av 10.03.2011 vedr. NOU 2010:13 Arbeid for helse. Sykefravær og utstøting i helse- og omsorgssektoren. Vi har i vår uttalelse konsentrert oss om hovedfokusområder gjennomgått i utredningen. Utredningen starter med en gjennomgang som viser at sykefraværet har økt i helse- og omsorgssektoren siden 1970-tallet. Økningen er hos kvinnelige ansatte. Det er ikke økning hos mannlige ansatte. Utredningen viser også at fraværet er størst for de med ingen eller lavere utdanning i forhold til gruppen høyskole/universitetsutdannede.

Styrke kunnskap og kompetanse:

I dette kapittelet presenterer utvalget en samlet strategi for å styrke kunnskapen om omfang, årsakssammenhenger og tiltak for å forebygge sykefravær og overgang fra arbeid i helse og sosialsektoren til uføretrygd eller andre trygdeordninger.

Strategien omfatter tiltak for å videreutvikle løpende statistikk, å styrke forskning om årsaker til sykefravær og uførepensjonering, mer systematisk evaluering og utprøving av tiltak, og sikre at tilgjengelig kunnskap i større grad når ut til virksomhetene i helse- og sosialsektoren.

I dette kapitlet foreslår utvalget en strategi (pkt 9.3) for å styrke kunnskapen om sykefravær og overgang til uføretrygd i helse- og omsorgssektoren, som omfatter tiltak på følgende områder:

- Bedre og mer meningsfull sykefraværstatistikk
- Forskning på årsaker til sykefravær og uføretrygding
- Satsing på systematisk utprøving og evaluering av tiltak
- Forbedre systemene for å formidle kunnskap om effektive tiltak

Kristiansand kommune støtter forslagene i utredningens pkt 9.3, og tillegger i høringsuttalelsen at det her fremkommer flere utfordringer for kommunens del. Spesielt forholde rundt "bedre og mer meningsfull sykefraværstatistikk".

For at fraværstallene skal være sammenlignbare må det utarbeides felles retningslinjer for statistikk for kommunene.

Kristiansand kommune ser sin største utfordring i å gi kompetanse og bruke den ift ansatte med videregående opplæring. De når i stor grad sin "karrieretopp" ved endt utdanning og deres arbeidshverdag er preget av tunge fysiske og psykiske "løft".

Vi vet også at mange av denne kategorien ansatte føler et stort ansvar for den jobben de utfører, uten at de har en reell mulighet til kontroll over egen arbeidssituasjon (eks turnus, arbeidsfordeling).

En slik arbeidssituasjon med "stort ansvar – lite kontroll" kan virke demotiverende over tid og føre til fravær fra jobb

Forbedre arbeidsmiljø og arbeidsinnhold:

Kapitlet omfatter det forebyggende arbeidet for å redusere sykefravær og overgang til uførepensjon fra helse- og omsorgssektoren, og utvalgets forslag til hvordan dette arbeidet kan styrkes gjennom forsterket partssamarbeid (helse- og omsorgssektorens arbeidslivsorganisasjoner, NAV og Arbeidstilsynet på nasjonalt og regionalt nivå), mer systematisk HMS –arbeid, og gjennom å styrke ledelse, medvirkning i omstillingsprosesser og utvikling av medarbeidernes kompetanse.

Utvalget legger vekt på at det generelle arbeidet for å bedre arbeidsmiljø og arbeidsinnhold er avgjørende for å forebygge sykefravær og utstøting i arbeidslivet. I tråd med de utfordringene som er beskrevet i denne utredningen (pkt 10.3) foreslår utvalget tiltak på følgende områder:

- Prosjekt med forsterket partssamarbeid
- Systematisk utviklingsarbeid

- Styrking av ledelsesfunksjonen
- Kompetanseenhet for forebygging av trusler og vold.
- Kompetanseenhet for tekniske hjelpemidler
- Utvikling av medarbeidernes kompetanse
- Gode omstillingsprosesser
- Forsøk med nye turnus- og arbeidstidsordninger.

Kristiansand kommune støtter utvalgets forslag til tiltak pkt 10.3.

Spesielt ønsker vi å henvise til betydningene av ledelsesfunksjoner og betydning av kompetanse hos ansatte.

Det er av stor betydning at god opplæring og kunnskap om kommunen og arbeidsstedet formidles til nyansatte. For at ansatte fortrest mulig skal komme inn i jobben, så er det av betydning at arbeidssteder har felles rutiner for opplæring i forhold til struktur og oppgaver.

Bedre tilrettelegging for gravide

Gravides sykefravær er betydelig høyere enn andre kvinners sykefravær i samme aldersgruppe. Forskjellen i sykefravær mellom kvinner og menn reduseres betydelig i aldersgruppen 20 til 39 år dersom gravide tas ut av datamaterialet. Sykefravær knyttet til graviditet er en spesiell utfordring for helse- og omsorgssektoren fordi en stor overvekt av de sysselsatte i sektoren er kvinner. I tillegg er sykefraværet blant gravide høyere i denne sektoren enn i en del andre næringer. Svangerskapsrelaterte lidelser utgjør om lag ni prosent av det legemeldte sykefraværet i helse- og omsorgssektoren.

Det er vist sammenhenger mellom sykefravær blant gravide og arbeidsforhold som innebærer opplevelse av høye arbeidskrav, lav jobbkontroll, fysisk krevende arbeid og skiftarbeid. I mange tilfeller blir gravide arbeidstakere sykemeldt fordi arbeidet oppleves for tungt og slitsomt.

Utvalget viser til at helse- og omsorgssektoren er blant de næringene som har høyest sykefravær blant gravide, og at flere undersøkelser konkluderer med at gravide arbeidstakere ofte blir sykemeldt fordi arbeidet oppleves som tungt og slitsomt.

Utvalget (i pkt 11.3) mener at det er behov for bedre oppfølging og tilrettelegging for gravide i helse- og

omsorgssektoren og foreslår tiltak på følgende områder:

- Informasjon til gravide og leder om arbeid og graviditet.
- Forsøk med oppfølging av gravide på arbeidsplassen
- Styrke arbeidslivskompetanse i jordmorutdanningen, helsesøsterutdanningen og andre relevante helsefagutdanninger.

Kristiansand kommune støtter tiltak i utredningen pkt 11.3.

Det er i Kristiansand kommunen gjennomført et eget prosjekt for gravide i jobb, avsluttet 01.03.2011. Endelige resultater vil foreligge medio juni 2011. I september 2011 vil det bli arrangert en erfaringskonferanse.

Bakgrunnen for prosjektet var at rådgivende jordmor i 50% stilling deltok i to trekantsamtaler på arbeidsplassen med den gravide og leder – en i uke 12 – 15 og en i uke 28. Her drøftet man situasjonen og aktuell tilrettelegging under svangerskapet. Jordmor var også tilgjengelig for rådgiving utenfor disse samtalene. Det ble utarbeidet spesiell individuell oppfølgingsplan og egen HMS-rutine for oppfølging av gravide.

Bedre seniorpolitikk

IA-avtalen har som mål å forlenge den gjennomsnittlige periode med yrkesaktivitet etter fylte 50 år med 6 måneder i forhold til 2009-nivået.

Utredningen beskriver at fokus må være å legge større vekt på arbeidssituasjonen og kompetanseutvikling til seniorene i personalpolitikken. En bevist seniorpolitikk handler først og fremst om å skape aksept i organisasjonen for å nyttiggjøre seniormedarbeiderens kunnskap og erfaring, samtidig som seniormedarbeideren skal sikres mulighet for faglig fornyelse og utvikling.

I spørreundersøkelsen gjennomført i helse- og sosialsektoren 2010 fremkommer det i svar fra ansatte at god egenhelse, interessant og givende jobb samt godt sosialt miljø er de viktigste faktorer for seniorer for å stå lengre i jobb i Kristiansand

Tettere oppfølging av sykmeldte

Ny IA-avtale legger opp til 2 faste dialogmøter mellom sykmeldt arbeidstaker, arbeidsgiver, NAV og bedriftshelsetjeneste. Et 3. møte kan også settes opp ved behov. Det er behov for tidlig innsats for å få arbeidstaker tilbake i jobb. Plikten til utarbeidelse av oppfølgingsplan er fremskyndet fra 6 til 4 uker.

Utredningen foreslår tiltak på følgende områder:

- Styrings- og oppfølgingssystemer
- Styrking av tilretteleggingstilskuddet
- Forsøk med 365-dagers egenmeldinger
- Individuell oppfølging av sykmeldte
- Utrede endringer i lønntilskuddsordningen
- Bruk av velferdspermisjoner

Kristiansand kommune stiller seg i stor grad positiv til endringer i ny IA-avtale, men er skeptisk til avvikling av aktiv sykmelding da dette vil kunne føre til større utfordringer for ansatte og arbeidsgiver ift utprøving av nye arbeidssteder og funksjoner.

Vi stiller oss positiv til en styrking og endring av finansieringsløsningen for tilretteleggingstilskuddet

Over flere år har Kristiansand kommune hatt stort fokus på oppfølging av sykmeldte. I prosjekt egenmelding gjennomført i kommunen i perioden 2001 til 2004. Prosjektet ble fulgt av følgeforskning fra v professor dr.med Roar Johnsen Institutt for samfunnsmedisin NTNU, dr.med. Nils Fleten Institutt for samfunnsmedisin UiT og seniorforsker Bård Paulsen SINTEF Unimed. Et av hovedfunnene i prosjektet var at tett, regelmessig oppfølging av sykmeldte fra leder var med på å redusere sykefraværet. Kristiansand kommune gjør svært mye for ansatte for å følge opp sykmeldte, men hovedutfordringen er å gjøre tiltakene kjent for den enkelte ansatte og leder.

Kristiansand kommune ser at det er fordeler med 365-dagers egenmelding, men har i prosjekt egenmelding (2001-2004) hatt og har fortsatt utvidelse til 50 egenmeldingsdager. Erfaringene viser at dette er tilstrekkelig. Det er få ansatte som benytter seg av alle 50 dager.

I forbindelse med et stabilt høyt sykefraværet i helse- og sosialsektoren i Kristiansand kommune besluttet Helse- og sosialstyret igangsettelse av sykefraværprosjekt jan 2010. Hensikten her var å kartlegge sykefraværårsaker samt forslag til tiltak for å redusere fraværet.

Kartleggingen ble gjort via spørreundersøkelse blant sektorens ansatte og ved gjennomgang av svarene fremkom følgende punkter som det de ansatte mente påvirket fraværet.

- Fysisk aktivitet og kosthold
- Sett og hørt
- Konflikthåndtering/ -løsning
- Leder \mellomleder rolle

Det har i prosjektperioden vært fokus på tiltak i forhold til disse punkter.

Ikke støttede tiltak

Tiltak om 365-dager egenmelding støttes i høringen ikke fra Kristiansand kommune
Ansatte i Kristiansand kommune med fravær over 50 egenmeldingsdager anser kommunen for å ha så stor helsesvikt at det ikke er hensiktsmessig å øke dagene for egenmelding

Kommentarer til gjennomføring av utvalgets forslag:

En solid forankring i toppledelse og enheter med delegert ansvar for oppfølging av tiltakene er en kritisk suksess faktor for en vellykket gjennomføring.

Andre viktige punkter for gjennomføring av tiltak for å redusere fravær er:

- Eierskap til endring \nye tiltak må integreres i alle nivå i organisasjonen
- Implementering av endringer i HMS-arbeidet
- Opplæring i sykefravær rutiner blant ansatte
- Ny ansettelse og opplæringsprogram. Lik opplæring i rutiner

Andre tiltak:

Større ansvar til ansatte ift fravær og nærvær

I Kristiansand kommune eksisterer det svært mange tiltak ift fysiske, psykiske og sosiale tiltak. Det viser seg at kun halvparten av de ansatte kjenner til tilbudene som tilbys.

Flere tilbud vil føre til økt forventning for ytterligere tilbud.

Det er viktig at ansvar for egne helse og trivsel i større grad legges på den enkelte ansatte.

Til nå har det vært mye fokus på leders ansvar, men kommunen er av den oppfatning at mer ansvar også må legges på enkeltansatte

Punkt 35/11: Høringsuttalelse - strategiplan for Sørlandet sykehus HF for perioden 2012 - 2014

Bilag

Saksprotokoll

Ekstern høring v 4

høringsbrev 040111.pdf

Høringsuttalelse - Strategiplan for Sørlandet sykehus

Dato: 12.05.2011
Saksnr.: 201105540-3
Arkivkode E: G0 &13
Saksbehandler: Vegard Vige

Saksgang

Helse- og sosialstyret
Formannskapet

Møtedato

24.05.2011
25.05.2011

Høringsuttalelse - strategiplan for Sørlandet sykehus HF for perioden 2012 - 2014

Sammendrag:

Sørlandet sykehus HF har utarbeidet forslag til strategiplan for sitt arbeid for perioden 2012 – 2014. Planen er sendt på ekstern høring bl.a. til kommunene på Agder med høringsfrist 31. mai 2011.

Helse- og sosialnettverket i Knutepunkt Sørlandet har ønsket at knutepunktkommunene avgir en felles høringsuttalelse til strategiplanen. Forslag til høring har vært utsendt til de øvrige knutepunktkommunene og er justert i tråd med innkomne kommentarer

Forslag til vedtak:

1. Helse- og sosialstyret slutter seg til forslaget til felles høringsuttalelse fra kommunene i Knutepunkt Sørlandet

Lars Dahlen
Helse- og sosialdirektør

Vegard Vige
Kommuneoverlege

Trykte vedlegg:

- **Høringsbrev** frs Sørlandet sykehus (som du finner
- Utkast til **strategiplan** Sørlandet Sykehus
- Forslag til **felles høringsuttalelse** fra kommunene i Knutepunkt Sørlandet

Bakgrunn for saken :

Sørlandet sykehus har det siste året hatt en prosess i gang med å utarbeide en strategiplan for den neste 3-årsperioden. Til den strategiske faggruppen, som i hovedsak har vært satt sammen av et stort antall ledere, og sentrale fagfolk fra alle organisasjonsledd i helseforetaket, hadde sykehuset også invitert de 5 regionale kommunesammenslutningene til å oppnevne et medlem hver.

For Knutepunkt Sørlandet-kommunene har kommuneoverlege Vegard Vige deltatt.

Strategiplanen beskriver retningen for foretakets utvikling i årene fremover, gir føringer og prinsipper for beslutninger i planperioden og danner grunnlaget for utarbeidelse av årlige budsjett- og handlingsplanene i klinikkene og avdelingene. Dette er det viktigste interne styrende dokumentet for helseforetaket. Endringer i strategiplanen forutsetter vedtak i styret for helseforetaket.

Strategiske plan bygger på nasjonale, regionale og lokale føringer. Dokumenter som følger av Samhandlingsreformen og plan for strategisk utvikling av Helse Sør-Øst RHF er sentrale grunnlagsdokumenter. Videre er alle fagmiljøer i helseforetaket, tillitsvalgte, brukerutvalget og kommunene på Agder sentrale, lokale premissleverandører for helseforetakets strategiske veivalg.

Planen er et resultat av en bred og involverende prosess i helseforetaket over en periode på ett år. Viktige områder har vært risikovurdert før utarbeidelse av den endelige planen. Planen skal implementeres i perioden 2012-2014, og er grunnlag for budsjettet i helseforetaket fra 2012. Implementeringen skal følges opp med årlig evaluering av de strategiske satsingsområdene.

Sentrale strategiske veivalg er:

- Likeverdig tjenestetilbud til pasienter i Agder
- Høy egendekning, behandling av Agderpasientene skal hos over 85% skje i eget SSHF.
- Akuttfunksjon m/ fødeenhet, traumemottak i Arendal, Flekkefjord og Kristiansand.
- Områdefunksjoner i SSA – SSK fordeles på en måte som fremstår som balansert
- Kvalitet og pasientsikkerhet
- Kultur for helhet

Det er i valgt fem satsningsområder med særskilt fokus.

I høringssvaret bes det spesielt om tilbakemeldinger på:

1. Presentasjon, tydelighet i planen
2. Vurdering av om utkastet dekker alle nødvendige tjenester og fagområder i forhold til utfordringene i sykehusområdet i perioden 2012 – 2014.
3. Balanse i de strategiske valg og satsningsområder. Hva kan eventuelt fremhevet mer eller tones ned.

Høringsfrisen er satt til 31.mai 2011

Planen styrebehandles 22.juni 2011

Forslag til høringsinnspill;

Innledende bemerkninger

Det ligger mye godt arbeid bak dette planforslaget, og det er svært positivt at sykehuset lager en slik plan der de strategiske hovedgrep sykehuset skal arbeide etter nedfelles.

I all hovedsak gir kommunene i knutepunkt Sørlandet sin støtte til dette arbeidet, og vi setter stor pris på å bli gitt denne anledningen til å gi våre innspill til sykehusets strategiarbeid.

1. Om presentasjon og tydelighet i planen

Vi synes dokumentet kan mangle noe på sammenheng, tydelighet og struktur. Dokumentet inneholder mange beskrivelser der det er vanskelig å se i hvilken grad og på hvilken måte disse henger sammen med de presenterte strategiske grep i planen.

Det er for eksempel beskrevet en del periodemål for planperioden, men disse henger i liten grad sammen med de definerte satsingsområdene.

Dokumentet inneholder mange beskrivelser av utfordringsområder som ikke knyttes opp mot forpliktende strategiske løsningsforslag.

Vi savner en statusbeskrivelse, gjerne i et faktakapittel med epidemiologiske og demografiske data, som kunne dannet utgangspunktet for og gitt begrunnelse for de strategiske satsningene og prioriteringene som foreslås for fremtiden.

Dette kunne, gjerne i tabellariske og grafiske presentasjoner, fremstilt hva som er bra i dag, og hva som ligger av utfordringer i dag og i fremtiden. Et eksempel kunne være å beskrive situasjonen i forhold til "utskrivningsklare pasienter" – med en analyse av hvorfor dette ikke er en utfordring i vår region i dag, og hva som skal til for at dette kan fortsette også fremover

2. Vurdering av om utkastet dekker alle nødvendige tjenester og fagområder i forhold til utfordringene i sykehusområdet i perioden 2012 – 2014.

Riktignok vil det ikke skje store befolkningsendringer i denne strategiplanperioden, MEN det er viktig å bruke de få årene vi har til disposisjon for å forberede "eldrebølgen".

Disse demografiske utfordringene vil være den i særklasse største utfordringen for helsevesenet i overskuelig fremtid, og her har vi ikke mer enn tiden og veien for å kunne gjennomføre de nødvendige tilpasninger. Utdannelse av legespesialister som geriater, og utvikling av gode geriatriske fagmiljøer, tar lang tid!

Fra vårt ståsted ville det derfor være rimelig å forvente et vesentlig løft og en kraftig satsning på **geriatri** – både generell geriatri, på ortogeriatri og på psykogeriatri, og med særlig vekt på ambulante tjenester og utvikling av et spekter av samhandlingsmodeller med kommunehelsetjenesten.

3. Balanse i de strategiske valg og satsningsområder. Hva kan eventuelt fremhevet mer eller tones ned.

En strategi bør være en plan for hvordan, på bakgrunn av en status- og problembeskrivelse, man konkret skal løse og forholde seg til en utfordring. Dokumentet synes lite konkret på mange av områdene, og kan derfor skape uklarhet for samarbeidspartene om hvordan man skal forholde seg.

Det er etter vårt syn svært positivt at sykehuset har valgt å trekke frem et lite antall satsningsområder som skal styre de strategiske prioriteringene, og vi ønsker å kommentere de 5 foreslåtte områder hver for seg:

1. Kvalitetsarbeid

Bedring av kvalitet og pasientsikkerhet er et krav og dette må prioriteres. Helse- og omsorgsministeren har nettopp lansert den 3-årige pasientsikkerhetskampanjen "[i trygge hender](http://www.pasientsikkerhetskampanjen.no/)" . (http://www.pasientsikkerhetskampanjen.no/)

Dette er derfor et "must" som strategisk satsing.

Også på området kvalitet vil vi få utfordringer med helhet og sammenheng i tjenestene mellom sykehus og kommune, og sykehusets og kommunenes kvalitetsutfordringer er langt på vei sammenfallende. Strategidokumentet kunne gjerne beskrevet hvordan vi i større grad kunne jobbe sammen om dette, og hvordan sykehuset kunne påta seg veiledningsoppgaver i forhold til kommunene.

En spesiell kvalitetsutfordring sett fra kommunenes side er der pasienter under et sykehusopphold får vurdert kun en liten del av sitt helseproblem og kan utskrives med alvorlige ubehandlede/uvurderte tilstander som hører inn under en annen sykehusspesialitet. God kvalitet krever større grad av helhetstenkning – og generelt større bruk av "geriatrisk metode" for pasienter med omfattende helseproblemer.

Dette burde vært beskrevet i dette kapittelet.

2. Kultur for helhet

Striden mellom sykehusene – inkludert mellom fagfolk i sykehusene - i Kristiansand og Arendal har vært svært belastende for foretaket og trekker mye oppmerksomhet og energi bort fra primær oppgaven – å behandle sykdom. Sykehuset MÅ arbeide med å utvikle en kultur for helhet i alle delene av foretaket, bygge et troverdig omdømme som en enhetlig organisasjon og derigjennom trygge befolkningen.

Vi er derfor svært positive til at dette trekkes frem som satsningsområde, og kommunene ønsker å bidra til å gjøre denne prosessen så god som mulig.

3. Samhandling

Det er positivt at sykehuset har valgt dette som et satsningsområde, det er også en helt nødvendig konsekvens av samhandlingsreformen.

Sykehusets strategi er på dette området imidlertid ikke spesielt ambisiøst beskrevet – "*Intensjonene i reformen og lovutkastet skal i all hovedsak implementeres*" – mens kommunenes hovedansvar understrekes meget tydelig. Dette kan virke som en dobbeltkommunikasjon som kan så tvil om foretakets intensjoner.

Sykehuset må også forholde seg til ny folkehelselov – dette kunne med fordel vært beskrevet.

Samhandling må skje mellom likeverdige parter. Hele tonen i kapittelet om samhandling bærer imidlertid preg av mangel på forståelse for dette; sykehusets strategi bør være å legge til rette for god kommunikasjon og god samhandling, mer enn å instruere kommunene om hvordan ting skal gjøres.

Det er lite fellesskapsfølelse og lite "spleiselag"-forslag. Det er i gråsonene utfordringene særlig kommer, og der har begge forvaltningsnivå et felles ansvar. Beskrivelse av dette burde vært en sentral del av dette kapittelet.

Det er en klar forventning fra staten formulert blant annet i Nasjonal helse- og omsorgsplan at man på lokalt nivå utvikler kostnadseffektive tiltak basert på spleiselag

mellom sykehus og kommuner. Her er mange muligheter for å utvikle effektive, faglig gode tilbud i fellesskap mellom kommuner og sykehus, dette burde vært et sentralt poeng i beskrivelsen av samhandling som satsningsområde.

Videre kunne potensielle konfliktområder med fordel vært nærmere beskrevet, og vi savner en mer aktiv tilnærming til for eksempel konsekvens av endrede økonomisk fordeling mellom sykehus og kommuner.

Satsning på ambulante tjenester støttes – men det er særlig innen somatikken dette er mangelvare. Strategidokumentet kunne med fordel utdypet og beskrevet dette nærmere.

Vi ønsker som eksempel til etterfølgelse vise til den omfattende satsningen på utadrettet arbeid fra ABUP, der en meget stor del av arbeidet skjer i kommunen og i nært samarbeid med kommunens tjenester.

Sykehuset beskriver at samarbeidet med fastlegene skal bygge på praksiskonsulentordningen. Dette blir altfor begrensende. Fastlegene er en meget sentral part som har stor betydning for sykehusets arbeid. Studier viser at spesialisthelsetjenesten har liten kunnskap om hvilke tiltak som fastlegen faktisk er fornøyd med, og at det ofte er liten sammenheng mellom hvilke tiltak som fastlegene ønsker fra sykehusene og hvilke tiltak som faktisk innføres eller videreføres i sykehusene. Dette er et sentralt forbedringsområde som burde vært beskrevet i strategiplanen.

Det er nødvendig og ønskelig å bygge videre på OSS-modellen, men dokumentet kunne med fordel vurdert et større spekter av samhandlingsmodeller – utvikling av faglige nettverk, dialogarenaer osv – gjerne etter modell av hva som har blitt gjort innen psykiatrien. OSS-modellen har noen klare begrensninger; organet er en arena for dialog og felles planlegging, men har ikke selvstendig beslutningsmyndighet, og kan derfor ikke tillegges ansvar for mer enn hva organet faktisk kan ta ansvar for.

Beskrivelsen av utfordringer i forhold til små kommuner og samarbeidsmuligheter kan synes litt malplassert; kommunene har satset mye på å sikre god nok faglighet og samarbeid gjennom regionale kommunesamarbeid.

I dokumentet beskrives enkelte pasientgrupper der kommunene antas skulle ta et større behandlingsansvar; vi savner en beskrivelse av hvordan sykehuset skal håndtere og forberede dette.

Den interkommunale legevakten i Kristiansand og sykehuset har startet utredning av felles akuttinntak og legevakt. Dette er ikke beskrevet i dokumentet, og vi forutsetter at dette arbeidet gis prioritet i strategidokumentet.

4. Rusbehandling – SSHF i bresjen for kunnskapsbasert behandling

Dette er det fagområde som lenge har vært det mest underprioriterte – særlig sett i forhold til de mange uløste oppgaver og de store behov i befolkningen. Det er derfor svært positivt at dette nå skal gis et løft.

Noen forhold bør imidlertid utdypes; hvordan kan vi samarbeide og samhandle mellom kommune og sykehus tidlig i prosessen for tidlig planlegging av sammenhengende tjenester

Sykehuset kunne påpeke behovet for tydelig kontaktadresse i kommunene i fht TSB-samarbeidet.

Vi savner en tydeligere satsing på oppsøkende bistand/ambulante tjenester og behandlingsarbeid i kommunen

Vi savner en tydeligere presisering av det kommunale hovedansvar for rusarbeidet, og hvordan sykehuset skal forholde seg til og samhandle med de kommunale tjenestene for å sikre helhetlige og sammenhengende pasientforløp og forhindre brudd i behandlingsskjedene. Disse bruddene oppfatter vi som den største utfordringen i rusfeltet.

De fleste innsatser fra spesialisthelsetjenesten på rusfeltet fordrer en oppfølging fra kommunen, og da må dette samarbeidet sikres bedre.

Ny spesialitet i rusmedisin er på trappene; vi savner en beskrivelse av hvordan sykehuset forbereder dette.

Sykehuset har påbegynt et arbeid med en områdeplan for rusfeltet, vi regner med at hvordan styrking av rusfeltet skal skje vil bli bedre beskrevet der.

5. Kreftbehandling

I forhold til **kreftbehandling** holder SSHF i dag meget høy kvalitet, hvilket vi selvsagt er svært glade for.

Men all den tid dette fagfeltet er meget godt ivaretatt i dag kan det være grunn til å spørre om behovet for å prioritere dette ytterligere fremfor de øvrige fagområdene hvor foretaket ikke gjør det like bra.

Vi kan ha forståelse for at sykehuset ser behov for å sikre at kreftarbeidet også i fremtiden kan holde høy kvalitet og være et fag der foretaket kan være helt i front av utviklingen. Dette kan gi viktig bidrag til sykehusets gode renommé og bidra til rekruttering av godt fagpersonell.

Det er imidlertid begrenset hvor mange satsningsområder man kan peke ut før begrepet blir "utvannet" og kan miste sin betydning.

Punkt 36/11: 1. tertialrapport helse- og sosialsektoren

Dato: 16052011
Saksnr.: 201108844-1
Arkivkode E: 065
Saksbehandler: Kristin Skjelbred

Saksgang
Helse- og sosialstyret

Møtedato
24.05.11

1. tertialrapport helse- og sosialsektoren

Sammendrag:

Helse- og sosialdirektøren legger med dette fram 1. tertialrapport. Rapporten er inndelt i tre hovedområder – rapportering på økonomiperspektivet, medarbeiderperspektivet samt arbeidsprosesser og kvalitet.

Innenfor økonomiperspektivet fokuseres det på prognoser for den økonomiske situasjonen ved utgangen av året fordelt på sektorens hovedtjenester. Relevante volum og aktivitetstall er presentert, samt forslag til budsjettreguleringer og status for investeringsprosjekter og disposisjonsfond. Forslag til tiltak for å minimere budsjettavviket fremkommer i eget kapittel. Her beskrives både tiltak som forventes å ha effekt i 2011, samt tiltak som det vil arbeides videre med og som vil ha effekt i 2012 og fremover.

Hovedutfordringen for sektoren er som tidligere år aktivitetsavvik innenfor hjemmetjenestene. Tjenestenivået knyttet til både hjemmesykepleie, brukerstyrt personlig assistent, psykiatri samt støttekontakttjenesten er for høyt i forhold til vedtatt budsjett. Transport og innbytteutgifter for leasingbilene bidrar også til overbruket. Samlet sett forventes det et avvik på -13 mill kroner knyttet til omsorgstjenestene.

Barneverntjenesten opplever fortsatt en betydelig aktivitetsvekst i form av meldinger, undersøkelser og tiltak. Volumutviklingen de neste månedene er svært avgjørende for årsresultatet i tjenesten. Foreløpig meldes det balanse for denne tjenesten ved årets slutt.

Innenfor sosialtjenestene forventes det balanse. Det er utfordringer knyttet til etableringen av NAV og innsparingskravene i tjenesten. Eventuelle forsinkelser i effektivisering av innsparinger må en komme tilbake til ved 2. tertialrapportering.

Etter tiltak og kompensasjoner forventes det balanse for helsetjenestene.

Sektoren har merutgifter til strøm, husleie og andre byggutgifter i forhold til budsjett. Prognostisert avvik knyttet til dette ved årets slutt er -2,5 mill kroner.

Helse- og sosialdirektøren foreslår følgende konkrete effektiviseringstiltak for å begrense budsjettavviket i 2011:

- a) Det vurderes å legge ned omsorgsboligene i Gimleveien. Ved gjenåpningen av omsorgsboligene ved Grimtunet ble det lagt inn en netto økning i omsorgsboliger på 24 plasser. En nedleggelse av omsorgsboligene i Gimleveien nå i forbindelse med åpningen av omsorgsboligene ved Grimtunet vurderes som faglig forsvarlig. Samtidig bør det vurderes om noen av serviceleilighetene ved Strømmetunet - hvor det i dag er 6 omsorgsboliger - bør omgjøres til omsorgsbolig.
- b) Det legges opp til å flytte helsestasjonen på Flekkerøya til Vågsbygd samfunnshus der den øvrige helsestasjonstjenesten i Vågsbygd er lokalisert.
- c) Avvikling av Klient- og barnevernsutvalget. Dette er en konsekvens av sak om politisk organisering vedtatt i bystyret 11.05.2011
- d) Administrativ stilling i helse- og sosialdirektørens stab holdes vakant ut 2011.
- e) Enhetene iverksetter en rekke driftsmessige tiltak for å redusere kostnadsnivået. Dette innebærer i hovedsak reduksjon i vikarbruk og ekstrainnleie, mer effektive turnuser og vurderinger av grunnbemanning generelt.

Forventet effekt av effektiviseringstiltak i 2011 er fremstilt i tabellen nedenfor:

Effekt 2011	Effektiviseringstiltak med effekt i 2011
1 000 000	Avvikle Gimle omsorgsbolig
200 000	Flytte helsestasjonen på Flekkerøya til Vågsbygd samf.hus
800 000	Vakant adm.stilling i helse- og sosialdirektørens stab
100 000	Avvikling av Klient- og barnevernsutvalget
2 100 000	SUM

I tillegg kommer effekten av driftstilpasningene beskrevet i punkt e. Disse tiltakene er allerede innarbeidet i de prognostiserte effektivitetsavvikene beskrevet i saken.

Sektorens årsresultat anslås til -13,4 mill kroner etter tiltak.

Prognose netto driftsresultat til HS sektoren pr. 31.12.11:	
Forklaring	Beløp i 1000 kr
Samlet prognose omsorgstjenester	-13 000
Samlet prognose barnevernstjenester	0
Samlet prognose sosialtjenester	0
Samlet prognose helsetjenester	0
Administrasjon - Bygg	- 2 500
Effektiviseringstiltak	2 100
Prognostisert overskridelse for HS- sektoren før bruk av disposisjonsfond	-13 400

Etter salderinger og bruk av disposisjonsfond, og med forventet budsjettavvik på -13,4 mill kr, er prognostisert saldo på disposisjonsfond ved årets slutt -38,8 mill kr.

Det er svært krevende for sektoren å håndterer de negative disposisjonsfondene med enheter med stor grad av døgnkontinuerlig drift. For å kunne dekke inn negative fond, må derfor aktivitet reduseres, tjenester avvikles eller nye, planlagte økninger utsettes. Helse- og sosialdirektøren foreslår at den planlagte økningen av nye sykehjemsplasser og omsorgsboliger fra 2013 ikke settes i verk, men at rammen knyttet til dette benyttes til saldering av negative fond. Dette vil innebære at økning av sykehjemsplasser og omsorgsboliger først skjer fra 2016. Dette vil i praksis bety at omsorgstilbudet reduseres, og er på ingen måte en ønsket situasjon på et område hvor presset på tjenestene er stort, og hvor vi på sikt vil få de største utfordringene på grunn av befolkningsutvikling. Når det gjelder virkningene av overføringene av nye oppgaver gjennom samhandlingsreformen, vil en komme tilbake til dette senere.

Forslag til vedtak:

1. Helse- og sosialstyret slutter seg til tertialrapporten med de endringer som er beskrevet i saken.
2. Helse- og sosialstyret vedtar de omtalte omdisponeringer.
3. Helse- og sosialstyret vedtar de omtalte budsjettreguleringer.

Lars Dahlen
Helse- og sosialdirektør

Kristin Skjelbred
Økonomirådgiver

Trykte vedlegg: Ingen

Utrykte vedlegg: Ingen

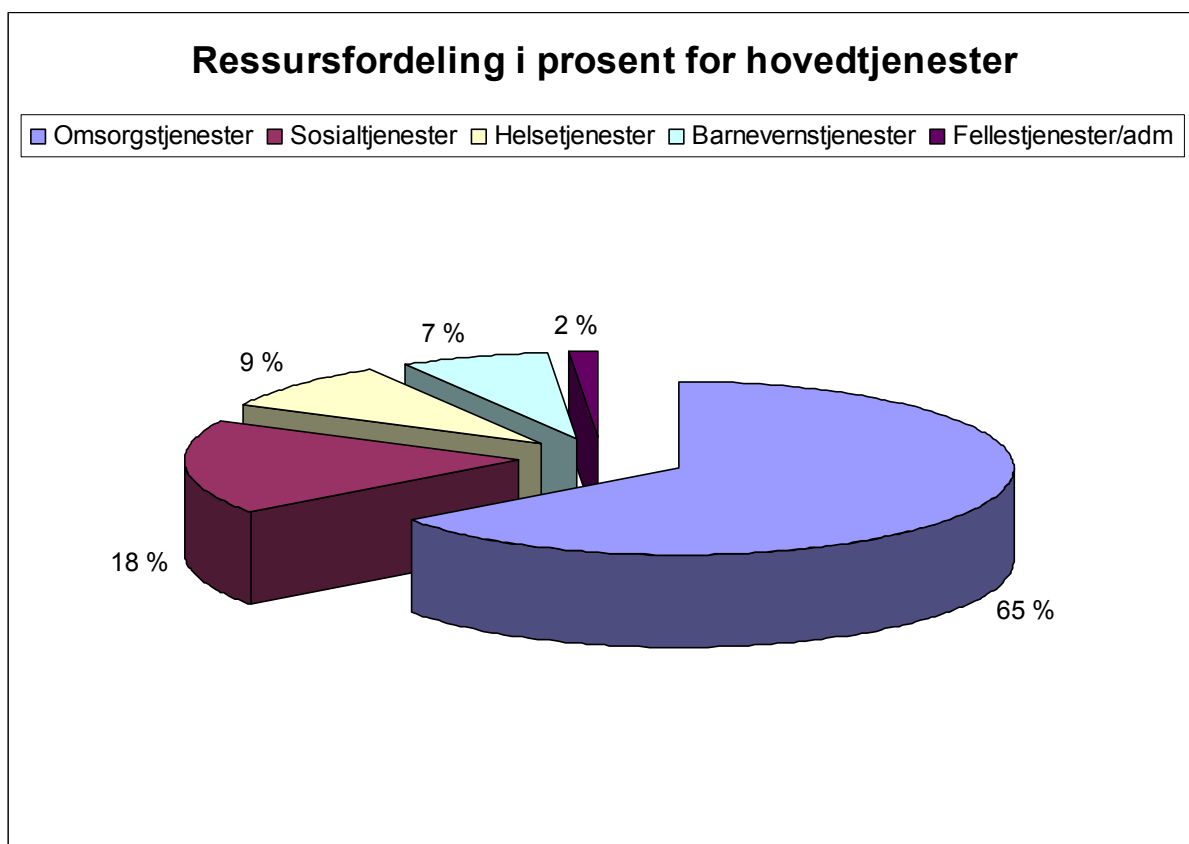
1.	BAKGRUNN FOR SAKEN	5
1.1	Rammeendringer i sektoren fra 2010 til 2011.....	5
2.	RAPPORTERING PÅ ØKONOMIPERSPEKTIVET	7
2.1	Administrasjon	7
2.2	Helsetjenester	7
2.3	Sosialtjenester	8
2.3.1	Akkumulert netto økonomisk sosialhjelp og introduksjonsordning.....	8
2.3.2	Antall sosialhjelpsmottakere	9
2.3.3	Kvalifiseringsprogram (KVP).....	10
2.3.4	Utfordringer	11
2.3.5	Samlet prognose for sosialtjenestene	11
2.4	Barneverntjenesten	12
2.4.1	Aktivitetstall for barneverntjenesten.....	12
2.4.2	Økonomisk situasjon i barneverntjenesten	15
2.5	Omsorgstjenester	16
2.5.1	Institusjonstjenesten	16
2.5.2	Hjemmetjenestene	17
2.5.3	Brukerstyrt personlig assistent.....	20
2.5.4	Omsorgslønn	21
2.5.5	Psykiatritjenester	21
2.5.6	Tjenester for utviklingshemmede.....	21
2.6	Kompensasjoner/trekk i budsjettrammen for helse og sosial	22
2.7	Forslag til tiltak som bringer tjenestene i budsjettbalanse	22
2.8	Samlet prognose for sektoren	24
2.9	Disposisjonsfond	25
2.10	Budsjettreguleringer	26
2.11	Investeringer	26
3.	RAPPORTERING PÅ MEDARBEIDERPERSPEKTIVET	28
3.1	Sykefravær	28
3.2	HMS-avvik	28
3.3	Medarbeidersamtaler.....	28
3.4	Medarbeidertilfredshetsundersøkelse	28
3.5	Heltidsprosjektet	29
3.6	Rekrutteringsprosjektet.....	29
4.	RAPPORTERING PÅ ARBEIDSPROSESSER OG KVALITET	30
4.1	Kvalitetsavvik.....	30

1. BAKGRUNN FOR SAKEN

Sektorens vedtatte netto årsbudsjett i 2011 er på 1,5 mrd kroner.

Nettoressursene fordeles på de ulike tjenestene som vist nedenfor.

Omsorgstjenester:	65 %
Sosialtjenester:	18 %
Helsetjenester:	9 %
Barnevernstjenester:	7 %
Fellestjenester/administrasjon:	2 %

1.1 Rammeendringer i sektoren fra 2010 til 2011

Rammen for 2011 er beskrevet i vedtatt handlingsprogram for 2011-2014. Rammeendringene innenfor de ulike hovedtjenestene er sammenfattet nedenfor.

Sosialtjenestene:

Sosialtjenestens rammer er utvidet med 51,3 mill kr fra 2010-2011 blant annet som følge av statstilskudd til Kvalifiseringsprogrammet. Driftsmidler knyttet til krise- og støttesenter er fra 2011 overført kommunen. I tillegg gjør økte satser og økt mottak av flyktninger at integreringstilskuddet øker.

Det er lagt inn effektiviseringskrav på 3,5 mill kr for sosialtjenesten i 2011. Dette er knyttet til redusert bemanning og lavere driftsutgifter etter samlokalisering i Gyldengården, samt forventet reduksjon i sosialhjelpsutbetalinger.

Barneverntjenesten:

Rammen til barneverntjenester er økt med 5 mill kr i forhold til 2010. Av dette er 4 mill kr knyttet til prisvekst på betalingsattsene ved statlige barnevernsinstitusjoner. Det er bevilget 0,5 mill kr i 2011 til Ungdomsteam, samt 0,5 mill kr til tiltak utenfor familien, begge ved bystyrets behandlingen av handlingsprogrammet. 2,8 mill kr er tilført tjenesten i form av statlige midler, og dette har resultert i en økning på 4,5 nye årsverk i tjenesten.

Helsetjenestene:

Helsetjenestenes rammer er utvidet med 2 mill kr fra 2010-2011. 1,3 mill kr er knyttet til rehabilitering og hjelpemidler og er bevilget av bystyret ved behandling av handlingsprogrammet. 2,2 mill kr er tilført tjenesten i form av statstilskudd til andre trinn av fysioterapireformen. Tjenesten har i tillegg innsparingskrav på 1,5 mill kroner i år.

Hjemmetjenestene:

I 2011 er det lagt inn 8 mill kr i fast styrkning til hjemmetjenestene for å i hovedsak håndtere aktivitetsnivået innenfor hjemmesykepleie. Opprinnelig budsjett i 2010 ble styrket med omprioriteringer i løpet av fjoråret med ettårig virkning. Dette utgjorde 12 mill kr. I tillegg lå det i 2010 midler knyttet til økning av 24 omsorgsboliger i rammen, som er planlagt iverksatt først i 2011. Dette innebærer at til tross for en styrkning på 8 mill kr i 2011, er driftsrammen redusert sammenlignet med driftsrammen i 2010 inkludert omprioriteringer og salderinger.

Institusjonstjenester:

Rammen er redusert med 6,3 mill kr i forhold til opprinnelig vedtatt budsjett for 2011 som følge av vedtaket om at den planlagte økningen i antall sykehjemsplasser ikke skal gjennomføres.

Andre omsorgstjenester:

Tidligere omprioriterte midler som har gått til styrking av psykiatriske boliger opphører delvis i 2011, og dette medfører en rammereduksjon på 1,1 mill kr.

Tjenesten for utviklingshemmede:

Rammen til tjenesten øker med 4,1 mill kr fra 2010-2011. Dette hører til etableringen av ny bolig på Justneshalvøya, samt fullårsdrift ved Storebølgen.

2. RAPPORTERING PÅ ØKONOMIPERSPEKTIVET

2.1 Administrasjon

EBT-Boligtjenesten melder om forventet merforbruk innenfor administrasjon på 0,9 mill kroner. Dette forventes håndtert. Sektoren har effektiviseringskrav knyttet til energiprogram på 0,5 mill kroner. Samtidig er det overforbruk på 1,2 mill kroner knyttet til strømudgifter per 1. tertial. Andre driftsutgifter som brøyting, kommunale avgifter og husleie har også et overforbruk - prognostisert til 0,8 mill kr ved årets slutt. På bakgrunn av dette forventes det et avvik knyttet til bygg på 2,5 mill kroner ved året slutt.

2.2 Helsetjenester

Kristiansand legevakt hadde budsjettoverskridelser i 2010, og så langt i år ser det ut til at tilpasningsproblemene fortsetter i 2011. Det vurderes og iverksettes tiltak knyttet til å øke inntekter, samt redusere bemanning. Dette vil blant annet gå på bekostning av etablering av en tilfredsstillende beredskapsordning ved S.O mottaket (mottak ved seksuelle overgrep og voldsovergrep som krever sporsikring). Interkommunale avtaler og ordninger må vurderes for å sikre beredskapen på best mulig måte. Etter iverksettelse av tiltak samt opprettholdelse av dagens standard på beredskap ved S.O mottaket, forventes det balanse ved legevaktstjenesten.

Et tiltak for å nå balanse i helsetjenesten er forslaget om flytting av helsestasjonen på Flekkerøya til Vågsbygd samfunnshus. Vågsbygd Helseenhet har i løpet av 2010 flyttet Møvig og Slettheia helsestasjon inn til Vågsbygd helsestasjon som ligger sentralt i Vågsbygd Samfunnshus. Her er også jordmor, fysioterapi for barn og familiesenter, administrasjon og psykiatriske sykepleiere lokalisert. Flekkerøy helsestasjon har åpent 2 dager i uka. I bygningen er det store ubrukte arealer som tidligere ble benyttet som legekontor og omsorgskontor.

Brukerundersøkelser har gitt tilbakemeldinger om at det er ønskelig at helsestasjonen har mer åpningstid og er mer tilgjengelig. Det vil vi få til også for beboerne på Flekkerøy ved å sentralisere det i Vågsbygd. Vi vil kunne tilby en økt tilgjengelighet for brukerne, flere tjenester på samme sted, økonomiske fordeler, bedret fagmiljø og bedre trivsel for ansatte ved helsestasjonene.

Forventede årlige besparelse er 0,4 mill kr, og effekten i år er beregnet til å bli 0,2 mill kr.

Husleie ved Vågsbygd Amfi hvor Vågsbygd helsetjeneste er stasjonert, er 0,7 mill kr høyere en budsjettet på årsbasis.

Kristiansand kommune er blitt pålagt å ta imot to ekstra turnusleger fra 15. august til 14. februar, som vil medføre uforutsette økte utgifter. Det er imidlertid heftet usikkerhet rundt de reelle utgiftene, og en vil komme tilbake til dette i 2. tertialrapport.

Når flytting av Flekkerøya helsestasjon gjennomføres, og dersom merutgift knyttet til husleie ved Vågsbygd Amfi dekkes av rådmannen, forventes det balanse for helsetjenestene samlet sett.

2.3 Sosialtjenester

Det er en reduksjon i antall sosialhjelpsmottakere fra 1. tertial 2010 til 1. tertial 2011. Sammenlignet med hele 2010 er det også reduksjon i mottakerantallet. Utbetalt sosialhjelp i 2011 har også vist en nedadgående tendens de 3 første månedene. Siden oppstarten av Kvalifiseringsprogrammet i januar 2010, har det vært en jevn vekst i deltakerantallet her, og ved utgangen av 1. tertial 2011 er det 158 personer knyttet til denne ordningen.

I forbindelse med opprettelsen av NAV i Kristiansand i mars 2011 kan det ha medført visse usikkerhetsmomenter i forhold til om alle tall/momentene har blitt med. Oppstartproblemer har også gitt visse restanseøkninger i saksbehandlingen som kan gi utslag på sosialhjelpsforbruket. Så langt vi har erfart pr. i dag vil det ikke gi noen dramatiske utslag for forbruket.

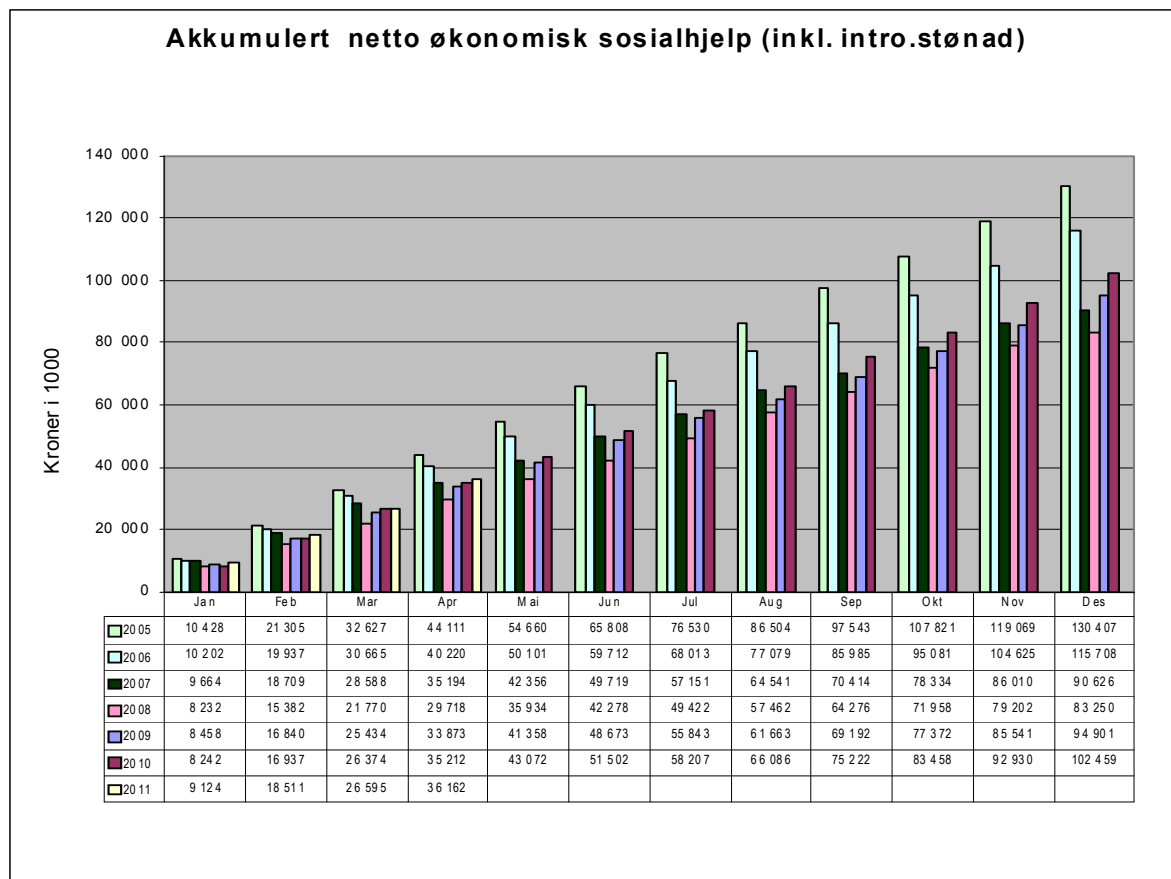
Det har vært stigende tall for gruppen ungdommer under 25 år siste året. Det settes nå fokus på å gjøre organisatoriske endringer for å møte denne problemstillingen og kunne klare å redusere antallet brukere under 25 år igjen. En av årsakene til økningen for aldersgruppen under 25 år er bosettingen av enslige mindreårige flyktninger.

Det har vært høyt fokus på prosjektet "arbeid for sosialhjelp", noe som har resultert i nedgang i sosialhjelpsutbetalingene.

Utvikling i brukerantall og utbetalt sosialhjelp er presentert nedenfor.

2.3.1 Akkumulert netto økonomisk sosialhjelp og introduksjonsordning

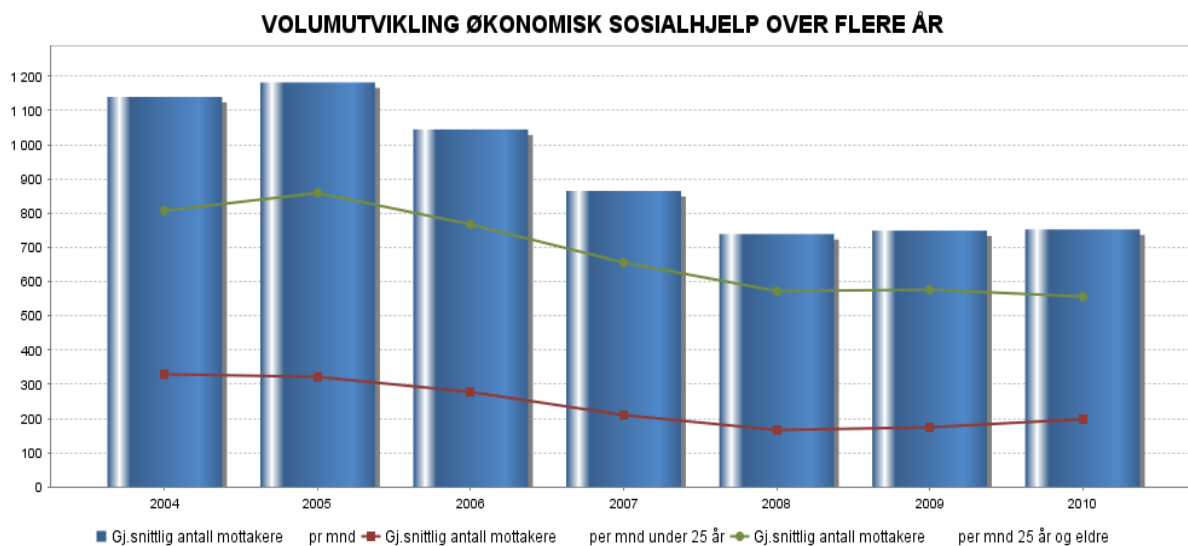
Grafen viser utviklingen av sosialhjelpsutbetalinger og introduksjonsstønad.

Netto utbetalt økonomisk sosialhjelp for de fire første månedene i 2011 ligger 0,95 mill kroner høyere i sum sammenlignet med tilsvarende periode i 2010. Dette tilsvarer en økning på 2,7%.

2.3.2 Antall sosialhjelpsmottakere

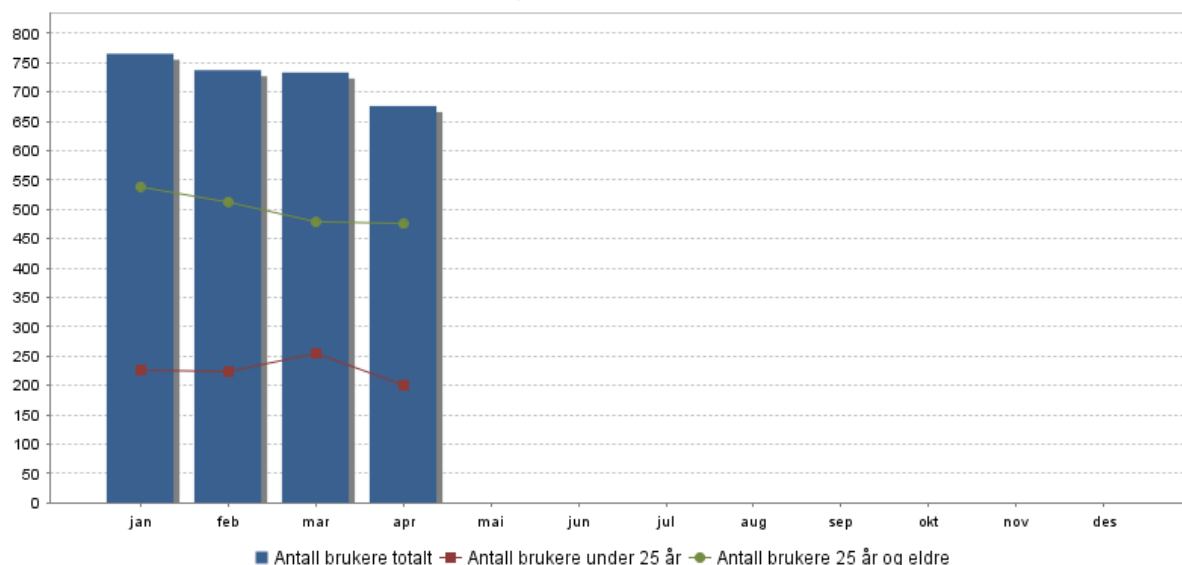
Grafene beskriver kun antallet sosialhjelpsmottakere, og omfatter ikke brukere som kun får ytelser i form av kvalifiserings-/introduksjonsordningen.

ANTALL BRUKERE AV ØKONOMISK SOSIALHJELP							
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Gj.snittlig antall mottakere pr mnd	1 140	1 182	1 045	865	739	749	752
Gj.snittlig antall mottakere per mnd under 25 år	331	322	278	210	168	173	198
Gj.snittlig antall mottakere per mnd 25 år og eldre	809	860	767	655	571	576	555

Grafen og tabellen ovenfor viser utviklingen i antallet sosialhjelpsmottakere de siste syv år. Volumet de siste årene ligger betydelig lavere enn i perioden 2004-2007. Fra 2008 har det vært et liten økning i mottakere, som i hovedsak hører til mottakergruppen under 25 år.

VOLUMUTVIKLING ØKONOMISK SOSIALHJELP I ÅR

ANTALL BRUKERE AV ØKONOMISK SOSIALHJELP MND FOR MND												
	jan	feb	mar	apr	mai	jun	jul	aug	sep	okt	nov	des
Antall brukere totalt	765	737	733	676								
Antall brukere under 25 år	226	224	255	201								
Antall brukere 25 år og eldre	539	513	478	475								

Gjennomsnittlig antall mottakere 1. tertial 2011 er 728. Dette er et lavere antall enn gjennomsnittstallene for hele 2010. Det samme gjelder når en sammenligner antallet i 1. tertial 2011 med 1. tertial 2010. Den prosentvise reduksjonen i det samlede antallet tilsvarer 7 % i denne perioden.

Når en sammenligner antallet sosialhjelpsmottakere under 25 år i 1. tertial 2011 med samme periode i fjor, er antallet økt med 37 mottakere. Dette utgjør 16% økning i denne gruppen. Det er altså reduksjonen i mottakere over 25 år som forklarer den samlede volumreduksjonen i perioden.

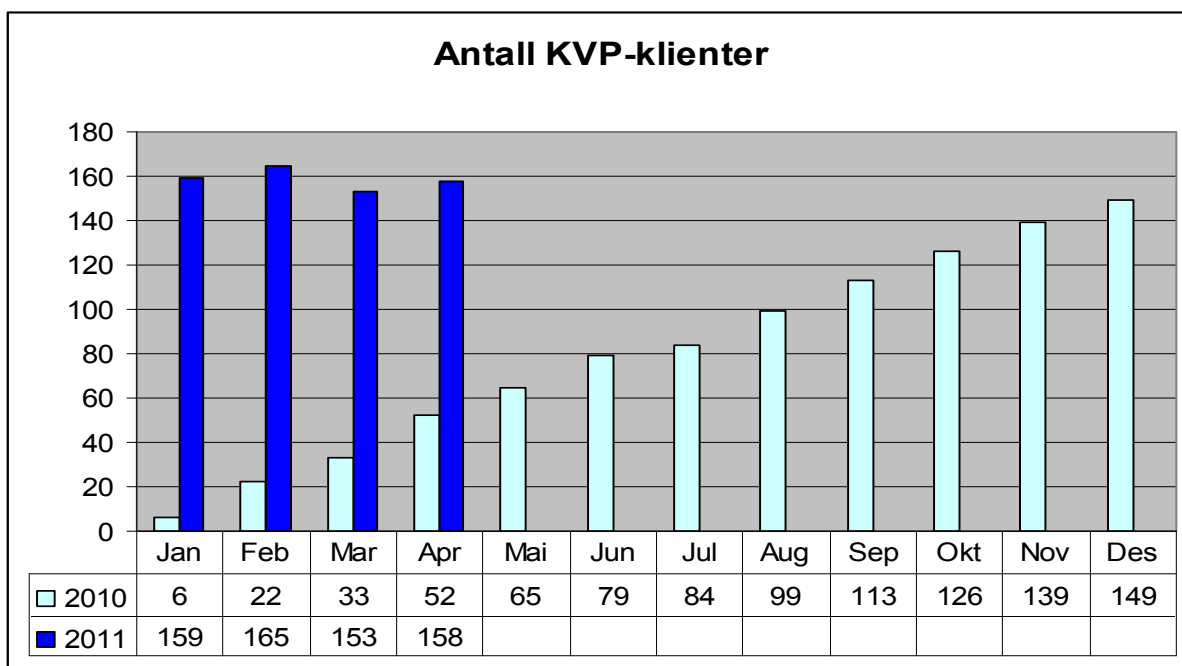
2.3.3 Kvalifiseringsprogram (KVP)

Formålet med KVP:

- Forsterke innsatsen overfor personer som i dag er avhengige av sosialhjelp over lengre tid eller står i fare for å bli det.
- Bidra til at flere av dem som i dag mottar økonomisk sosialhjelp kommer i arbeid gjennom tettere og mer forpliktende bistand over lengre tid og oppfølging fra arbeids- og velferdsforvaltningen

Måltallet for kvalifiseringsprogrammet for 2011 på 244 brukere forventer NAV Kristiansand å innfri.

Kristiansand kommune får fra 2011 ca 32 millioner i øremerkede midler til KVP, og det er strenge restriksjoner på hvordan midlene kan brukes.

Diagrammet viser antallet brukere innenfor kvalifiseringsprogrammet fra oppstart i januar 2010 og frem til i dag. I april 2011 er 28 av brukerne under 25 år, mens 130 brukere er 25 år eller eldre.

2.3.4 utfordringer

Kristiansand har 2 felt som gir store utfordringer videre framover. Det ene gjelder for ungdom under 25 år, og det andre gjelder problematikken med for mange innvandrere som ikke er i ordinær arbeidsaktivitet.

Disse 2 områdene vil det bli satt sterkt fokus på i det videre arbeidet.

2.3.5 Samlet prognose for sosialtjenestene

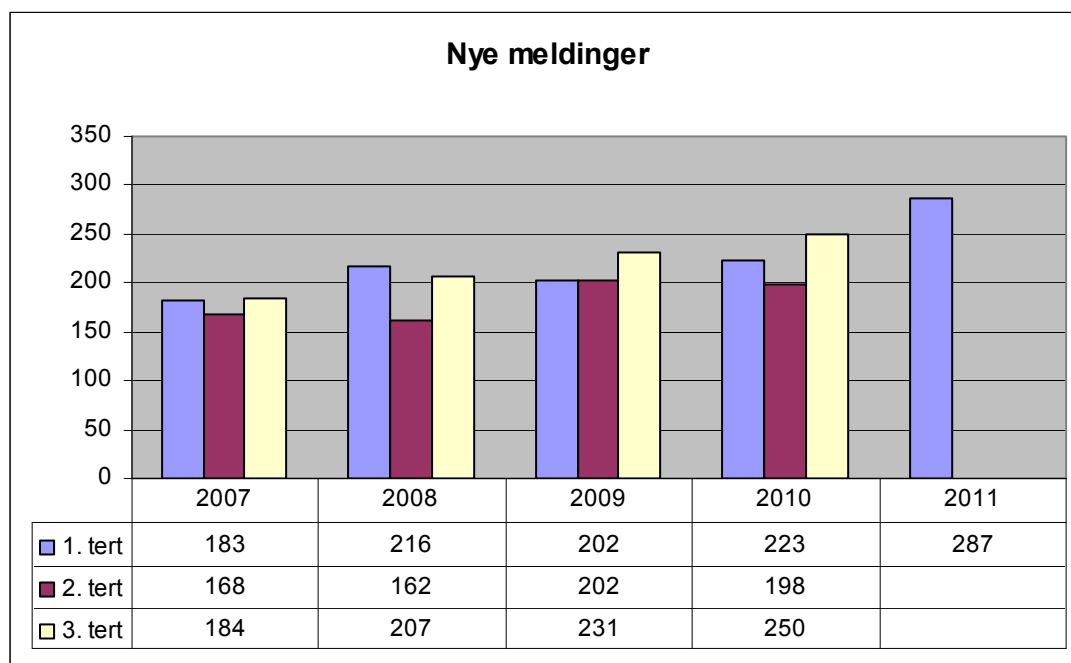
Det er ventet en mindreinntekt på integreringstilskudd i forhold til budsjett på 2,24 mill kr. Samtidig ser det ut til at det blir merinntekter knyttet til mottak av enslig mindreårige i forhold til budsjett. Det er sparekrav knyttet til sosialtjenesten i forbindelse med etableringen av NAV som kan bli vanskelig å innfri fullstendig i år. Eventuelle forsinkelser i effektivering av innsparinger må en komme tilbake til ved 2. tertialrapportering. Samlet sett forventes det balanse for sosialtjenestene ved årets slutt.

2.4 Barneverntjenesten

Barneverntjenesten har de siste årene hatt en sterk økning i antall barn og familier med hjelpetiltak. Det har også være en økning i omsorgsovertagelser. Samtidig har de kommunale egenandelen for kjøp av tjenester fra de statlige barnevernsinstitusjonen økt kraftig. Utviklingen medfører merutgifter, både i forhold til hjelpetiltak, fosterhjem- og institusjonsplasseringer.

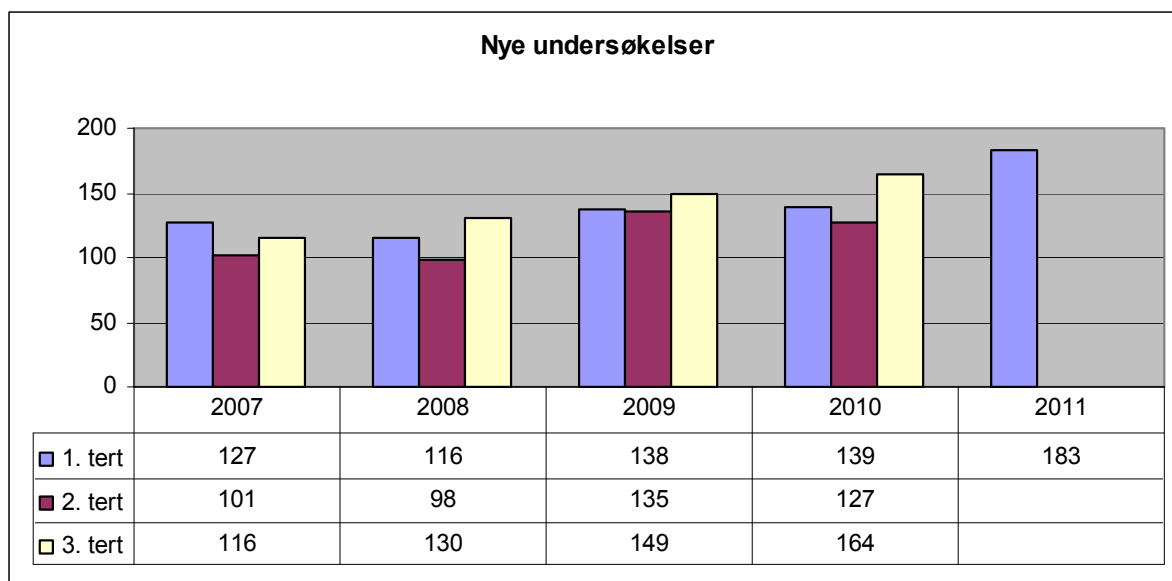
2.4.1 Aktivitetstall for barneverntjenesten

Meldinger og undersøkelser:

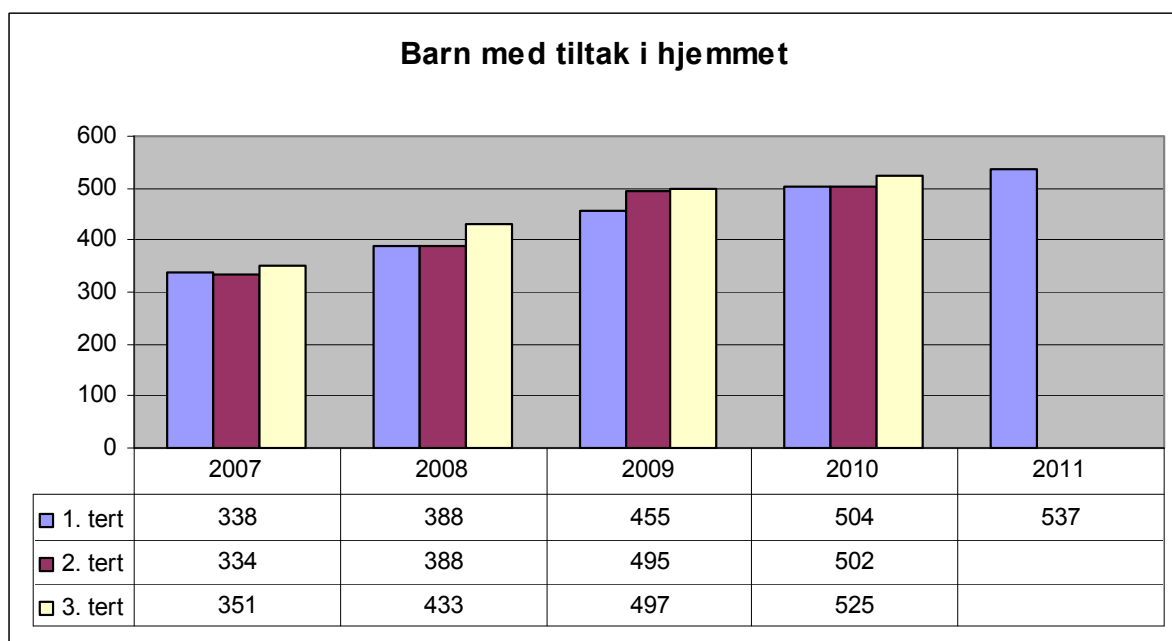
Det har vært en stor økning i meldinger til barneverntjenesten de siste årene. Økningen fortsatte 1.tertial 2011. Alle meldinger vurderes i løpet av en uke. Det gjøres en omfattende kartlegging av situasjonen i løpet av uka, og flere saker blir henvist til andre instanser. Det har vært stilt spørsmål om det er for mange meldinger og undersøkelser som blir henlagt. Dette har blitt vurdert i forvaltningsrevisjonsrapporten "Fra bekymring til tiltak i barneverntjenesten".

Tabellen under viser hvor mange saker som går videre til undersøkelse. Det var i 2009 og 2010 en sterk økning av saker som ble undersøkt. Økningen fortsetter i 2011. Barneverntjenesten har fortsatt stort fokus på å sikre at undersøkelsene blir gjennomført innen fristen på 3 måneder.

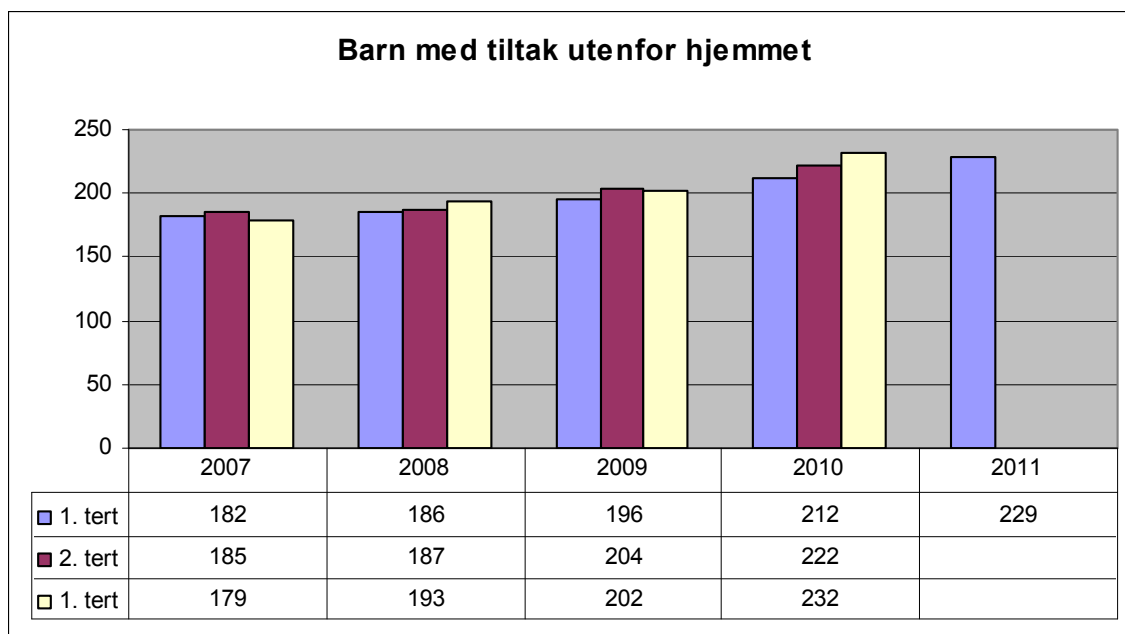

Tiltak:

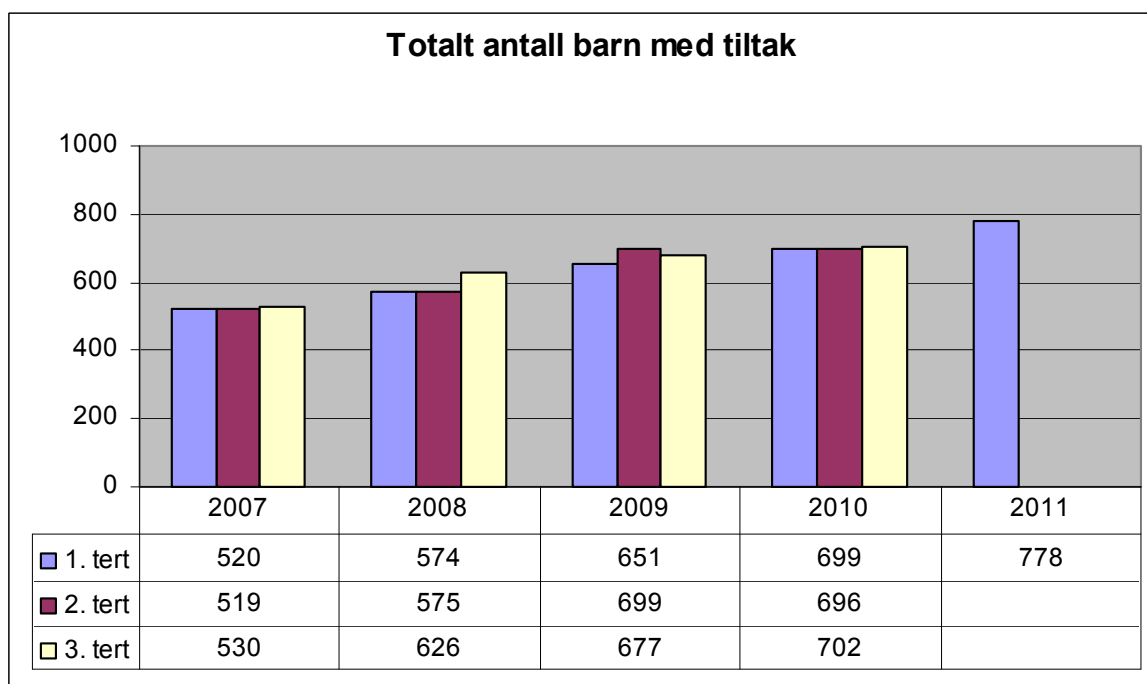
Også når det gjelder hjelpetiltak har det vært en betydelig økning. 1.tertil fikk 537 barn og unge ulike hjelpetiltak. Det er en stor utfordring å gjennomføre vedtatte tiltak med de ressursene barneverntjenesten har til rådighet.

Barnverntjenesten avdekker fortsatt flere saker hvor hjelpetiltak ikke er tilstrekkelige, og hvor omsorgsovertagelse vurderes.

Denne tabellen viser at det totale antallet barn og unge som får bistand fra barneverntjenesten har økt de siste årene.

2.4.2 Økonomisk situasjon i barneverntjenesten

Barneverntjenesten har de siste årene hatt et merforbruk pga økning i utgifter knyttet til fosterhjem og institusjon. Det har vært jobbet aktivt i ledergruppa i barneverntjenesten for å sikre budsjettkontroll, men økte utgifter som skyldes flere barn som er plassert utenfor hjemmet er det ikke mulig å forhindre.

Den største utfordringen knyttet til budsjettbalanse er knyttet til utgifter til fosterhjem. Selv om kommunens egenandel knyttet til fosterhjem ikke har økt så mye, har kommunens samlede utgifter til fosterhjem økt betydelig. Dette skyldes i hovedsak at det er svært vanskelig å rekruttere fosterhjem uten at det gis godtgjørelse utover KS sin minstesatsen på kr. 6135,- pr mnd. Det statlige barnevernet har gjennom noen år drevet statlige familiehjem, og gitt en betydelig høyere godtgjøring knyttet til dette. Dette har presset opp prisene for de kommunale fosterhjemmene.

Barneverntjenesten søker nå aktivt etter alternative tiltak knyttet til ungdom for å forhindre plassering i institusjon. Bakgrunnen for dette er både økonomisk og faglig motivert.

Utgifter til hjelpetiltak ble redusert i 2010, tross økning i antall barn med tiltak. Barneverntjenesten har satt inn ulike tiltak for å redusere utgifter knyttet til barnehage og avlastning. Dette for å redusere den kraftige utgiftsveksten. Dette innebærer bl.a. at flere blir henvist til å søke økonomisk bistand til barnehage fra NAV. Videre er det blitt redusert i støtte til avlastning og besøkshjem.

Aktivitetsveksten er betydelig også i 2011, og det bidrar til en presset ressursituasjon i tjenesten. Det er foreløpig noe tidlig å anslå en sikker prognose. Volumutviklingen de neste månedene vil ha mye å si. Foreløpig velger en å ikke melde avvik på denne tjenesten, men vil følge utviklingen nøye. Den statlige styrkingen av tjenesten på 2,8 mill kr som har resultert i 4,5 flere årsverk, påregnes å ha effekt fremover.

2.5 Omsorgstjenester

Hovedutfordringene innenfor omsorgstjenestene er knyttet til negative aktivitetsavvik for hjemmetjenestene. Dette er avvik hos bestiller. Det er særlig for hjemmesykepleie at avviket mellom tjenestevolum og vedtatte rammer er en utfordring. Også innenfor tjenestene brukerstyrt personlig assistent (BPA), psykiatri, dagsenter for utviklingshemmede samt støttekontakt er det merforbruk i forhold til budsjett.

Totalt underskudd for omsorgstjenesten er beregnet til 13 mill kroner ved årets slutt.

Beløp	Forklaring
- 6 000 000	Samlet aktivitetsavvik for hjemmesykepleie og hjemmehjelp (EBT)
- 1 000 000	Effektivitetsavvik hjemmetjenesten, innbyte av leasingbiler (utfører)
- 2 000 000	Brukerstyrt personlig assistent (BPA)
- 2 000 000	Psykiatritjenester
- 1 000 000	Dagsenter for utviklingshemmede, transport og aktivitet
- 1 000 000	Høyere volum på støttekontakttjenesten enn forutsatt i rammen
- 13 000 000	Totalt underskudd

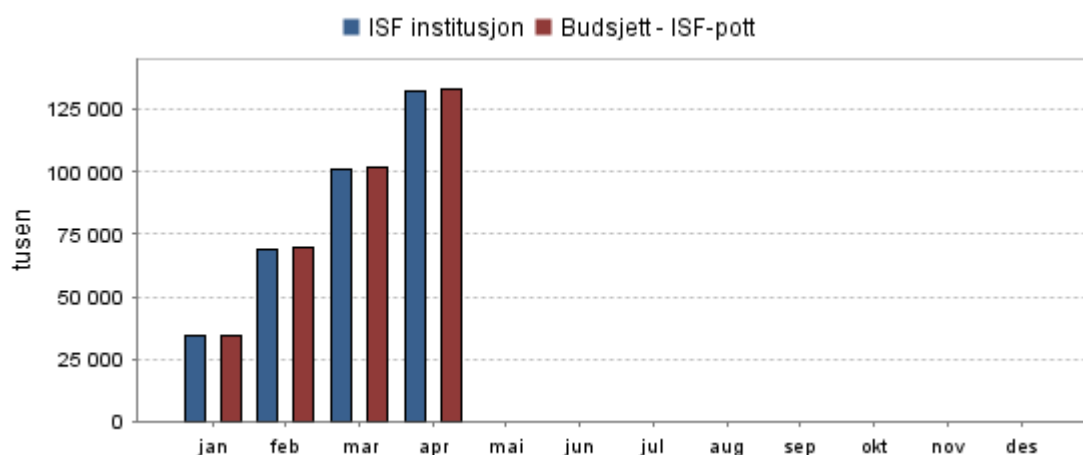
Avvikene beskrives nærmere i kapitlene som følger.

2.5.1 Institusjonstjenesten

AKTIVITETSAVVIK

EBT (bestiller) forventer balanse for institusjonstjenesten.

Aktivitetsavvik institusjonstjenesten

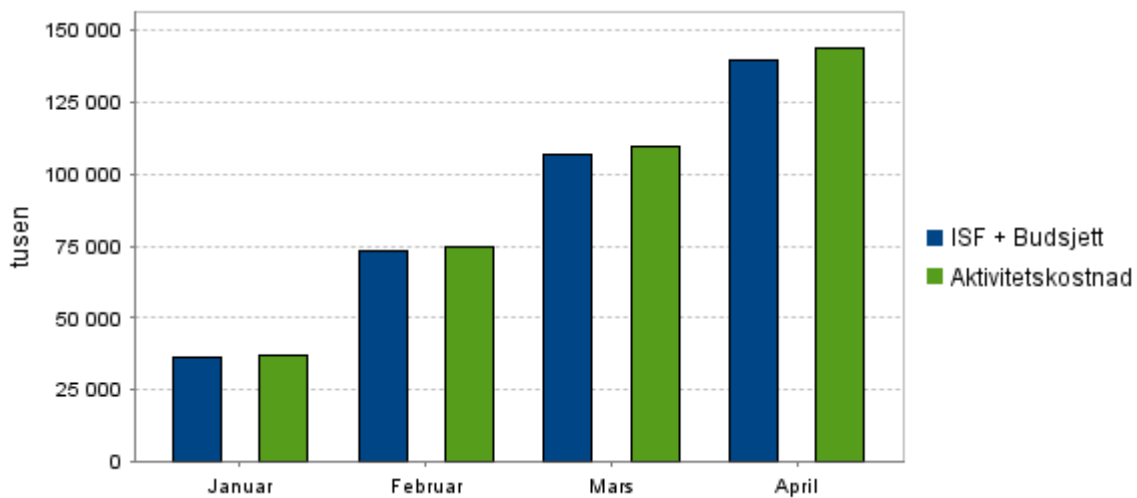

Tall i tusen kroner

Budsjett - ISF-pott viser vedtatt budsjettramme som EBT disponerer. ISF er utbetaling til enheter i henhold til vedtaksvolum.

EFFEKTIVITETSAVVIK

Effektivitetsavvik institusjonstjenesten

Tall i tusen kroner

Effektivitetsavviket gir uttrykk for avviket mellom den innsatsstyrte finansieringen (samt enkelte budsjettmidler) utførerenhetene mottar og de regnskapsmessige utgiftene. Her er det per 1. tertial 2011 et negativt avvik på rundt 3 mill kroner. Alle enheter med negative avvik har utarbeidet konkrete tiltaksplaner for å redusere kostnader. I all hovedsak er dette tiltak knyttet til å redusere vikarinneleie, mindre bruk av ekstrahjelp og overtid, samt vurderinger knyttet til mer rasjonelle turnuser, utvidet samarbeid på tvers av avdelinger og arbeid for å senke fraværet ytterligere. Enkelte deler av kostnadskrevende drift på natt og spesialavdelinger vil bli vurdert for mulig kompensasjon. På bakgrunn av disse tiltakene forventes det balanse på utførersiden.

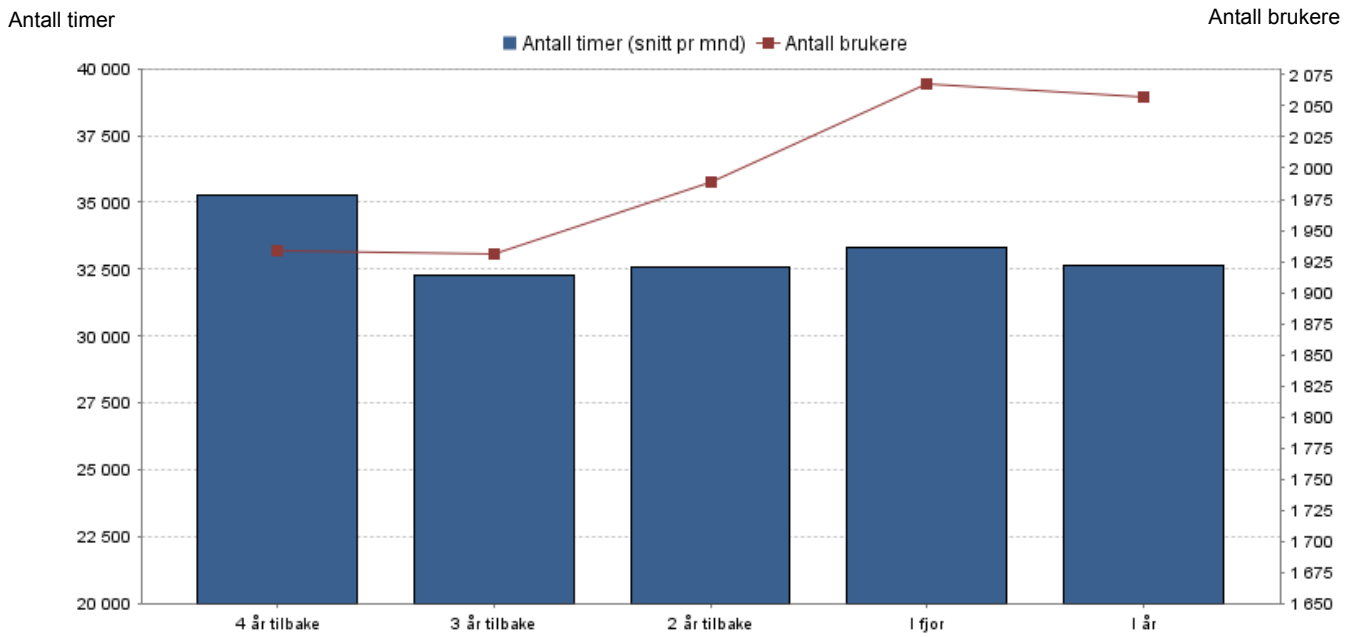
2.5.2 Hjemmetjenestene

AKTIVITETSAVVIK

Ressurssituasjonen knyttet til hjemmetjenestene, og da særlig hjemmesykepleie har vært presset i lengre tid. Aktiviteten er for høy i forhold til budsjettene tjenestene disponerer. Sektoren har de siste årene omprioritert midler fra sosialtjenestene for å minimere budsjettavvikene i disse tjenestene. Dette har stort sett vært ettårige løsninger.

Det er kontinuerlig fokus på å holde tjenestenivået så lavt som mulig for å nå målet om budsjettbalanse for tjenesten. Og dette har resultert i at timetallet holder seg relativt stabilt. Både gjennomsnittlig timetallet og brukerantall er noe redusert første tertial sammenlignet med snittnivået for hele 2010.

Gjennomsnittlig antall brukere og timer hjemmesykepleie 2007 – 2011

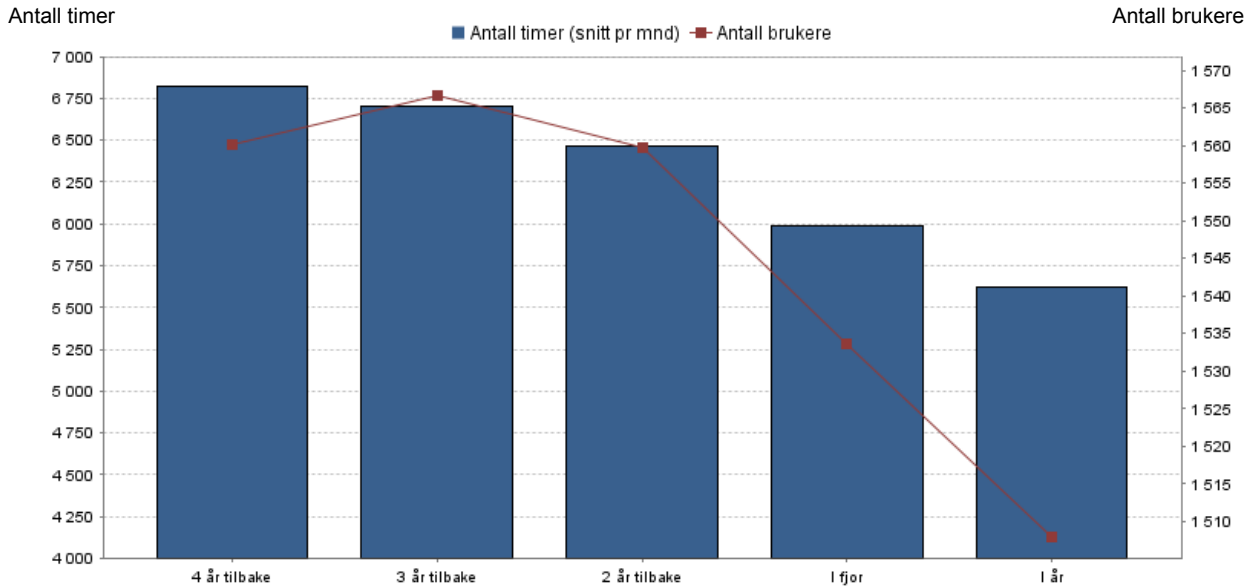

Volumutvikling hjemmesykepleie flere år					
	4 år tilbake	3 år tilbake	2 år tilbake	I fjor	I år
Antall timer (snitt pr mnd)	35 297	32 282	32 580	33 317	32 650
Antall brukere	1 934	1 932	1 989	2 067	2 058

Siden volumet fortsatt ligger for høyt i forhold til det budsjettammen forutsetter, har EBT et prognostisert negativt avvik for denne tjenesten på 6,5 mill kr.

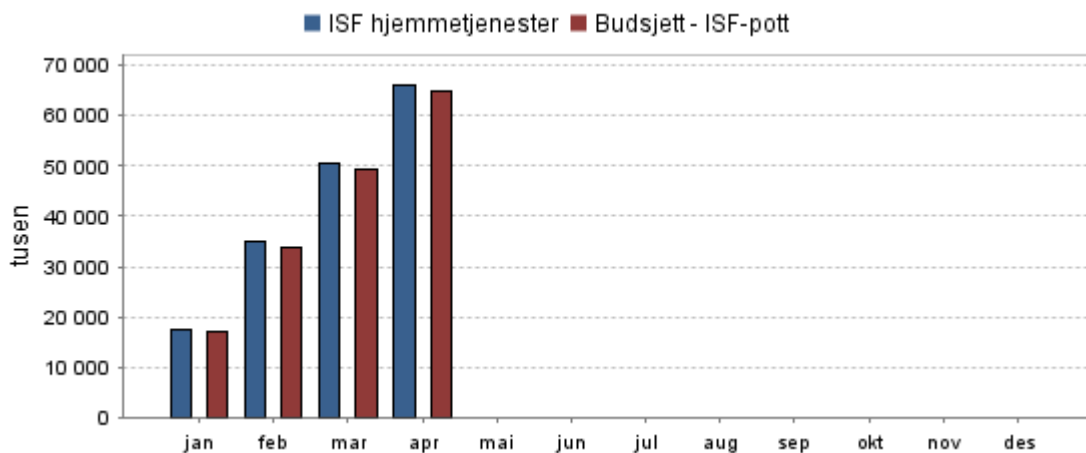
For hjemmehjelpstjenesten er volumet redusert den siste tiden. Volumtallene inkluderer også brukere som har privat leverandør med vedtak fra kommunen.

Gjennomsnittlig antall brukere og timer hjemmehjelp 2007-2011

Som følge av at volumet foreløpig er lavere enn i fjor, er det forventet et overskudd på nærmere 0,5 mill kroner for denne tjenesten.

Aktivitetsavvik hjemmetjenesten

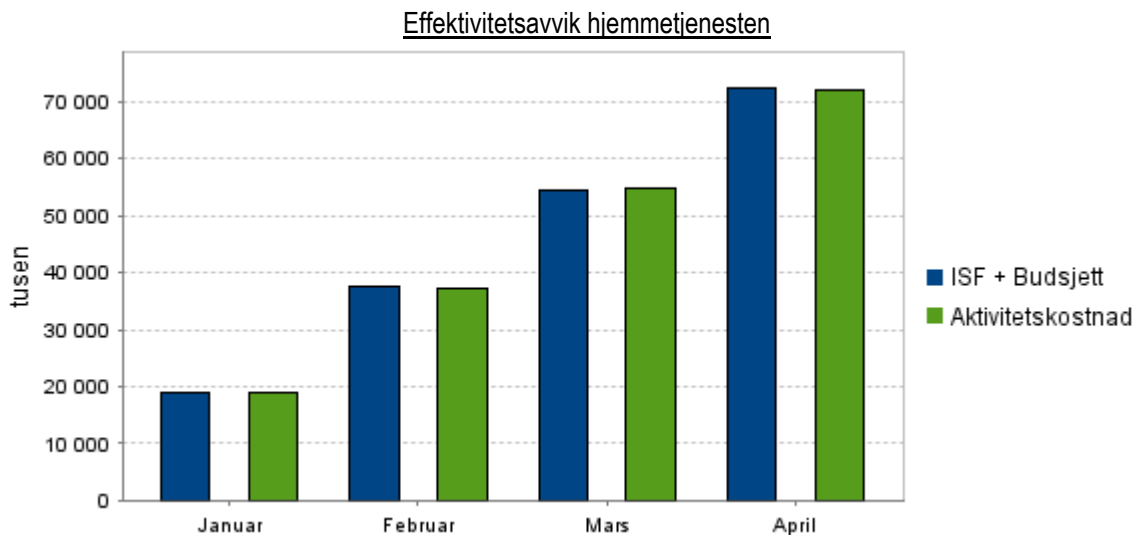

Tall i tusen kroner

For hjemmesykepleie- og hjemmehjelpstjenesten forventes det et negativt aktivitetsavvik på -6,0 mill kroner ved årets slutt samlet sett. Grafen ovenfor viser den innsatsstyrte finansieringen til utførerenhetene (ISF) opp mot budsjetttrammen.

EFFEKTIVITETSAVVIK

På utførersiden er det så langt i år balanse mellom de regnskapsmessige utgiftene og tilgjengelige ressurser i form av innsatsstyrt finansiering. I løpet av høsten skal imidlertid halve leasingbilparken byttes inn. Dette vil medføre ekstra utgifter hovedsakelig knyttet til hjemmesykepleietjenesten på utførerleddet. Beregnet merutgift er 1 mill kroner. På bakgrunn av dette forventes det et effektivitetsavvik på -1 mill kroner for hjemmetjenestene.

2.5.3 Brukerstyrt personlig assistent

Rammeutvidelsene innenfor denne tjenesten i 2009 på 3 mill kroner var av midlertidig karakter, og ble ikke videreført. Det har vist seg vanskelig å tilpasse nivået på tjenesten til rammen, og det er forventet et avvik på - 2 mill kroner for denne tjenesten i 2011. Utvikling i brukerantall for denne tjenesten er illustrert nedenfor.

År	Antall avsluttede tjenester	Antall nye brukere	Totalt antall brukere
2002	4		17
2003	2	11	26
2004	2	1	25
2005	1	4	28
2006	3	6	31
2007	3	5	33
2008	1	5	37
2009	2	3	38
2010	2	6	42
2011	2	1	41

2.5.4 Omsorgslønn

Volumutviklingen for denne tjenesten er presentert i tabellen nedenfor. Brukerantallet er relativt stabilt. Det viser seg imidlertid at tjenesteomfanget per bruker er økende i denne tjenesten, noe som gjør at utgiftene øker.

	Antall mottakere
Jan 2006	69
Jan 2007	89
Jan 2008	100
Jan 2009	109
Jan 2010	111
Jan 2011	108

Praksisendringen knyttet til vedtak om pleiepenger fra NAV innvirker på denne kommunale tjenesten. Det blir nå igangsatt et arbeid for å se på omfanget og konsekvensene av dette. En nærmere beskrivelse av tjenesteprofil og utgiftsutvikling må en komme tilbake til i 2. tertialrapport. Foreløpig meldes det balanse for tjenesten.

2.5.5 Psykiatritjenester

Det gjøres tilpasninger i bemanning i enkelte psykiatriboliger for å nå balanse på utføresiden.

EBT-Boligtjenesten forventer et avvik på -2 mill kroner for disse tjenestene. Dette er som tidligere år knyttet til ekstra krevende enkelttiltak i psykiatriboliger eller i samarbeid med spesialisthelsetjenesten. Enkelttiltakene er av varig karakter, og det er ikke funnet alternative løsninger som kan redusert ressursbehovet.

2.5.6 Tjenester for utviklingshemmede

Tjenesten omfatter boligjeneste, dagsenter, institusjonstjeneste, avlastning og støttekontakt.

På bestillersiden forventes det balanse for boligjenesten. Innenfor dagsentertjenesten er det imidlertid ventet et negativt aktivitetsavvik ved årets slutt som følge av at antall brukere ved dagsentraene øker med 8 fra høsten. Frakt til dagsentraene er det også forventet en merutgift knyttet til, da taxiutgiftene har økt mer enn forventet ved inngåelse av ny avtale. Samlet sett er det forventet et avvik på -1 mill kr.

Det er noe usikkerhet knyttet til effektivitetsavvik ved utførerenhetene for disse tjenestene. Driftsoppstarten ved Hestehovstien bolig samt tilpasninger av enkelttjenester som krever stor ressursinnsats bidrar til dette. En rekke tiltak av strukturell og bemanningsmessig karakter vurderes og er allerede igangsatt i disse enhetene. Samtidig viser rapporteringen av ressurskrevende tjenester for 2010 som utløser refusjon fra staten, at sektoren kan vente en merinntekt i forhold til budsjett på 2 mill kroner. Disse midlene vil bli tilført utførerenhetene.

Foreløpig forutsettes det balanse ved utførerenhetene. En mer utfyllende prognose vil fremkomme i sektorens 2. tertial rapport.

Da støttekontakttjenesten ble omorganisert, ble det lagt inn effektiviseringskrav. Så langt har det ikke lyktes å innfri dette innsparringskravet, og det er forventet et avvik på -1 mill kroner knyttet til denne tjenesten. Effekten rundt omorganiseringen og selve organiseringen av tjenestetilbudet vil bli fulgt opp for å minimere avviket.

2.6 Kompensasjoner/trekk i budsjettrammen for helse og sosial

Rådmannens kompensasjoner og trekk i sektorens rammer presenteres i dette avsnittet. Mindreinntekten knyttet til integreringstilskudd vil trekkes av rammen til helse- og sosial.

Beløp	Forklaring
- 2 241 000	Rammereduksjon: Mindreinntekt integreringstilskudd

2.7 Forslag til tiltak som bringer tjenestene i budsjettbalanse

Det er gjennom flere år gjennomført en rekke innsparingstiltak som summerer seg opp til 80-90 mill kr. Samtidig er de midler som er tilført for å løse nye og krevende oppgaver ikke tilstrekkelig. Bare knyttet til den demografiske utviklingen har det vært en betydelig underkompensasjon.

Konsekvensen av dette er at det ikke kan gjennomføres tiltak uten at dette får til dels betydelig virkninger for det tilbudet som gis. På kort sikt kan det gjennomføres tiltak som rammer det forebyggende arbeidet eller ikke lovpålagte oppgaver som eldresenterdrift dagsentra for utviklingshemmede m.v. Slike tiltak vil imidlertid på lang sikt føre til flere brukere og mer press på tjenestene.

Helse- og sosialdirektørens oppfatning er at de tjenester som ikke har en strikt lovhjemmel eller øremerkede tildelinger hele tiden blir en salderingspost i budsjettet.

Helse- og sosialdirektøren vil ikke anbefale kutt innen barneverntjenesten eller sosialtjenesten. Barneverntjenesten opplever en sterk økning i saker, mens sosialtjenesten og nå NAV over år har gjennomført tiltak som har ført til økonomisk mindretgifter i størrelsesorden 40- 50 mill kr. Etableringen av NAV er utfordrende, og her trenger en tid for å få harmonisert organisasjonen.

Det er derfor helsetjenestene og omsorgstjenestene som i hovedsak må gjennomføre tiltakene. Det er imidlertid verdt å nevne at disse tjenestene i utgangspunktet ikke har en ressursbruk som indikerer at det er områder som utmerker seg som lite effektive og dermed har potensial til innsparing. Tvert i mot så har spesielt omsorgstjenesten over år vært en tjeneste som drives svært effektivt og som opplever et sterkt press.

Det er utarbeidet en rekke forslag på mulige tiltak for å komme i budsjettbalanse i sektoren. Dette gjelder både rene driftstilpasninger, vurderingen av tjenestenivå, utvikle tjenestetilbud samt andre strukturelle endringer som innebærer utgiftsreduksjoner. Nedenfor presenteres tiltakene som en ønsker å vurdere videre:

1. **Det vurderes å legge ned omsorgsboligene i Gimleveien.** Ved gjenåpningen av omsorgsboligene ved Grimtunet ble det lagt inn en netto økning i omsorgsboliger på 24 plasser. En omsorgsboligetablering innebærer en bemanning av fast personell tilsvarende 3 mill kr. En nedleggelse av omsorgsboligene i Gimleveien nå i forbindelse med åpningen av omsorgsboligene ved Grimtunet vurderes som faglig forsvarlig. Samtidig bør det vurderes om noen av serviceleilighetene ved Strømmetunet - hvor det i dag er 6 omsorgsboliger - bør omgjøres til omsorgsbolig. Årlig besparelse ved dette tiltaket kan være rundt 2 mill kr - avhengig av hvordan utviklingen gjennomføres. Siden prosessene rundt åpningen av nye omsorgsboliger allerede er startet, vil det være usikkerhet knyttet til besparelsen i 2011. Det kan anslagsvis gi besparelser på 0,5 – 1

mill kr i år. Det bør også vurderes om disse boligene kan benyttes til andre formål i sektoren som kan medføre en mer kostnadseffektiv drift.

2. **Det legges opp til å flytte helsestasjonen på Flekkerøya** til Vågsbygd samfunnshus der den øvrige helsestasjonstjenesten i Vågsbygd er lokalisert. Dette vil gi besparelser i form av blant annet reduserte husleiekostnader/strøm på 0,4 mill kr med helårsvirkning. Effekten i 2011 vil være 0,2 mill kr.
3. **Avvikling av Klient- og barnevernsutvalget** gir besparelser på 0,1 mill kr i 2011. Dette er en konsekvens av sak om politisk organisering vedtatt i bystyret 11.05.2011
4. **Administrativ stilling i helse- og sosialdirektørens stab holdes vakant ut 2011.** Tiltaket kan ikke videreføres i 2012. Besparelsen i 2011 vil være 0,8 mill kr.
5. Enhetene iverksetter en rekke driftsmessige tiltak for å redusere kostnadsnivået. Dette innebærer i hovedsak reduksjon i vikarbruk og ekstrainnleie, mer effektive turnuser og vurderinger av grunnbemanning generelt.
6. **Det vurderes ulike typer kapasitetsreduksjon innenfor omsorgs/institusjonstjenesten**, både i form av døgnplasser og dagsenterplasser. I hvor stor grad dette er mulig, må vurderes opp mot nye oppgaver kommunen overføres i forbindelse med samhandlingsreformen, samt en samlet vurdering av kapasitet. Dette gir tidligst økonomiske effekter i 2012.
7. **Bilhold og transport.** En systematisk gjennomgang av transport og utgifter til bilhold er startet opp, med mål om å finne rimeligere løsninger her. Det kan ikke ventes økonomisk effekt av dette i 2011.
8. Innenfor tjenesten til utviklingshemmede vurderes boligtilbudet og plassering av beboere kontinuerlig for å ha en så kostnadseffektiv drift som mulig.
9. Avdelingslederstrukturen innenfor enkelte enheter vurderes.
10. En generell gjennomgang av organiseringen av omsorgstjenestene i sektoren i forhold til økonomiske hensiktsmessighet og fremtidige, nye oppgaver er igangsatt.
11. Bruken av avlastningsopphold opp mot korttidsopphold, som er gjenstand for egenbetaling, vurderes.

Rehabiliteringsreiser til Igalo i 2011 er vurdert avlyst. Siden 2002 har totalt ca 700 brukere og ansatte deltatt på reisene. Disse har vært av 4 ukers varighet. Både brukere og evalueringsrapport fra Agderforskning viser at dette er et regningsvarende tiltak. Arbeidet med utvelgelse er igangsatt og reisen er planlagt i september /oktober. En avlysning så sent opp til reisetidspunktet vil skape store utfordringer for instituttet i Igalo. Planlegging av årets reise er kommet så langt at avlysning ikke lar seg gjennomføre i år.

Forventet effekt av effektiviseringstiltak i 2011 er fremstilt i tabellen nedenfor:

Effekt 2011	Effektiviseringstiltak med effekt i 2011
1 000 000	Avvikle Gimle omsorgsbolig
200 000	Flytte helsestasjonen på Flekkerøya til Vågsbygd samf.hus
800 000	Vakant adm.stilling i helse- og sosialdirektørens stab
100 000	Avvikling av Klient- og barnevernsutvalget
2 100 000	SUM

I tillegg kommer effekten av driftstilpasningene beskrevet i punkt 5. Disse tiltakene er allerede innarbeidet i de prognostiserte effektivitetsavvikene beskrevet i saken.

2.8 Samlet prognose for sektoren

Det er først og fremst utfordringer knyttet til aktivitetsavvik for hjemmetjenestene ved 1. tertial. Tjenestevolumet er høyere enn forutsatt i rammene særlig for tjenestene hjemmesykepleie, brukerstyrt personlig assistent (BPA), dagsenter- og støttekontakttjenesten. Økte driftsutgifter knyttet til transport av brukere, innebytte av leasingbiler, strøm, husleie og andre byggutgifter bidrar også til overforbruket i forhold til budsjett.

Direktøren foreslår flere konkrete tiltak for å minimere budsjettavviket ved årets slutt. Effektivisering av tiltak tar tid, og derfor er innspareningseffekten i 2011 noe begrenset.

Sektorens årsresultat anslås til -13,4 mill kroner etter tiltak.

Prognose netto driftsresultat til HS sektoren pr. 31.12.11:	
Forklaring	Beløp i 1000 kr
Samlet prognose omsorgstjenester	-13 000
Samlet prognose barnevernstjenester	0
Samlet prognose sosialtjenester	0
Samlet prognose helsetjenester	0
Administrasjon - Bygg	- 2 500
Effektiviseringstiltak	2 100
Prognostisert overskridelse for HS- sektoren før bruk av disposisjonsfond	-13 400

2.9 Disposisjonsfond

Saldo på disposisjonsfond ved inngangen av året 2011:

		Saldo pr. 01.01.2011
Positive fond		23 497 000
Negative fond		-58 024 000
Saldo disp. fond pr. 01.01.2011		-34 527 000

Etter årsavslutning er deler av de positive fond benyttet for å saldere negative fond. Dette beløper seg til 9,75 mill kr. I tillegg er enkelte positive fond benyttet i 2011. Dette utgjør 6,85 mill kr. Kommunen ble i 2010 tilført friske midler fra staten – den såkalte eldremilliarden – som rådmannen vil foreslå benyttes til saldering av negative fond i helse- og sosialsektoren. Dette utgjør 16 mill kr. Med forventet budsjettoverskridelse på 13,4 mill kr ved årets slutt, blir prognostisert saldo på disposisjonsfond ved året slutt -38,9 mill kr.

Prognostisert saldo disp. fond pr 31.12.2011	Positive fond	Negative fond	Samlet saldo
Saldo 01.01.2011	23 497 000	-58 024 000	
Saldering av negative fond	- 9 754 000	9 754 000	
Bruk av positive fond	- 6 850 000		
Saldering – friske midler fra staten		16 000 000	
Forventet årsresultat		- 13 400 000	
Saldo 31.12.2011	6 893 000	-45 670 000	-38 777 000

Det er svært krevende for sektoren å håndterer de negative disposisjonsfondene med enheter med stor grad av døgnkontinuerlig drift. For å kunne dekke inn negative fond, må derfor aktivitet reduseres, tjenester avvikles eller nye, planlagte økninger utsettes. Helse- og sosialdirektøren foreslår at den planlagte økningen av nye sykehjemsplasser og omsorgsboliger fra 2013 ikke settes i verk, men at rammeøkningen knyttet til dette benyttes til saldering av negative fond. Dette vil innebære at økning av sykehjemsplasser og omsorgsboliger først skjer fra 2016. Dette vil i praksis bety at omsorgstilbudet reduseres, og er på ingen måte en ønsket situasjon på et område hvor presset på tjenestene er stort, og hvor vi på sikt vil få de største utfordringene på grunn av befolkningsutvikling. Når det gjelder virkningene av overføringene av nye oppgaver gjennom samhandlingsreformen, vil en komme tilbake til dette senere.

2.10 Budsjettreguleringer

Helse- og sosialstyret

- De omtalte budsjettreguleringer knyttet til merinntekter og omprioriteringer av midler.
- Budsjettreguleringer av disposisjonsfond for den enkelte resultatenheter som følge av årskontraktssamtaler.

Bystyret

Avslutte investeringsprosjekt:

- 4300051 Bil til eldretjenesten – Innkjøp av bil vedtatt 2. tertial 2010. Beløp 760 000 kr som finansieres med midler fra disposisjonsfond.

2.11 Investeringer

For investeringer er fremdrift og eventuelle overskridelser/besparelser kommentert. I kolonnen for budsjett og regnskap er det oppgitt akkumulerte tall per 1. tertial 2011.

Pågående prosjekter

Prosjekt	Saldo pr. 1.tertial 2011		
	Regnskap	Budsjett m/ endringer	Avvik (B-R)
1300530 NAV-stat/kommune	203 123	-	(203 123)
1300555 Treningsutstyr til barn	-	50 000	50 000
1300556 Brennovn -psykisk helse	8 530	15 000	6 470
1300557 Utredning av datarom på dagsenter psykiatri	1 480	59 000	57 520
1300559 EKG-apparat til Flyktingtj.	-	35 000	35 000
1300560 Samfunnsmed - Pc til flyktinghelsetjenesten	-	45 000	45 000
1300561 Helse S-L utebod	-	50 000	50 000
1300562 Inventar til bofellesskap	57 743	90 000	32 257
1300563 Solsavkjerming helse R	16 900	30 000	13 100
1300564 Støyavskjerming på alarmsentral, legevakt	-	36 000	36 000
1300565 UH- Vågsbygd -oppusing	-	50 000	50 000
1300567 Oppussingspenger UH enheter	161 605	550 000	388 395
1300568 Inventar til sone kontor	-	150 000	150 000
1300569 Strømme felles stua inventar	129 711	170 000	40 289
4300002 IT- utgifter hs-sektor	4 730 556	9 225 756	4 495 200
4300004 Kjøkkenservice	4 216 682	4 450 013	233 331
4300005 Inventar/utstyr sykehjem	6 953 451	7 951 232	997 781
4300012 Trygghetsalarmer	3 851 321	4 549 999	698 678
4300020 Opprustning aktivitetssenter	66 985	200 000	133 015
4300022 Oppussing dagsenter Industrien	160 898	500 000	339 102
4300024 Oppussing dagsenter Huset	156 684	137 250	(19 434)
4300026 Inventar Kløvertun	4 276 987	4 500 000	223 013
4300028 Carport, sonekontorer	787 366	1 650 000	862 634
4300029 Flytteutgifter/ombygging	2 060 799	2 300 000	239 201
4300033 Gyldengården HS senter	778 360	-	(778 360)
4300037 Venterom helsest. RT	-	12 000	12 000
4300038 Hjelpemidler - kort tid	417 040	250 000	(167 040)
4300039 Inventar omsorgsboliger Prestheia	393 294	400 000	6 706

4300040 Inventar omsorgsboliger Grim	-	300 000	300 000
4300041 Etablering av Valhalla	297 093	400 000	102 907
4300042 Radiosentralen v/Legevakt	240 213	500 000	259 787
4300045 Inventar Storebølgen	139 488	-	(139 488)
4300046 Inventar Ringåsen bolig	476 661	400 000	(76 661)
4300049 Beredskap	1 532	230 000	228 468
7397000 Etableringslån 1	495 747 899	545 000 000	49 252 101
9345030 Kvaless Minne, nytt beboerrom	-	422 414	422 414
9347010 St.Joseph-ombygging 20	185 174	249 636	64 462
9476030 Bispegtra 44, ombygging	553 153	1 000 000	446 847
9908201 Meierigården	6 157 381	5 000 000	(1 157 381)
9998000 Inst.sektor3-ekstraord	3 291 690	7 715 309	4 423 619
Totalt	536 519 799	598 673 609	62 153 810

4300002 IT- utgifter hs-sektor

Skal brukes til Mobilprofil og satsing på å ta i bruk ny teknologi i omsorgstjenester.

4300038 Hjelpemidler - kort tid

Friske midler på kr. 150.000 tildeles i løpet av 2011.

4300045 Inventar Storebølgen

Dekkes av disposisjonsfondsmidler.

4300046 Inventar Ringåsen bolig

Sektor kommer tilbake med tiltak ifm. 2.tertial rapporten.

9908201 Meierigården

Prosjekt er ikke avsluttet, deler av overforbruket vil bli finansiert via NAV-stat.

1300530 NAV-stat/kommune

Hører til prosjekt 9908201.

4300033 Gyldengården HS senter

Hører til prosjekt 9908201.

4300005 Inventar/utstyr sykehjem

Midlene er fordelt på flere enheter.

9345030 Kvaless Minne, nytt beboer rom

Midlene skal overføres til KE.

4300029 Flytteutgifter/ombygging

Midler knyttet til flytting ved sykehjem (Grim/St.Joesph/Prestheia). Midlene benyttes i løpet av 2011.

9998000 Inst.sektor3-ekstraord

Midler benyttes til ekstraordinære/akutte tiltak i sektoren. Investeringsrammen er økt med 2 mill kr i 2011, hvorav 1,8 mill kr tas i bruk til ulike prosjekter i løpet av året. Prioriteringen av disse midlene er vist nedenfor:

Bil til hjelpemiddelsentralen	375 000
Oppussing Vågsbygd tunet	120 000
Strømme senter, ombygging	510 000
Steene Heyerdahl, oppussing	200 000
Kongsgård oms. tjeneste oppussing	150 000
Valhalla, diverse tilpasninger knyttet til etablering av kortidssykehjem	300 000

3. RAPPORTERING PÅ MEDARBEIDERPERSPEKTIVET

3.1 Sykefravær

Sykefraværet i sektoren er gått ned fra 2009 til 2010. Ut fra fraværet i 1.kvartal 2011 kan det se ut som det holder seg på samme nivå som 2010. Fraværsprosenten oppgis kvartalsvis og er derfor ajourført pr. mars måned.

År	Sykefravær 1. kvartal	Sykefravær 2. kvartal	Sykefravær for året
2004	11,5 %	11,8 %	10,4 %
2005	9,8 %	9,7 %	9,3 %
2006	9,9 %	9,5 %	9,0 %
2007	10,3 %	10,1 %	10,1 %
2008	11,2 %	10,5 %	10,4 %
2009	11,8 %	11,8 %	10,9 %
2010	10,5%	10,3%	9,9%
2011	10,5%		

Finanskrise og Svineinfluensa er nevnt som årsaker til sykefraværet gikk ned i 2010. Videre kan fokus på de ansatte i forbindelse med sykefraværsprosjektets spørreundersøkelse kan ha hatt effekt. Første kvartal har i stor grad høyere fravær enn de andre kvartalene. Økningene vi ser i første kvartal 2011 viser at fokus på de ansatte må ha høy prioritet. Spørreundersøkelsen viser at de ansatte mener fysisk aktivitet, konflikthåndtering/ -løsning, det å bli sett og hørt samt fokus på bedre ledelse er de viktigste faktorene for at fraværet skal reduseres.

3.2 HMS-avvik

Enhetsleder har innmeldt HMS-avvik månedsvis. Avvikene er inndelt i om de er løst på enheten eller om de er nye uløste avvik.

Per 1. tertial 2011 er det meldt inn 348 løste avvik. Dette er en økning på 97 meldte avvik sammenlignet med samme periode i fjor. 56 avvik er meldt inn som nye uløste i perioden. Generelt er løsningsgraden god på enhet.

3.3 Medarbeidersamtaler

For gjennomføring av medarbeidersamtaler starter ikke målingen før etter sommerferien. Gjennomføring av Medarbeidertilfredshetsundersøkelse i februar 2011 viser at 81% av ansatte i Helse- og sosialsektoren oppgir at de har fått tilbud om medarbeidersamtale.

3.4 Medarbeidertilfredshetsundersøkelse

Ny undersøkelse gjennomført februar 2011. Helse- og sosialsektoren hadde en svarprosent på 75. Det er samme prosent som for 2009. Resultatene for sektoren er ikke vesentlig endret fra 2009 til 2011. De ansattes helhetsvurdering ift trivsel er økt fra 2009, men fortsatt ligger den lavere enn i 2007.

Det er store forskjeller på svarene fra enhet til enhet. Det skal lages egne tiltaksplaner for oppfølging av resultatene på hver enhet.

3.5 Heltidsprosjektet

Prosjekt heltid startet ved årsskiftet 2006-2007. 477 av deltidsansatte ønsket i denne runden heltidsstilling. Målet er at alle fast ansatte i turnus med deltidsstilling skal få hel stilling dersom de ønsker det. Per 1. tertial 2011 gjenstår det 200 ansatte som fortsatt ønsker full stilling.

UiA er engasjert til følgeforskning. Sluttrapport fra forskningen vil foreligge juni 2011. Det var ønskelig å utvide forskningen i ennå 2 år, men departementene som var med å støtte forskningen økonomisk ønsket ikke å gå videre på dette. Sluttrapporten foreligger ikke før i juni 2011 siden det var søkt om forlengelse av følgeforskningsperioden. Det var områder som ikke kunne gjøres ferdig før evt avklaring på forlengelse.

3.6 Rekrutteringsprosjektet

Prosjektet leverte sin rapport desember 2009. I hele 2010 er det arbeidet med å implementere tiltakene i rapporten. Imidlertid er arbeidsoppgavene i sektoren så vidt store at det er gjennomføres stramme prioriteringer. Noen av tiltakene i 2010 er evaluert til ikke å videreføres. Dette gjelder blant annet fellesutlysning etter ferievikarer i Knutepunktet og felles avtaler for godtgjøring tilknyttet sommeravvikling.

DC Noise

I tillegg til rekrutteringsprosjektet og som et supplement til det, deltar sektoren også i EU-prosjektet DC Noise (Demographic change: New opportunities in a shrinking Europe). Helse- og Sosialsektoren deltar med et pilotprosjekt innen området arbeidsmarked. Målet med prosjektet er å rekruttere og beholde tilstrekkelig kvalifisert personell i kommunen. Det er Knutepunkt Sørlandet som er partner i prosjektet. Dette prosjektet går fram til sommer 2011

Pilotprosjektet har fokuserer på tiltak for å øke rekrutteringen av innvandrere til sektoren, i tråd med mål om mangfold, inkludering og en arbeidsstokk som speiler befolkningssammensetningen. Det er utformet en plan for kvalifisering i helsearbeiderfag for innvandrere og flyktninger sammen med NAV Intro, Vest-Agder fylkeskommune, samt flere aktører i kommunen.

4. RAPPORTERING PÅ ARBEIDSPROSESSER OG KVALITET

Helse- og sosialsektoren har kvalitetsrutiner som er i tråd med internkontrollforskriften. Prosedyren er kjent i sektoren og avviksskjema skal brukes i tråd med prosedyre. Melding om avvik rapporteres til enhetsleder, som igjen rapporterer til helse- og sosialdirektøren en gang per måned sammen med annen rapportering. I utgangspunktet er det enhetsleder som skal behandle avvik med mindre disse av ulike grunner ikke lar seg løse på enhet. Store, alvorlige avvik, skal meddeles helse- og sosialdirektøren umiddelbart.

Det må understrekes at variasjon i antall meldte avvik i seg selv ikke er noe mål på utført kvalitet. Flere avvik kan bety at enhetene er flinkere til å melde avvik, og således er heller ikke færre avvik nødvendigvis en indikasjon på økt kvalitet. Hovedsaken er at man lærer av avvikene som meldes.

Ved Kongsgård omsorgsenhet pågår pilotering knyttet til elektronisk registrering av kvalitetsavvik i fagsystemet Profil. Dette er et viktig arbeid knyttet til muligheten for å analysere og lære av avvik.

4.1 Kvalitetsavvik

Det meldes kvalitetsavvik i *tre ulike alvorlighetsgrader*:

- Hendelser som har ført til skade/reduert helse/livskvalitet
- Hendelser som kunne ført til skade/reduert helse/livskvalitet
- Mindre brudd på rutiner og prosedyrer

Deretter sorteres avvikene etter om de er løst på enheten (lukket), om det trengs behandlingstid i enheten før det lukkes eller om det må løses på direktørnivå.

Per 1. tertial 2011 er det totalt meldt følgende kvalitetsavvik:

- 413 mindre brudd på rutiner og prosedyrer. (Samme periode i 2010: 480 og 2009: 570). Av disse avvikene er 401 løst, mens 12 har behov for behandlingstid i enheten.

Avvikene fordeler seg som følgende:

Omsorgsenheter: 300
UH enheter: 58
Helse enheter: 27
Sosial enheter: 12
EBT: 10
Barneverntjenesten: 6

- 492 hendelser som kunne ført til skade/reduert helse/livskvalitet. Dette er en økning fra tidligere år. (Samme periode i 2010: 323 og 2009: 393). I 8 av tilfellene trengte enheten behandlingstid for å lukke avviket, noe som er en nedgang fra tidligere år (2010: 25 og 2009: 65). Det var ikke behov for løsning på direktørnivå i noen av sakene.

Avvikene fordeler seg som følgende:

Omsorgsenheter: 340
UH enheter: 128
Helse enheter: 20
Sosial enheter: 3
Barneverntjenesten: 1

- 88 hendelser som har ført til skade/ redusert helse/livskvalitet. Dette er en økning fra tidligere år. (Samme periode i 2010: 50 og 2009: 34). 11 av disse har behøvd behandlingstid i enheten for å bli løst.

Avvikene fordeler seg som følgende:

Omsorgsenheter: 84

UH enheter: 1

Helse enheter: 3

Tjenestefokus:

I tillegg meldes det om *tjenesten er levert i hht vedtak/avtale*, og om *tjenesten er levert i hht kvalitetskravene*.

Når det gjelder om tjenestene har vært levert i hht vedtak/avtale er det 4 enheter som har meldt negativt svar. Det er fortsatt noe lang saksbehandlingstid på EBT. Men - alle søkere får midlertidig svarbrev med navn/ tlf på saksbehandler, samt forventet saksbehandlingstid. Tjenester det haster med iverksettes før vedtak foreligger. Noe lang saksbehandlingstid innenfor tjenestene rus og psykiatri. Sykefravær gjør at en ikke greier å holde frister. De andre enhetene (omsorg og UH enheter) som har meldt negativt her melder om enkeltstående tilfeller knyttet til bemanningsproblematikk.

Det er 11 enheter som har meldt om brudd på Kvalitetskravene i første tertial. I tillegg til ovenstående (saksbehandling og bemanningsproblematikk) handler disse i hovedsak om feil knyttet til legemiddelhåndtering og utfordringer i omsorgsenheter (pasienter som er urolige og har større behov for oppfølging en andre krever mer tid på bekostning av tilpasset hjelp til alle uten at man har mulighet til å øke bemanning)

Saksbehandlingstiden er brutt i 76 saker. Disse fordeler seg på følgende: EBT: 50, Barneverntjenesten: 25 og Helseenheter: 1.

Det har kommet 31 *formelle klager* i perioden. Disse fordeler seg forholdsvis jevnt over alle tjenester.